

***PKK TARİHİNDE
İDEOLOJİK GRUP DÖNEMİ***

***PARTİLEŞME SÜRECİNİN
TEMEL ÖZELLİKLERİ***

Abbas Arkadaş

PKK TARİHİNDE İDEOLOJİK GRUP DÖNEMİ

PARTİLEŞME SÜRECİNİN TEMEL ÖZELLİKLERİ

Abbas Arkadaş

PKK Tarihinde İdeolojik Grup Dönemi
Partileşme Sürecinin Temel Özellikleri

Abbas Arkadaş

Basım Tarihi: 2018

SAKİNE CANSIZ PKK OCAĞI YAYINLARI -37

İÇİNDEKİLER

Sunum	5
Giriş.....	7
Tarih Bilimi.....	9
Tarih Bilinci	13
Parti Gerçeği	21
PKK'nin İdeolojik Tanımı	27
PKK'nin Doğuş koşulları	51
Tarihsel Olarak Önderlik Gerçeğinin Şekillenışı	69
Ankara'da İdeolojik Grubun Oluşumu	87
PKK'nin Resmi Kuruluşundan Önceki Süreç (1976-1978)	119
-İdeolojik Grubun Kürdistan'a dönüşü	
-Önderliğin Kürdistan Toplantıları "Kürdistan Seferi"	
-PKK'nin Resmi Kuruluş Kongresi 26-27 Kasım 1978	

SUNUM

Değerli yoldaşlar;

PKK Sakine Cansız Ocağında Abbas Arkadaşın **“Önderlik Gerçeği ve PKK Tarihi”** dersi anlatımlarından derlediğimiz **“PKK Tarihinde İdeolojik Gurup Dönemi ve Partileşme Sürecinin Temel Özellikleri”** kitabını, Önderliğin **“PKK’nin resmi tarihi önemli, ama öncesindeki süreç daha önemlidir”** söyleminden yola çıkarak hazırlayıp sizlere ulaştırmayı hedefledik.

Bilindiği gibi PKK, masa başında kurulmuş, bazı siyasi amaçları başarmayı öngören bir parti olmamıştır. Parti olmaya gelene kadar bazı gerçekleri, ilkeleri, özellikleri açığa çıkarmıştır.

73 baharı Türkiye’de 12 Mart darbesinin hükmünü icra ettiği dönemdir. Ağır baskı dönemidir. Önderlerin katledildiği, örgütlerin dağıtıldığı, kadroların cezaevine konduğu, Türkiye’de deyim yerindeyse kuş uçurulmadığı bir dönemdir. Aslında örgütü olanlar örgütten kaçıyor, örgütünü dağıtıyor. Çünkü örgütlü olmak hapse girmeyi, dahası Denizler örneğinde görüldüğü gibi idam edilmeyi getiriyor.

Önderlik, herkesin örgüt ve örgütlenmekten kaçtığı bir ortamda örgüt kurmaya karar veriyor. Bu, genel durumla çelişkilidir. Normal bir insan duruşuna göre o dönemde örgüt kurmamak gerekiyor. Beklemek, ertelemek, koşullar uygun olduğunda ‘örgüt kuralım’ denilmesi gerekiyor. Ama Önderlik öyle demiyor. Bilinci, örgüt ve eyleme dönüşecek düzeye geliyor. Ortam ne olursa olsun Önderliğin edindiği bilinç, koşullara bakmadan, bunlar ne tür baskılar getirir diye sorgulamadan gereken adımları atıyor. Bu adımın başlangıcında neler var? Bir, cesaret ve fedakârlık. İki, oportünizmin zerresi yoktur ve en ileri düzeyde devrimci bir duruş sahibidir. Üç, yaşatmak istediği değerlere dair taşınan bağlılık var. İşte tüm bunları daha derinlikli anlamak ve yoğunlaşmak açısından hazırladığımız kitabın önemli bir düzeyde katkı sunacağını düşünüyoruz. Bu temelde tüm yoldaşlara başarılar diliyoruz.

Devrimci Selam ve Saygılar
PKK Basın Komitesi
2018

GİRİŞ

‘İdeolojik Grup’ süreci 1973-75 arasındaki üç yıllık süreçten oluşuyor. Esas olarak çalışmaların tümüyle Ankara’da yükseköğrenim gençliği içerisinde yürütüldüğü bir dönemi ifade ediyor. Önderlik çıkışının, düşüncesinin Ankara’da bulunan yükseköğrenim yapan Türk gençleri içerisinde bir grubu kazanması, bir grup şahsında örgütsel bir yapı kazanmasını içeriyor. Dönemin esas çalışması teorik araştırma ve incelemedir. İdeolojik-politik çizgiyi ve teorik bilinci geliştirmek için yoğun araştırmalar, incelemeler yapılıyor. Kütüphanelerde, evlerde, nerede okuma-araştırma imkânı bulunabilirse oralarda var olan bütün kaynaklara ulaşılarak Kürt ve Kürdistan gerçekliğini aydınlatacak, Kürdistan devrimi için ışık oluşturacak bilgi birikimi yaratılmaya çalışılıyor.

Bunlar grup tarafından yapılıyor ve Önderlikte toplanıyor. Bu çalışmayı en çok Önder Apo’nun kendisi yapıyor. Durmadan okuyor. Özellikle de 1800’lerin ikinci yarısıyla 1900’lerin ikinci yarısı arasındaki yüzyıllık döneme, daha dar olarak da 1800’lerin son çeyreğiyle 1900’lerin ilk çeyreği arasındaki elli yıllık sürece dair kitapları okuyup inceliyor. Çünkü Kürdistan o süreçte dörde bölünmüştü ve Kürdistan üzerindeki mevcut statü o süreçte geliştirilmişti. O halde bu parçalanma ve soykırım düzeni nasıl kuruldu? Kürdistan inkâr ve imha sistemi altına nasıl alındı? Burada kim ne yaptı, kimin politikası ve tutumu nasıl oldu? Hangi devlet, kişi ve örgüt nasıl roller oynadı? Kürtler nasıl davrandılar? Hangi Kürt topluluğu nasıl tutum aldı? Dolayısıyla nasıl bir sistem ortaya çıktı? Bu sistemi kimler çıkardı? Kürtler böyle bir sistemi nasıl ve neden kabul ettiler? Bu sorulara cevap bulmak için Kürdistan gerçeğini, Kürt sorununu kim nasıl açığa çıkardı ve Kürtlere nasıl kabul ettirdi? Neye dayanarak yürütülüyor? Kürt sorununun özü, esası ne oluyor? Toplanan bilgiler tartışıldı, yoğun

tartışmalar yapıldı. Böylece teorik bilinç, ideolojik-politik çizgi haline getirildi. Apocu gruplaşmanın teorik çizgisi oluşturulmaya çalışıldı.

Bununla birlikte çalışmanın bir diğer boyutu propagandadır. Ortaya çıkarılan bu bilgiler Kürt gençleri arasında propaganda edildi. Kürdistan ve toplum gerçeği, Kürdistan'a dayatılan sömürgecilik ve soykırım gerçeği budur. Bu durumda Kürt aydını, Kürt genci olarak şöyle davranmak gerekir diye Ankara'daki yüksekokul öğrencisi Kürt gençleri arasında yoğun bir propaganda çalışması yürütüldü. Etkilenip bu düşüncelere kazanılan gençler bir araya getirildi ve grup-grup eğitim çalışmaları yapıldı. Bu düşünceler, esas olarak da bu düşüncelerin anlaşılmasına yol açan genel teori, Marksist teori, ulusal kurtuluş teorisi, sömürgecilik teorisi üzerinde eğitimler yapıldı. Çünkü temel çalışma, teorik çalışma ve propagandaydı. Grupta yer alıp çalışmak için araştırma-inceleme ve propaganda yapabilmek gerekiyordu. Bunları yapacak düzeyde kendini eğitmek lazımdı. Dolayısıyla PKK'ye katılmak isteyenler diğer çalışmalarını bırakarak bu araştırma-inceleme ve propaganda çalışmasına katıldılar. Bunun için de kendilerini eğittiler. Böylece yeni bir düşünce ve o düşünce etrafında o düşünceyi benimsemiş olarak toparlanmış bir insan grubu ortaya çıktı. Üç yıllık süre içerisinde bu başarıyla gerçekleşti.

İşte bu sürecin anlaşılması, Önderliksel çıkışın temel özelliklerinin iyi anlaşılmasıyla bağlantılıdır. Çünkü o bilinmeden ideolojik grup da, daha sonraki gelişme süreci de iyi anlaşılamaz ve öğrenilemez.

Tarih Bilimi

Kuşkusuz tarih olay ve olgulardan oluşuyor, ama tarih bilimi demek bu olay ve olguların ezberlenerek kronolojik bilgiye sahip olunması değildir, elbette bunlar da gereklidir. Fakat bu düzey sadece bir bilgi edinmeyi ifade ediyor. Bilinç edinmek, bu bilgilerin bilince dönüşmesi, dolayısıyla bir bilimin ortaya çıkması ise bu olayların yorumlanmasıyla bağlantılıdır. Bu nedenle tarihin az bir kısmı bilgidir, çok kısmı yorum ve bilinçtir. Tarih bilimi bundan oluşuyor.

Bu noktada hatalı yaklaşım içerisinde olmamak gereklidir. Sadece kronolojik bilgilere dayanarak bir tarih anlayışına sahip olmamak lazım. Böyle bir yaklaşım bilimsel bir yaklaşım değildir. Tarihi yorumlayabilmek gereklidir. Tarih yorum gücüdür. Bu anlamda tarih kuru, bilgi yığını, dogmatik bir yapı değildir. Sürekli değişken, yenilikçi, canlı bir bilinç edinme olayıdır. Tarihi böyle görmek, bu biçimde ele almak, tarihsel gerçekliği de tarih bilimine de böyle yaklaşmak gerekiyor. Bunun için tarih bilimine “bilimlerin anası” deniliyor. Bütün diğer sosyal ve beşeri fiziki bilimlerin tarih biliminden doğduğunu bilmek önemlidir. Çünkü insan bilinci bu temelde oluşmuş bulunuyor.

Diğer bütün bilim dalları insan bilincinin ürünü olduğuna göre o halde tarih biliminden çıkmışlardır. Hepsinin doğduğu ana kaynak tarih bilimi oluyor. Eğer gerçek buysa o zaman tarihi, bazı bilgi yığını, yaşanmış olay ve olguların kronolojik tekrarı olarak görmek böylesi bir rolü ortaya çıkarmaz. Böyle bir bilinç oluşumunu ifade etmez, öyle yaklaşırsa yanlış ve yetersiz bir yaklaşım olur. Tarihsel gerçeklik bilimsel ele alınmamış olur.

Önder Apo bunun için “Tarih günümüzde gizli biz tarihin başlangıcında gizliyiz” dedi. Güncel durumu aydınlatabilmek, hareket,

toplum, insanlık olarak güncelde yaşadığımız sorunlara çm bulabilmek için tarih aydınlatıcıdır, öğreticidir, n açıcıdır, tarih bilimini bu temelde ele alıp işletiyoruz. Yoksa bazı olaylar nasıl olmuş, bunların hikayelerini öğrenip nostalji yapmak için değildir, tersine önümüzü aydınlatabilmek, geleceği öngörebilmek, karşı karşıya kaldığımız sorunlara doğru ve başarılı çmler bulabilmek için tarihsel geçmişi inceleyip irdeliyoruz. Böyle bir aydınlatma yapabilmek için de kuşkusuz yorumlama esastır.

nder Apo tarihsel gerçekliği böyle ele aldı. Elindeki tek güç tarih yorumu gerçeğiydi. Başka herhangi bir güç kaynağı yoktu. Tarih bilimini kullanabildiği oranda bu günü aydınlatıp geleceği n gördü, bu da bütün toplum için bir aydınlanma ortaya çıkardı. Yeni bir bilinç ve hedef oluşturdu. Bu aydınlatıcılık topluma yeni bir yön çizdi. Önderlik gerçeği bir anlamda bunu ifade ediyor. nder Apo'nun en temel güç kaynağı burası oluyor. Dikkat edilirse başka bir güç kaynağı yoktur. Maddi, manevi olarak öyle dayanabileceği güçler yoktur. Önderliğin tarihi yorumlama, tarihten doğru dersler çıkartabilme gücü var. Bu gücünü ve yetisini sürekli geliştiriyor.

İnsanın en büyük güç kaynağının doğru bir tarih anlayışı olduğunu, tarih bilimini doğru kullanma olduğunu biliyor ve bunu değerlendiriyor. Bu bakımdan da karşı karşıya kaldığı bütün sorunlara tarih bilimiyle cevap arıyor. Her sorunla karřılařtıķa tarihsel gerçekliğe baş vuruyor. Tarihi inceliyor, irdeliyor, oradan sonuçlar çıkartmaya alışıyor. Bunu bir yöntem olarak geliştirmiş bulunuyor. Bütün değerlendirmeleri böyledir. Bazen yzeyssel ve dar bakış içerisinde olunursa bunun bir tekrar olduğu sanılıyor. Bir kez okununca 'öğrendik, diğerleri benzerdir' denilebiliyor. Bunlar yanılığlı düşüncelerdir. Aynı olayları değerlendiriyor, fakat aynı sorunlara çm aramıyor. Dolayısıyla olaylara aynı yerden, aynı amaç ile yaklaşmıyor. Aynı olaylara farklı yönlerden farklı amaçlarla, farklı sorunlara çm bulmak için yaklaşıyor ve yorumlar, değerlendirmeler hep farklılık içeriyor. Hiçbirisi

bir öncekinin tekrarı değildir, hatta devamı bile değildir. Hepsi yeniden yeniden değerlendirmeyi ifade ediyor.

O halde tarih, yeniden değerlendirme işidir. Sonsuz bir değerlendirme yorum yapma işi oluyor. Tarihi böyle ele almamız gerekiyor. Bir tarih yorumu yoktur. Tarih bilimi, olay ve olguların kronolojik bilgisi, hikayesi olmadığı gibi, bir tek tarih yorumu da yoktur. Bir tek tarih yorumu da katı dogmatizm oluyor. Olay ve olguları esas almak gibi tekleştiriyor, daraltıyor, düşüncenin en kalıpcı ve dogmatik hale sokulması oluyor. Rus devrimciliği böyle bir kalıpcı dogmatik duruma düştü. Başlangıçta büyük bir yorum gücü iken, iktidar olduktan sonra tarihi, kalıpcı, dogmatik ele alma biçimi düşüncüyü, gelişmeyi donduran bir noktaya götürdü. İnsanlık ilerledi yeni şeyler oldu, ama onlar bir tarihsel kesit içerisinde yaşanmış olay ve olayları, onların oluş biçimlerini ezberleyip tekrarlamakla yetindiler. Bunun sonucunun fena bir çöküş olduğu tarihsel olarak acı bir biçimde yaşandı. Önümüzde ciddi bir ders ve deneyim olarak duruyor. Demek ki, bir tek tarih yorumu olacak diyen yaklaşım doğru değildir, dogmatiktir, kalıpcıdır, esas olarak tarih biliminin özüne aykırıdır. Önder Apo'nun tarihi ele alışı da böyle değerlendiremeyiz. 'Önder Apo'nun tarihi ele alışı esas alalım' dediğimiz zaman, önümüze bir değil sonsuz yorum çıkıyor. Önderlik tarihi her zaman yeniden yorumluyor. Tarihe böyle yaklaşıyor, tarih bilimini böyle ele alıyor.

Tarihsel gerçekliklere yaklaşımda bazı temel tezler var, o tezler temelinde ama sürekli karşı karşıya kaldığımız sorunlara çözüm arayan yorumu geliştirebildiğimiz ölçüde yaratıcı düşünceye sahip olacağız, toplumsal değişim ve gelişmeleri anlayıp çözebileceğiz, bu günün sorunlarına çözüm bulabileceğiz. Tarihin günümüzde saklı olması bu anlama geliyor. Günümüzün aydınlatıcılığını ifade ediyor. Günümüzü aydınlatabilmesi için de geçmişin bazı temel tezler temelinde yaratıcı yorumu, analizi kesinlikle gerekiyor.

Kronolojik bilgilerin de daha somut ve bütünlüklü olması önemlidir. Temel olayların oluş biçimlerini, özelliklerini ifade etmek temelinde bir kronolojik bilgi olarak bazı çalışmalar yapılabilir. Tarih olarak değil, öyle olsa her kesin yaşanmış olayları yeterince bilebileceği bir materyali ortaya çıkartabilir. Bunlar yapılabilir, ama onun dışında kafa yormadan, düşünmeden, tartışmadan sadece ezberleyerek tarih bilincine sahip olacağımız bir belgenin ortaya çıkartılmasını istemek demek dogmatizme düşmek olur. Öyle bir şey beklenmemelidir. Böyle bir şey doğru da görülmemelidir. Öyle bir anlayışa düşülmemelidir. Ona düşmediğimiz ölçüde doğru yaklaşım içerisinde oluruz.

Zenginlik, yaratıcılık gerekiyor. Dogmatizme ya da ezbere düşmeyelim, ama dar yüzeysel de olmamak gerekiyor. Tarih bilimi düşünmeyi, kafa yormayı, akli işletmeyi içeriyor. Bu anlamda da derinlik, kapsam, yoğunluk gerektiriyor. Öyle olmadan 'tarihi yorumluyorum' diyerek oradan buradan duyulan bazı şeyleri ortaya koymak bir şey kazandırmaz.

Bunu Önderlik ve Parti Tarihi içinde ele aldığımız gibi, ülke ve halk tarihi, dünya ve insanlık tarihi için de böyle ele almalıyız. Hepsi açısından da geçerlidir. Sadece parti tarihi açısından öngörmek lazım. Kürdistan tarihini de geçmişin bir yorumu ve değerlendirmesi olarak, olayları yorumlayarak ders çıkartabilmek önemlidir. Buna tarih bilinci diyoruz.

Önderlik gerçeğinin birinci temel özelliği, derin bir tarih bilincine sahip olması oluyor. Bir, tarih bilimini canlı bir gerçeklik olarak doğru ele alıyor, iyi kullanıyor. İki, bundan yüksek sorumluluk duygusunu, bilincini geliştirecek şekilde doğru sonuçlar çıkartıyor. Derin ve gerçekçi bir tarih bilinci oluşturuyor. Bundan kastımız nedir? Tarih bize ne öğretti, ne öğretmedi? Tarihe nasıl yaklaşacağız? Bize hangi görev ve sorumlulukları yükledi? Bunları nasıl yerine getireceğiz? Sorularına cevap arayan bir çaba içerisinde olmayı kast ediyoruz. Bütün bilmeleri tarih bilimine dayanarak ortaya çıkartan bir gerçeklik Önder Apo gerçekliğidir. Bunu da derin bir sorumluluk duygusuyla yapıyor. İnsanlık, halklar, Kürt halkı, Kürdistan için yapıyor. Sadece kuru bilgileri ortaya çıkartıp koymuyor, onları canlı yaşamla var oluşla ve gelecekle birleştiriyor. Buradan yüksek bir

sorumluluk duygusu ve bilinci ortaya çıkıyor. Bunun da tarih bilinci anlamına geldiği ya da onunla bağlı olduğunu bilmemiz lazım.

Tarih Bilinci

Tarih üzerinde dururken, tarih bilinci üzerinde de durmalıyız. Mesela ‘yaşasak ne olur, yaşamazsak ne olur!’ burada ayırım yapabilmek önemlidir. ‘Ne olacak Kürt var olsa ne olur, var olmazsa ne olur!’ Biz bunun neresinde duruyoruz. ‘Ne olacak ki, olsa da olur, olmazsa da olur!’ ‘yaşasak da olur, yaşamazsak da olur, çok ta anlamı yoktur!’ diyorsak, böylesi bir yaklaşım için tarih bilgisinde, biliminde hiçbir anlamı olmaz. Ama eğer yaşamı Kemal Pir’in deyimi ile ‘uğruna ölecek kadar’ seviyorsak, yaşamı kutsal bir olgu olarak esas bir hakikat olarak görüyorsak, o zaman bu soruların cevabı değişiyor. Sorumluk bilinci ve duygusu değişiyor, buradan kalkarak tarih bilinci değişiyor. Var olmayı ve yaşamayı temel hakikat olarak ele alıyorsak, o zaman bu nasıl olacak? Nasıl var olunabilir? Nasıl yaşanabilir? Sorularını sormak ve cevap bulmak gündeme geliyor. Bu büyük tutku düzeyindeki arayış, mücadele böyle ortaya çıkıyor. Bitmez tükenmez enerji böyle bir tarih bilincinin ve sorumluluk duygusunun sonucunda, onların bir gereği olarak ortaya çıkıyor. Önder Apo’yu bu kadar doğruları bilen, geleceği öngörebilen bu kadar mücadele eden, çaba harcayan konuma kesinlikle bu bilinç ve duygu getiriyor. Önderlik gerçeğinin temel karakteri, özelliği budur. Bizimle de aramızdaki en temel farkı burada görmeliyiz. Önderliğe ulaşamayan, doğru katılamayan, doğru uygulamayan bütün duruşlarla aradaki temel fark burası oluyor. Bunu felsefik yaklaşım olarak da değerlendirebiliriz. Önderlik öyle de tanımlandı.

Bu işin kaderciliği, vurdum duymazlığı, anlamsızlığı var. Yaşam iddiamız ne kadar var? Zilan yoldaş “yaşam iddiam çok büyüktür” dedi

ve o büyük eyleme kararlı olarak o iddia ile gitti. 14 Temmuz direnişçiliğinin felsefesi ve özü oluyor. Demek ki, Önderlik gerçeğinin özünü ifade ediyor. Doğru bir duruş, tutum, bilinçli ve insani bir yaklaşım içerisinde olabilmek önemlidir. Önderlik gerçeğini de bu noktada görmeliyiz. O gerçek ile çelişen duruş ve tutumları da bu çerçevede ele alıp değerlendirmeliyiz.

Önderlik, 15 Ağustos Atılımı için “Bir iddianın bir inadin direnişi” dedi. İnsan olarak kalmadaki ısrarın mücadelesi olarak tanımladı. İnsan olarak kalmak, insan olarak var olmak ne anlam ifade ediyor? Bizim açımızdan ne kadar değer ifade ediyor? Yaşamı nasıl ele alıyoruz? Düzenin verdiği bir felsefe ve yaşam anlayışı var. Önderliğin temsil ettiği bir felsefe ve yaşam anlayışı var. Bunlar farklıdır. Biz ikisinin arasındayız. İkisinden sürekli etkileniyoruz. Aslında farklılık, birbiriyle karşıt olmalarıdır. Biri diğerini yok ederek var oluyor. Düzen de kendisini yaşatmak istiyor. İktidarcı-devletçi sistem kendisini dünya var oldukça kurulmuş ve dünya var oldukça var olması gereken sistem olarak tanımlıyor. Kendisi var olabilmek için karşıtını yok etmesi gerekiyor. Önderlikle karşıtlığı buradan ileri geliyor. Önderlik, iktidarcı-devletçi sistemin başkalarını yok etmesine karşı çıkıyor. Herkes kendi yerli yerince birlikte var olabilmelidir, ama birbirini yok etmeyen, dolayısıyla baskı, sömürü uygulamayan bir temelde olabilmelidir.

Yaşamın dar maddi boyutu da var. Yemek-içmek, insani olmak, kalıcı olmak demektir. İnsanı bazen çok abartarak diğer varlıkları çok kötülüyoruz gibi geliyor. Fakat bir bitkinin, bir hayvanın var oluş biçimi, maddi ölçülerle belirlenmiş yaşam özellikleri var. Doğuyor, büyüyor, yürüyor, ölüyor, tohum oluyor; yeniden-yeniden tekrarlanıyor. Bütün canlıların varlıkların yaşamı böyledir.

İnsan, beyin ve düşünce gücünü daha fazla geliştirmiş bir varlık olarak böyle olmak istemiyor, ölmek istemiyor. Birde sadece maddi bir olgu olarak var olmak istemiyor, onun ötesine geçmek istiyor. Maddi var oluşun ötesine manevi var oluşu sağlamak, maddi var oluşu bir

öncekinin tekrarı olarak sürdürmek değil, birikim sağlamak, büyütme, yükseltme, geliştirmek, daha iyiye, güzele ulaşmak istiyor. Düşünce ve akıl gücü insana onu veriyor. Zaten insanın hayvandan farkı budur. Hayvandan ayrıldığı nokta ayrı bir tür haline gelişi buradan başlıyor. Bunu somut olarak görebiliriz. İnsanlık denen de aslında burasıdır. Demek ki, ‘insanlık, insanca yaşam, insanca var oluş’ dediğimiz zaman maddi var oluşun tekrarının aşılmasını tanımlamış oluyoruz. Eğer yaşamı, var oluşu, maddi düzeydeki bir tekrar olarak algılasak işte orada insan olarak tanımlanan şey bitmiş olur. Çünkü onu reddetmiş oluruz.

Önderlik bu noktada maddi var oluşu tekrarlayan diğer varlıklardan insan türü ayrıldı diyor. O zamana kadar hala hayvanla tanımlanıyor. Hayvandan ayrıldığı notta burası oluyor. Eğer bir insan maddi var oluşun tekrarını aşamazsa o zaman insani olamaz, hayvani düzeyde kalır. O düzeyi aşamamış olur. Evet, bir devamlılık olur da, ama bir tekrar olarak devamlılık olur. Bir gelişme, büyüme, iyiye, güzele ulaşma ve birikim olarak olmaz. İnsan bunu yarattığı oranda var. İnsanlık da bunu yaratma işidir. Böyle bir var oluşun neresindeyiz? Bunu ne kadar anlıyoruz, ne kadar önemsiyoruz, ne kadar gerekli görüyoruz? Bu sorular önemlidir. Bizi tarih bilinci ve yüksek sorumluluk duygusu karşısında sorgulatan noktalar burasıdır. Bu anlamda yaşam ve ölüm arasındaki var olmakla-olmamak arasındaki ayırt edici düzeyimiz ne kadardır? Buna verdiğimiz cevap ne biçimde oluyor? Aslında soru burada düğümleniyor.

Önderlik gerçeğini bir de bu noktada anlamak, ele almak, görmek, değerlendirmek ve oradaki yüksek tarih bilincini ve sorumluluk duygusunu, insan olarak var olmak ve yaşamaktaki büyük bir iddia ve ısrar olarak görmek lazım. Önderliği doğru anlamak ve doğru katılmak bu düzeye ulaşmakla mümkündür. Önderlik, bütün yetersizlikleri, başarısızlıkları, tedbirsizlikleri hep bu noktada eleştirdi. “Savaşta, cesaret ve fedakarlıkta değil, yaşamda kaybediyorsunuz” dedi. Yaşam

felsefesinde, yaşam anlayışında, yaşama yaklaşımda, yaşamı ele alış tarzında, yönteminde kaybedildiğini, zayıf kalındığını söyledi.

Önderlikteki bu yüksek tarih bilinci, sorumluluk duygusu ve anlayışı üzerinde durmamız gereklidir. Bunun özgür yaşam iddiası ve ısrarıyla bağını görmemiz lazım. İnsan olarak var olmak, ama özgürce var olmak, özgürce iyi ve güzel yaşamak, bunun mümkün olduğuna inanmak, kendini buna layık görmek, bunun büyük bir mücadele işi olduğunu bilmek, böyle bir mücadeleyi yürütmekle görevli ve sorumlu olduğumuzun bilincine ulaşmak çok önemlidir. Böyle olmazsa ne yaparız? Dar, maddi, kendini tekrarlayan yaşam düzeyinde kalırız. ‘Olsa da olur, olmazsa da olur’ noktasında kalırız.

Demek ki, Önderlik gerçeğini doğru bir tarih anlayışı olarak ele almak lazım. Önderliğin tarih bilimiyle bağını iyi ortaya koymak gereklidir. Doğru anlayıp doğru katılmak istiyorsak bunu kesinlikle yapmamız lazım. Yoksa Önderliği doğru anlayamayız, Önderlik gerçeğini doğru yerde arayamayız. Onun hakikatine doğru yeterli bir biçimde ulaşamayız, böyle olursa da doğru katılamaz ve uygulayamayız. Parçalı, dar, yüzeysel olur. Anladığımızı sanırız, Önderlik adına uygulama yapmaya kalkarız, fakat bunlar kendini uygulamaktan öteye gitmez. Önderliğin adını takar, ama kendimizi uygularız. Önderlik bunu reddetti. *“Beni uygulayacaksanız kendinizi değiştireceksiniz. Yok eğer kendinizi uygulayacaksanız o zaman yaptığınıza sahip çıkacaksınız. Bu terslik aşıp çözümlenmelidir. Öyle her duruşa benim adım söylenerek yapılamaz, yapılması doğru olmaz ve kabul görmez. Her duruş benim adım kullanılarak olsa da bana ait olamaz, bu durum netleşecek”* diyerek ayrımını koydu. Bunu çok iyi değerlendirmemiz lazım. Önderlik *“benim görevim parti sorumlusu olarak kendim de dahil, bütün kadroları ve partiyi devrimin hizmetinde doğru çalışır hale getirmektir”* diyordu. Bu temelde Önderlik *“kendimi kullandırtmam”* dedi. O halde Önderlik gerçeğini kendimize göre anlayamayız. Kendi anladığımız gibi yorumlayamayız, yaşayamayız. Önderliğin adını söyleyip her şeyi

yapamayız. Bu en tehlikeli revizyonizmdir. Bütün büyük düşüncelere sapma buradan dayatılıyor. Eskiden sosyal bilimde buna “revizyonizm” deniliyordu. Nasıl tanımlarsak tanımlayalım revizyonizm kavramı iyiydi. Sapma, farklı hususlar içinde söylenebilir, çünkü daha genel kalıyor. Revizyonizm özünü değiştirmek anlamına geliyor. Biçimini söylüyorsun, adını takıyorsun ama içeriğini ve özünü değiştiriyorsun. O ad altında farklı yere gidiyorsun. Şimdi İsa adıyla dünya bu kadar yakılıp yıkılıyor, yağmalanıp sömürülüyor. İsa ise “bir yanağına bir tokat vur lokmaya ağzından al” biçimimde mütevazı bir kişiliktir. “Bir lokma bir hırka” felsefesiyle var olan kişidir. Ama bu kişi adına beş yüz yıldır dünya bu kadar yağmalandı. Neredeyse yer kürenin temel özellikleri bozuldu.

Şimdi kıyametin kopup kopmayacağı tartışılıyor. Yer küre var olacak mı, olmayacak mı! Konusu tartışılıyor. Çünkü hem bir insan ve toplum gerçeği hem de doğa gerçeği o kadar çok bozuldu ki, bunların hepsi İsa adına yapılıyor. Önce üç yüz yıl reddettiler, reddederek alt edemeyeceklerini anladıklarında ise ona sahip çıkarak özünü boşaltmak istediler. Hepsi birden bu sefer İsevi oldular. Dünyayı bu hale getirdiler. Bu da bir yöntemdir. Buna ‘kaleyi içten fethetmek’ deniliyor. Osmanlı padişahı Sultan Abdülhamit bu politikaya “kurtlarla ulamak” diyor. Karşıtların varsa onları güçsüz kılmak için her zaman cepheden karşı çıkılmaz. Onların söylediklerine sen daha fazla sahip çıkar öne geçersen ellerinden her şeyi alırsın ve ondan sonra istediğini uygularsın.

Dikkat edilirse Tayyip Erdoğan öyle yaptı. En solcu kesilen o oldu, en sosyalist o oldu, neredeyse parti olarak bir dönem Avrupa’nın sosyalist enternasyonalizmine üye olacaktı. Her kesten her şeyi aldı, herkese nabzına göre şerbet verdi. Ondan sonra güç sahibi olunca kendisini uyguladı. Erbakan çizgisini, Avrupa çizgisini, TC çizgisini de revize etti. Şimdi ‘devleti yeniden kuruyoruz’ diye açıktan söyleyebilir hale geldiler. Revize etme işi ciddi bir iştir. İşin özünden kopulan her duruş revize eder ve tehlikelidir. Dıştan, cepheden karşı çıkarsan o açıktır her kes görür ve bilir, ama bir şeyin adına hareket edip özünü

bozarsan onu görüp anlamak zordur. Herkes göremez ve anlayamaz. Dolayısıyla onu etkisiz kılmak için mücadele yürütmek daha zordur.

Bunları Önderlik gerçeğinin doğru anlaşılması noktasından ifade ettik. Bu da esas itibarıyla sorumluluk duygusu, tarih bilinci, yaşama yaklaşımı oluyor. Tarihsel gerçekliği o halde hafife almamalıyız. Biz de Önderlik yöntemini esas almalıyız, uygulayabilmeliyiz. Önderliğe felsefik katılımı sağlayabilmeliyiz. Bakış açısıyla, yaşamıyla, yöntemiyle her şeyiyle katılmalıyız. ‘Biraz katılırız biraz katılmayız, bu da bir katılım biçimi olur’ diyemeyiz. Önderlik kendisine katılımı *“ruhsal birlik olarak”* tanımladı. Haki Karer yoldaş için *“benim gizli ruhum gibiydi”* dedi. Neden bunu söyledi? *“Biz ruhsal birlik yapmış bir çekirdeğiz”* dedi. Parti ve Önderliğe doğru katılım budur. Hiç kimse ‘Haki Karer yoldaş öyle katılır, bende böyle katılırım’ diyemez. Bu istediğin gibi olmaz. Katılmak istediğin gerçekliğin istediği gibi olur. Kemal Pir yoldaş “Önder Apo’nun ruhu hepimizin ruhudur” dedi. Fatma’yı eleştirirken, “Kimin ruhunu taşıyor, neyin ajanı olarak içimizdedir? Bu açığa çıksın” dedi. Sadece Önderlikte öyle tanımlamıyor, Önderliğe katılanlar da katılım biçimlerini böyle tanımlıyorlar. Bunun bilincindeler. Öyle sonradan da değil, daha işin başında bunun farkındalar.

Demek ki, Önderlik gerçeği böyle bir gerçekliktir. Mutlaka doğru anlaşılmayı ve uygulanmayı isteyen, dayatan bir gerçekliktir. Bir gerçeklik kendisini dayatacaksa, bu dayatıcılık Önderlik dayatıcılığı olur. Önderliğe dayatma olmaz, katılım olur. Militanın görevi başka yerlerden aldığı ölçü ve özellikleri Önderliğe dayatmak değildir, Önderliği anlamak ve uygulamaktır. Önderlik gerçeğine bu temelde katılmaktır. Ayrı durmak, farklı durmakla Önderlik gerçeğine katılım olmaz. Her şeyden önce Önderliği doğru anlayıp doğru katılıp uygulayacaksa her şeyden önce tarihsel gerçekliğini iyi görmemiz ve anlamamız lazım.

Önderlik, tarihe nasıl yaklaşıyor, tarih anlayışı nedir? Tarih tezleri nelerdir, tarihi çözme durumu nedir? Tarih bilinci nedir? Dostu nasıl

görüyor, bu temelde düşmanı nasıl görüyor? Küresel sisteme, sömürgecilğe nasıl bakıyor? Özgür yaşama ne kadar tutkulu? Bunun önündeki tehlikeleri ne kadar görüyor? Bu tehlikeler karşısında ne kadar duyarlı? Ne kadar örgütlü, ne kadar mücadelecidir? Yaşam iddiası ne kadar var? Bunlara bakmak gerekiyor.

Önderlik büyük bir yaşam iddiasıdır. 45 yıldır sürdürüyor. Son 20 yıldır bütün dünya saldırı halindedir, bir kafese koydular, ama yaşam iddiasını kıramadılar. Bütün baskı ve saldırının, İmralı sisteminin tek amacı Önderlikteki bu yaşam iddiasını kırmadır. O temelde rehin almışlar ve her türlü baskıya, işkenceye, tecride rağmen kıramadılar. Önderlik uyardı ve sonra da tutumunu aldı. Elinde hiçbir silahı yoktur, düşmanın kafesindedir. Sadece bilinci, kararlılığı, iradesi var. Onunla duruyor ve direniyor. Demek ki, öyle de durulur ve direnilir. Apoculuk, Önderlik gerçeği öyle güç ve imkanla oluşan bir şey değildir. PKK mücadelesi onlara dayanmıyor. Bir bilinç işi, bir inanç işi, bir irade işidir. Her yerde olabiliyor, her yerde mücadele ediliyor. Sadece İmralı'da değil, Önderlik *"Mezarda da ben mücadele ederim, hiç kimse bir gün ölür kurtuluruz sanmasın. Yüzyıllara yayılacak bir önderlik gerçeğini ortaya çıkardım, ben olsam da olur, olmasam da sürer. Fiziki olarak var olup olmamak hiçbir şeyi değiştirmiyor. Onun ötesinde her yerde ve zaman var olacak bir gerçeklik ortaya çıkardım"* dedi. Önderlik bunu söyleyerek neyi kast ediyor? Neyi temsil ediyor?

Bütün bunların sonucunda şunlar söylenebilir: Önderliğin bu duruşunu ve yaklaşımlarını önemsemeliyiz, dikkate ve ciddiye almalıyız. Önderlik ölçülerini, ilkelerini, duruşunu, üslubunu anlamalıyız. Gücünü nereden alıyor? Temel karakteri nedir? Buraya iyi bakmalı, anlamalı ve görmeliyiz. Dolayısıyla oradan Önderliği tutup oraya katılmalıyız. Öyle bazı şeylere katılırım, bazılarına katılmam tutumu kabul edilemez. 'Anlamadık' demek, 'uygulamada hata yaptık' demek bir tür iç sorgulamadan kaynaklanıyor. Önderliği anlayıp uygulamak üzere çabalayan birisi için anlamamak ve uygulayamamak olmaz. Ama

Önderlik ile nereden öğrendiği belli olmayan bildiklerini mukayese eden, karşılaştıran, bunlar temelinde Önderliği bir tür sorgulayan yaklaşım her zaman anlama ve uygulama sorununu ortaya çıkartıyor.

Birlikte iş yapmanın ortaya çıkardığı sorunlar ve zorluklar hep bireyciliği, kendine göre olmayı teşvik ediyor, öne çıkartıyor ve bencilliği yaratıyor. Onun için sürekli bir eğitim gerektiriyor. Onun için Önderlik ve şehitler çizgisinde sürekli bir eleştiri-özeleştiri gereklidir. Bu zorunludur. Gerçek durum budur. Kendine göre yorumlamak tehlikelidir. O nedenle Önderliğin tarih anlayışını, tarih tezlerini bir tarihsel gerçeklik olduğunu, tarih bilincini, buradan doğan yüksek sorumluluğunu, mutlaka özgür olarak var olma ve yaşama tutkusunu görmek lazım. Bu bir kişinin durumu değildir, Önderlik böyle bir iddia ve irade olarak ortaya çıkarken bunu Kürt toplumu ve Kürt varlığı ile birleştirdi. *“Ben varlığımı Kürt halkının tarihsel varlığı ile Kürtlüğü de kendimle birleştiremeseydim bunların hiçbirisini yaratamazdım”* dedi. Bu iddia ve irade de sadece birey olarak, insan olarak var olma çabasını görmemek lazım. Bir halk olarak var olmaktır.

Parti Gerçeği

Parti gerçeği üzerinde durmak gereklidir. Bu konuda Önderliğin tutumu nettir. *“Bir gün PKK özüne ters düşer ve topluma zarar verici, fayda getirmeyen noktaya gelirse her kesten önce ben onu yok ederim. Kurduğum gibi ortadan kaldırmayı da bilirim”* dedi. Böyle de olabilir. Parti nihayetinde bir amaç değil, bir araçtır. Fakat yle sıradan bir araç değildir. Bütün bu söylediklerimizi söyleyen nder Apo *“her Şeyi yapabilirsiniz, ama partiye asla hakaret edilmesine müsaade etmem. Zarar veren göz bebeğim olsa bile söker atarım”* dedi. Evet, parti bir araç ama parti aracını da önderlik böyle ele aldı, böyle yaklaştı, böyle anlam verdi. *“Partisiz Kürdistan’da yaprak bile kıpırdamıyor”* dedi. Partiyi, Kürdistan’da her Şeyin yaratıcısı bir araç olarak ele aldı, tanımladı, örgütledi, işletti, kullandı, değerlendirdi. Bu güne kadar kendisini de halkı da parti aracıyla, PKK adıyla getirdi. Bu da işin diğer bir yönüdür. Bu nderliğin tartışma götürmeyen bir gerçeğidir. O halde anlamına da vakıf olmak gerekiyor. Partinin rolünü, misyonunu iyi görmek gereklidir. Zarar vermesinin tehlikesini de iyi göreceğiz. O halde bunlardan çıkaracağımız sonuç nasıl olmalıdır? Doğru partileşmek, rolünü, misyonunu doğru oynayan, görevlerini başarıyla yerine getiren bir parti ortaya çıkarmak, böyle bir partililik yapmak, partili olmak oluyor. Yoksa yle bir ileri, bir geri tarzında değildir. Biraz iş yap biraz boz tarzında değildir. Sürekli başarıyla iş yapan, birikim yaratan bir

particiliği, parti öncülüğünü mutlaka ortaya çıkartmak gerekiyor. Başarı da zarar vermemekte buraya bağlıdır.

Bu anlamda PKK'yi nasıl tanımlayacağız? Uğrunda gözünü kırpmadan bu kadar şehadet yaşıyor. Önderlik *'zarar vereni göz bebeğim olsa söker atarım'* dedi. Halk, 'PKK halktır halk burada' diyor ve kendi kimliği olarak görüyor. Düşmanları bu kadar ciddiye alıyor. Son 40 yılın Kürdistan'ın da en çok tartışılan gerçeklik PKK'dir. En çok söylenmiş kavramın "PKK" olduğu tartışma götürmeyen bir gerçektir. Sadece Kürdistan için değil, Türkiye için hatta giderek neredeyse Ortadoğu, insanlık için bu hale geldi. Her kesi bu düzeyde etkileyen bir olgu oldu. Gelişip Kürdistan'ın dağına taşına yayıldığı gibi Ortadoğu'ya ve bütün dünyaya yayıldı. Her kesi olumlu ya da olumsuz bir biçimde etkiler hale geldi. Her kes tarafından neredeyse bilinen bir olguya da dönüştü.

Bu anlamda dar ve zayıf değildir. Dostları dostluk yapmaya çalışıyor, düşmanları düşmanlık yapmaya çalışıyor. Küresel düzeyde mücadele yürüten bir güç haline gelmiş bulunuyor. Olumlu-olumsuz günümüz dünyasında en çok rol oynayan PKK'dir. Dost olanlar büyük onur ve gurur duyuyor, sahip çıkıyorlar. Düşmanları da ciddiye alıyor. Küresel kapitalizmden, faşist soykırımcı-sömürgeci sistemlere kadar böyledir. Düşmanlık yapmak isteyen buna göre düşmanlık yapmaya çalışıyor. Fakat bütün bunlar içerisinde kendi durumumuzu görmek, realitede yürüyen PKK'yi görmek, PKK mensubu olanların PKK'yi anlama ve uygulama düzeylerine bakmak, PKK karşısındaki duruşlara bakmak ilginç oluyor.

Bir yanı böyleyken, büyük bir sevdıyla gençler, insanlar koşup amaçları doğrultusunda 30-40 bin insan can vermişken, bir yandan da böyle en çok saldırılan, arkadan hançerlenen, yakılıp-yıkılan, kötülük yapılan, öfke duyulan, saldırılan, tepki duyulan güç oluyor. Bu açıktan ve gizliden yapılıyor. Militanı, dostu, böyle olduğu gibi bu anlamda böyle içinde karşıt olanı da var. Böyle bir gerçeklik de var. Bunu nasıl

anlayacağız ve çözeceğiz? PKK böyle bir elektir. Toplumu eliyor. Bir ölçüdür, insanları ve toplumu ölçüyor. Bir yargıdır, insanların anlayışlarını, ruh hallerini, duygularını, düşüncülerini yargılıyor. Bu yargılama olayı hükmünü icra ediyor.

Karşımızdaki olgu basit bir olgu değildir, ama çelişkisi çoktur. Şimdi böyle bir olguyu nasıl tanımlayacağız, nasıl anlayacağız? Böyle bir olgunun neresinde olacağız? Her şey çok güzel, hepsi militan-fedai, her şey burada güllük gülistanlık diyemiyoruz. Tersine bütün bunlar olduğu gibi, karşıtları da en az bu kadar var. Olumlulukları gibi, olumsuzluklar da aynı düzeyde, aynı ölçüde yaşanıyor.

Önderlik bu temelde bir çok parti tanımı yaptı. *“Gerçek PKK, orta parti, kontra parti”* dedi. Öyle ki neredeyse her kesin bir PKK’si de var. Bütün dünya devletlerinin bir PKK’si var. KDP-YNK’nin bir PKK’si var. İşbirlikçi Kürt örgütlerinin bir PKK’si var. PKK’dan kaçan, PKK’ye karşı mücadele için yapılan örgütlenmeler hep birer PKK olgusunu yürütüyorlar.

Birde Önder Apo’nun yürüttüğü PKK var. Biz onu esas alıyoruz, ama bu diğerleri de bundan kopuk değildir. Gerçeklik çok riskli ve tehlikelidir. Sert eleştiri götüren yanları da var. Bir saat içerisinde bakıyorsun PKK’li, bir saat sonra bakıyorsun yeminli PKK düşmanı ve kontra olmuş, düşman cephesine geçmiş. Neredeyse bir gün bile geçmiyor. Semir “bir akşam karar verdim PKK’li oldum, bir akşam da karar verdim ayırdım, bunda ne var ki” dedi. Önder Apo ise, *“Nasıl bir akşamda PKK’yi anladın PKK’li oldun, bir akşam da nasıl PKK’liydin ki bu kadar değerden vaz geçebildin”* dedi. Bazen bir akşama da yayılmıyor. Bir saatte oluyor. PKK bir yanıla da bu kadar gözü kara, hızlı sert yaşanan bir mücadele olayıdır. Öyle durağan homojen bir gerçeklik değildir. İç çelişkileri ve çatışmaları bu kadar hızlı ve sert olgudur. Karşıtlıkları bu kadar uç noktada olan bir olaydır. Bir taraf gözünü kırpmayan fedai militan, diğer taraf çok gözü kara kontra saldırganıdır. Şimdi gerçekler böyledir.

Gerçekleri olduğu gibi ortaya koymak lazım. Açık tartışmak, anlamak ve anlayarak katılmak gereklidir. Öyle bu partide gizlenecek bir durum olmaz. Ama parti ortamında her şey söylenmez, her şey konuşulmaz. Önder Apo, *“PKK sokak değildir. Her kavramı kullanamazsınız, ölçüsü ve ilkesi var”* dedi. Parti ortamı her sözü kaldırmaz. Onun da bir amacı, ilkesi, ölçüsü var. Kabul ettikleri ve reddettikleri var. Reddettiklerine yer vermez. PKK olayı ret-kabul ölçüleri, ideolojik ilkeleri, yaşam ilke ve ölçüleri olan, insanlık için yeni bir yaşam ilkesi ve ölçüsünü öngören bir varlıktır.

Bu varlığa nasıl yaklaşmalıyız, nasıl anlamalıyız? Parti anlayışı, bilinci ne olmalı? Yeniden gündeme geldi ve sorgulanıyor. Bu tür varlıklar güçlüdürler, PKK büyük bir güçtür. Öyle dağılıp gitmesi kolay değildir. O düzeyde zayıf değildir. Birde PKK'yi ayakta tutan büyük değerler var. Önderlik, şehitler, halk var.

Partiye karasevda bağlılık, bilmeden, anlamadan bağlanmak tehlikelidir. Anlayarak katılmak, büyük karar ve eylem gücü geliştirir. Önder Apo anlamadan katılmaya *“Parti içerisinde serseri main gibi dolaşmayı ifade ediyor”* dedi. 12 Eylül darbe mahkemesi Mazlum arkadaşın önüne bir program-tüzük koyuyor. Mazlum arkadaş *“bu bizim programımız değildir”* diyor. Mahkeme hakimi *“PKK'nin programı budur”* dediğinde, Mazlum arkadaş *“ben programını bilmediğim, okumadığım partiye mi katıldım, beni bu kadar geri mi görüyorsunuz”* biçiminde cevap vermiştir. İşte o büyük eylem bu bilinçten doğdu. Öyle durup dururken olmadı. Doğru bilinç, yüksek kararlılık ve eylem gücü yaratıyor. Bütün bunlar bilinçsiz, anlamsız, karasevda bağlılıklarla olmuyor.

Her şeyden önce partiyi bir mücadele olayı olarak görmek gereklidir. PKK nedir? Sorusuna verilecek cevap, ‘büyük bir mücadele işidir’ demek, her halde doğruya en yakın tanımlamalardan birisi oluyor. Bu nedenle PKK'yi mücadelesiz, homojen, sorunlarını çözmüş, her şeyin içerisinde güllük gülistanlık olduğu, güzelce yürüdüğü bir olay

olarak görmemek lazım. Bir yanı budur. Bu Önderlik eğilimidir. Ama diğer yandan kapıları ardına kadar açıktır. Herkes geliyor. Sadece Kürde değil, bütün halklara açıktır. Sadece emekçiye değil, ağaya da beye de açık, bir cinse değil, bütün cinslere açık, toplum içinde olana değil, devletin her kademesinde olana da açıktır. Hiç kimse sen gelip PKK'ye katılamazsın diyemez. Bu kadar açıktır.

Dünyanın dört bir yanından PKK'ye katılmak için insanlar geliyor. Eskiden daha çok Kürdistanıydı, Kürdistan'dan geliyordu ve dolayısıyla gelenler Kürdistan'da yaşanan sorunları parti içine taşıyordu, şimdi dünyanın dört bir yanından, her renkten, her ulustan, her cinsten, her kesimden insanlar geliyor. Bütün dünyanın sorunları PKK'nin içine giriyor. PKK'de toplanıyor. Kuşkusuz PKK çatışıyor. Çelişkisi bu kadar çok olan, çatışması bu kadar fazla olan bir yerdir. Bu gerçekleri böyle görmek önemlidir. O nedenle dar ve yüzeysel yaklaşımlar çok fazla öne çıkıyor. Bireyci, kestirmeci duruşlar, kendisini konuşturmalar öne çıkıyor. Nerede olduğu, nasıl bir ortamda bulunduğunu anlamakta insanlar zorlanabiliyor.

Bu bakımdan da PKK'nin bir mücadele olayı olduğunu bilmek lazım. Önder Apo PKK için *"bir laboratuvardır"* diyordu. Toplumsal sorunları önce buraya alıyoruz, parti ilke ve ölçüleriyle çözüm yolları buluyoruz. Ondan sonra toplumdaki sorunların çözümü gerçekleşsin diye o çözümü topluma taşıyoruz. Parti öncülüğü böyle gerçekleşiyor. Parti bir laboratuvar oluyor. Toplumsal sorunları dar bir zeminde mücadeleye dönüştürülerek çözüm yollarının bulunduğu bir alan oluyor. Öyle mücadelesiz bir alan değildir. Çelişkisiz, sorunsuz, çatışmasız bir alan değildir. Bizde en çok görülen en zayıf yanlarımızdan biri de partiyi böyle homojen, çelişkisiz, çatışmasız, mücadelesiz, rahatça yaşayacağımız, keyfimize göre davranacağımız bir alan olarak görmemizdir. Bu yanlış bir görüş ve yanlış bir tanımdır. Böyle bir PKK yoktur. İçinde mücadele vardır diye de PKK zayıf ve kötü değildir.

80’li yıllarda Alman polisi araştırıp incelemiş “PKK nasıl ayakta kalıyor anlamadık, bu kadar çatışan bir güç şimdiye kadar çoktan yok olması gerekirdi” diye savcılığa rapor verilmişti. Hatta bazıları “çok karışmayalım zaten kendi kendisini bitirecek” diye tavsiyede bulunmuşlardı. Ama gerçek öyle olmadı. Bitme değil, ortaya güçlü bir gelişme çıktı. Yanıldılar mı? Bir yönüyle Önderlik gerçeğini görmedikleri için yanıldılar. Bir yanıyla da yanlış da değildi, çünkü doğrular ile mücadele yürütülmeseydi, çizgi ve Önderlik mücadelesi olmasaydı dağılıp parçalanabilirdi. Bu kadar mücadeleden güçlenerek çıkıyor, ayakta kalıyorsa bu kendiliğinden olmuyor. Bir şeyler sayesinde oluyor. Bunu yapan gerçekleştiren güçler var. Önderlik, şehitler, halk gerçekliği var. Dolayısıyla bu partiyi ayakta tutan ‘biziz’ sanmayalım. Militaların da böyle bir yanılgısı var. Kendini abartan, çok beğenen, kendisi yapıyormuş gibi sananlar çıkabiliyor. Evet, militaların da büyük rolü ve misyonu var, onu da küçümsememek, ciddiye almak gerekiyor. Fedailik basit değildir, ama her şey militalar ya da partinin kadroları da değil, sıkıştığında zorlandığında parti gerçekliğini ayakta tutan bazı değerler var. Bu değerleri görmek lazım. Onlar sayesinde var olduğumuzu bilmek önem kazanıyor. Bu bakımdan da özeleştirisel yaklaşıma, kendini daha iyi bilmeye ihtiyaç var.

Devrim için savaşırken Bolşevikler kadar cesur ve fedakar kimse yoktu. Yazılan kitapları okuduğumuzda Bolşevik militalarlık hepimizi titretiyordu. Ama iktidar olduktan sonra ne hale geldiklerini biliyoruz. Hiç kimse fiske bile vurmada kendi kendilerine çöktüler. Bir güç ilke ve amaçlarıyla çelişirse ne duruma düştüğünü Sovyet deneyiminde gördük. PKK için yaşanmış bir derstir. Sovyet güçleri önümüzde bir tecrübe ve ders yoktu, böyle doğru anladık yaptık yanlış çıktı’ diyebilirler, ama şimdi biz öyle diyemeyiz. Sovyet deneyimi önümüzde bir örnek ve derstir. Amaçlar ile çelişildiğinde çöktürmeye götürüyor.

PKK'nin İdeolojik Tanımı

İnsan düşünen bir varlıktır. Doğru düşünerek belli bir yoğunluk içerisinde girilirse yön çizerek doğru yola girilebilir. Hem doğru yola girmek hem de yanlış yola girmek düşünceden çıkıyor. Yanlış düşünce yanlışla götürüyor. O halde doğru da düşünebilirsin, yanlış da düşünebilirsin. Düşünceden her şey çıkabilir. Yoksa düşünüyorum o halde doğrudayım, ne yapsam doğrudur diyemeyiz. Öyle dersek kendimizi gerçeklere kapatmış ve büyük bir yanılgı içerisinde sokmuş oluruz.

O halde parti nedir? PKK nasıl bir partidir? Hangi aşamalardan geçmiştir? Günümüzde PKK var olmalı mı, yoksa olmamalı mıdır? Var olacaksa nasıl var olmalıdır? İlke ve ölçüleri, görev ve sorumlulukları neler olmalıdır? Bu sorular yakıcı sorulardır.

45 yıl da bir çok şey yaşandı ve görüldü, hala hepsi anlaşılmış değildir. Önderlik büyük bir anlam verdi, mücadele etti, hala mücadelesini sürdürüyor. Dünya birleşmiş bir kafese koymuş her şeyi elinden alınmaya çalışılıyor. Ama Önderlik beyni, duygusu, yüreği ile bütün bunlara karşı savaşıyor ve yaşama iddiasını, iradesini her zamankinden daha güçlü tutuyor ve koruyor. Her saldırıya karşı mücadele yürütüyor. Önderlik duruşu bir var olma iddiasıdır, yaşam iddiasıdır. Özgür yaşamda var olma ve gerçekleştirme iradesi ve

iddiasındadır. Ondan kopmamıştır. Bu duruşun ve mücadelenin ortaya çıkardığı gerçekler var. Bütün bu süreçlere anlam vererek yaşayanlar da var, onların yaşamından ders çıkartabiliriz. Önderlik ve şehitler gerçeği, halk direnişi bunu ifade ediyor.

Parti konusunda daha fazla netliğe ulaşmamız gerekiyor. Öyle çok mutlak bir sonuç yoktur. ‘PKK tamam olmuştur’ denilemiyor. Geçmişte biz öyle olacağını sandık, anladık ki, bu da yanlış bir yaklaşımdır. Hiçbir zaman öyle bir parti var olmayacak, her zaman mücadele yürütecek, her zaman başarıları olacak, kayıpları olacak, doğruları olacak, parti adına yanlış yapılanlar olacaktır. Burada önemli olan başarıların büyük, başarısızlıkların az olmasıdır. Parti içerisindeki mücadelede doğru çizginin, Önderlik çizgisinin her zaman sahiplenilmesi, savunulması, yürütülmesidir. Böyle olursa PKK işleri yürütür ve saldırılar PKK’yi kolay kolay yıkmaz. Mücadelede Önderlik çizgisini sahiplenip savunanlar zayıf kalırsa ya da gerekli doğru tutumu ve yaratıcılığı gösteremezlerse o zaman olumsuz ve zayıf olur. Tehlike buradadır. Yoksa öyle sona gelmiş bir PKK yoktur. Onu beklemek doğru değildir. Sona gelmiş PKK’yi aramak ne demektir? Aslında PKK’nin bitmesi oluyor. Zaferi öyle görüyoruz. Öyle bir zafer yoktur. Bizim ‘zafer’ diye öngördüğümüz aslında bir bitiş oluyor. Sovyetler Birliği örneği burada anımsanabilir. PKK’yi Sovyet derekesine düşürmek oluyor. PKK’yi böyle anlamamalıyız.

Parti nedir? Ne değildir? PKK ne kadar var, ne kadar yoktur? Ne kadar başarılı, ne kadar başarısız? İşleri ne kadar yürütüyor, ne kadar yürütmüyor? Bunlar yakıcı sorulardır. Biz ne kadar partililik yapabiliyoruz? Önder Apo “*Ruhsal birlik*” dedi. Ruhsal birlik çizgisinin neresindeyiz? Hepimizin önünde bu soru var? Buna doğru ve yeterli cevap vermemiz gerekiyor. Bu soru her zaman karşımızdadır. Biz var oldukça soru ortadan kalmaz, her zaman önümüzdedir ve bizden sürekli cevap ister. Bir cevap ile yetinilemez. PKK böyle canlı değişken bir olgudur. Partileşme böyledir. ‘Böyle olmasın bir sözle olsun, bir anda olsun’ denilmemelidir. Herhalde pozitivist felsefenin özü bu

oluyor. Dogmatik, kalıpcı, olgucu yaklaşım bu oluyor. İşin canlı özünü, yaratıcılığını, mücadeleciliğini, gelişimini, değişim diyalektiğini reddetmek oluyor. Diyalektiğin yerine metafiziği getirmek oluyor. Bu yanlıştır. İşin özü felsefikdir. Önder Apo *“anladım ki arkadaşlarla aramızdaki çelişki felsefikmiş, onun için felsefenin üzerinde çok daha fazla durmam gerekiyor”* dedi. Sonrasında *“Felsefe üzerine yazdıklarımın dışarı çıkmasına izin bile vermiyorlar, böyle olur mu!”* dedi. Demek ki, bazı şeyler yazmıştı ve değerlendirmişti, ama dışarıya çıkaramadı. Dışarıya çıkanların hepsi mahkeme ve hukuk çerçevesindedir. Kendisine verilen fırsat hukuki çerçevededir. Onun dışında hiç bir şey yapamadı. Buna izin vermediler. Ortaya bazı yazılar çıkınca sanılıyor ki, hep böyle olacak, öyle değildir. Bunların hepsi en daraltılmış hukuki prosedürdü. Onları değerlendirdi, önü kapatıldı mı, hukuki prosedür dar anlamda bitti mi, bu tür çalışmaların önü de kapatılmış oluyor. Tecrit ise buradan kaynaklanıyor.

Parti kavramından önce, örgüt nedir? Sorusunu sormak gerekiyor. Örgüt, ortak bir iş yapmak için belli kurallar temelinde birlikte davranma işidir. Bir iş bölümü olayıdır. Örgütü doğru tanımlamamız gerekiyor. O halde her örgütün bir amacı var, bir de ilkeleri var. Amaçsız bir örgüt olmaz. Bir dernek bile bir amaç için kuruluyor. Programı yapılıyor ya da ilkeler konuluyor. Amaç belirlemeden örgüt olmaz. Amaç belirlemek yetmiyor, bir de o amacı gerçekleştirmek için bir araya gelen insanlar hangi kurallara göre çalışacaklar. Birincisine program, ikincisine tüzük deniliyor. Derneklerde ‘platform ve yönetmelik’ deniliyor. Amaçların ve birde çalışma ilke ve kurallarının belirlenmesidir. Bir örgüt olarak parti de böyle bir aygıttır. Amaçları var, program ile belirleniyor. İlkeleri var, bu tüzük ile belirleniyor. Örgüt çalışma ve yaşam ilkeleridir. Buna tüzük deniliyor. Bütün partiler böyledirler. Bir yanılla böyle tanımlanabilir.

Diğer yanılla partinin iki yanı üzerinde durmak gerekiyor. Bir, iktidar ve yönetimle ilişkisi, birde zihniyetle ilişkisi önemlidir. Anlayışla,

zihniyetle ilişkisi. Partinin zihniyet, anlayış boyutu var. Sadece zihniyet ve anlayışla uğraşan bir aygıt değildir. Böyle aygıtlar da var. Üniversiteler, akademiler, dergahlar, medreseler bunlar zihniyet ve anlayışla uğraşıyorlar. Filozoflar, entelektüel camia, akademisyenler ortaya çıkıyor. Onlar yalnızca zihniyet ile sınırlı kalıyor. Parti öyle değildir. Zihniyetle ilgili, ama akademik sınır içerisinde hapsolmuş değildir. Zihniyeti, örgüt ve eylemle birleştiren bir aygıt ve organdır. Ama bir zihniyeti, ideolojik ilke ve ölçüleri var. İdeolojik-politik çizgisi var. Bir çizgi hareketi, program ve stratejik analizlerle belirleniyor. Dolayısıyla partilerin anlayış ile bağı var, ama üniversite ve akademilerle karıştırmamak gerekiyor. Onunla sınırlı değil, onu aşıyor. Fakat o alanla ilgili olduğu için zaman zaman bu tür çalışmalara da ‘parti’ olarak ad takılabiliyor.

Diğer yandan yönetim ve iktidar ile ilişkisi de önemlidir. Parti, bir örgütsel eylemsel güçtür. Örgütleyen ve yönetin bir güçtür. Bir biçimde öyle çıkıyor. Yönetim olması itibarıyla eğer yönetimler iktidar ve devlete ulaşırsa iktidar ve devlet aygıtı oluyor. İktidarcı ve devletçi sistem içerisinde farklı iktidar blokları her zaman vardır. İktidar mücadelesine indirgendiğinde parti, her iktidar bloku bir parti oluyor. O ad takılmamış oluyor, ama geçmişte İmparatorluklarda, Krallıklarda bütün devlet ve iktidar aygıtlarında farklı iktidar blokları var. Ortaçağın İmparatorluklar sisteminde her padişah ve şehzade bir parti gibidir, bir parti lideridir. Padişah olmaya adaydır, iktidar adaydır. Dolayısıyla etrafında onu iktidar yapmak isteyen bir çıkar grubu mutlaka örgütleniyor, parti gibi oluyor. Sert bir iktidar kavgası yürütüyorlar. Bunlar Kürt tarihinde de var. Kürt beyliklerinde, Kürt iktidarlaşması biçiminde gelişen hanedanlık saray sistemleri içerisinde de var.

Osmanlılar, İrani sistem bu konuda çok öğreticidir. Yine Arap, Mısır sistemi bu konuda öğreticidir. Fakat bütün bunlara parti denmiyor. Partinin bütün bu alanlar ile ilişkisi var. Bunların ‘parti’ adını alması ne zaman oluyor. Sosyal bilinden, sol literatürden öğrendiğimiz, aslında

sosyalist hareket içerisinde ‘parti’ kavramının ilk kullanıldığıdır. Komünistler Ligi bir dernektir. Sonra partiye dönüşüyor. “Sosyal Demokrat İşçi Partileri” diye partiler kuruluyor. Bu partiler üst örgütlenmeler de yaratıyorlar. Sonra I. Dünya Savaşı içerisinde ikiye bölünüyorlar. Bir taraf Rusya’da iktidar oluyor. Sonra “Komünist Parti” adını alıyor. Bir taraf daha liberal, Avrupa’da değişik yerlerde liberal partililer olarak şekilleniyorlar. Farklı sınıfların çıkarlarını ifade eden güçler olarak kendilerini tanımlıyorlar. Faşizm geliyor. Faşizm de bir sosyalist partidir. Sosyalistler olarak ‘faşizm’ diyerek çok karşımıza alıyoruz, ama “Nasyonal Sosyalist Parti” esas “Nazimdir” Hitlerciliğin geliştirdiği partidir. O da kendisini parti olarak tanımlıyor.

Güncel olarak bildiğimiz nokta, 2. Dünya Savaşında devletler arası bir hesaplaşma var. İktidarlara, partiler arasında bir hesaplaşma da oluyor. Sonunda Nazizm-faşizm yeniliyor. Faşist partiler yasaklanıyor. Sovyetler Birliği, Amerika, Avrupa’nın oluşturduğu demokrasi bloku zafer kazanıyor. Bütün bu alanlara ilişkin partililik daha yaygın geliyor. Sosyal Demokrat Partiler kuruluyor. Hristiyan Demokrat Partiler kuruluyor. Sağ liberal partiler çeşitli adlar altında kuruluyorlar. Fakat en fazla kullanılan kavram “Demokrasi” kavramı oluyor. Herhalde en çok partilerde adı olan kavram ‘demokrasi’ kavramıdır. O da 2. Dünya Savaşında demokrasi cephesinin faşizm karşısında zafer kazanmasıyla ilgilidir. Ondan sonra günümüzün partililiği geliyor. Günümüz dünyasında bütün yönetim işleri, iktidar işleri parti adıyla yürüyor. Bu sadece Avrupa’da değil, artık Asya, Afrika, Amerika’da da böyledir. Bütün kıtalarda, bütün devletçi sistemlerde hemen hemen böyledir. Bir kısmında belki tek partilik var, bazılarında parti kullanılmıyor, ama parti olmayan toplumlar ya da ülkeler çok azdır. Her yerde iktidar yönetim olan güçlerde kendilerini ‘parti’ olarak adlandırıyorlar. Muhalefet olan iktidar mücadelesi yürüten güçler de parti olarak adlandırıyorlar. Dolayısıyla günümüzün en yaygın örgütü partidir. Çünkü her yerde vardır. Her türden her ad ile parti var. ‘Parti’ denilince bütün bunları görmek gerekiyor. Tarihçe olarak bakacaksak bunların hepsi var.

Birbiriyle ortak yanları var mı? Bu kadar parti, muhalefet var. Sağ-sol partiler var. Birbiriyle bu kadar çatışan organların ortak yanları vardır. Kısmen fikirle ilgililer, biraz yönetim ve iktidar olmak bir ortak yan oluyor. Birde örgüttürler. Program ve tüzük esasına göre çalışıyorlar, bu yan ortaktır. Ama içerik olarak amaç, ilke bakımından çok birbirinden farklılaşıyorlar, değişiyorlar. İlkeler ve amaçlarla bağlantılıdır. Daha çok kapitalist sistemi esas alan baskı sömürü düzenini, özel mülkiyetin, sömürüyü doğru bulan, esas alan partiler var. Bunlara ‘sağ partiler’ deniliyor. İktidar partileridirler. Devletçidir, iktidarcıdırlar. Bunan yanında ‘özgürlük, eşitlik, paylaşım, demokrasi’ gibi kavramları kullanan, bu ilkeler üzerinde hareket eden partiler var. Bunlara da ‘sol-sosyalist partiler’ deniliyor. Fakat bunlar da özgürlük, eşitlik ilkelerini esas alıyorlar, ama araç bakımından devlet odaklı ve iktidar endekslidirler. Devletçi paradigma ile hareket ediyorlar. Devletçi partiler oluyorlar. Aralarındaki fark, biraz bir yerde nüans farkı oluyor. ‘Senin devletin iyi, benim devletim iyi’ denilebiliyor. Bolşevikler bunu saklamadılar. ‘Onun devleti ona göre demokrasidir, bize diktatörlük geliyor, bizim devletimiz bize demokrasi onlara diktatörlük olur. Olsun biz de böyle bir devlet olabiliriz’ dediler ve bunu savundular.

PKK paradigma değişimi ile yeni bir particiliği tanımlıyor. Peki PKK nasıl bir parti olarak doğdu? PKK, sol-sosyalist, reel sosyalist hareket içerisinde, ‘Komünist Partiler’ olarak ya da ‘İşçi Partileri’ olarak tanımlanan partiler sistemi içerisinde, teorik olarak onlardan etkilenen, pratik olarak onlara benzeyen, model olarak onları esas alan bir parti olarak doğdu.

Devletçi paradigmayı esas alan bir partiydi. Devlet odaklı ve iktidar endeksliydi. Hem ezilenlerin, sınıfların, kesimlerin bir kurtuluş örgütü hem de ezilen ulusun ve halkın kurtuluş örgütü olarak kendisini tanımladı. Ulusal kurtuluş ile sosyal kurtuluşu birlikte programlayan, iç içe geçiren birlikte ele alan bir parti olarak var oldu. Teorisini buna göre oluşturdu. Kürdistan’da da böyle bir mücadele yürütmek istedi. Bu

camia içerisinde doğdu. Fakat öngörülen ölçülerle Kürdistan'da mevcut sömürgeci-soykırımcı sisteme karşı olmak, ondan kopmak, ona karşı mücadele yürütmek mümkün olmadı. Reel sosyalizmin tanımladığı ulusal ve sosyal kurtuluşçuluk çerçevesinde Kürdistan'a girildiğinde ise bazı pratik ölçüler dayattı.

Kürt halkının varlığı ve özgürlüğünü esas alıyorsan, bu durumda tutarlıysan o zaman bu sistemden koparak ayrı bir sistem olacaksın. Çünkü var olan faşist-soykırımcı sistem hiç bir biçimde var olma hakkı tanımıyor. Diğer sol partiler gibi değildir. Sol hareketler, sistemin sol ucudur. En faşist olduğu ortamda bile var olabiliyorlar. Ama sen Kürdistan'ın varlığını ve özgürlüğünü esas alıyorsan o zaman bunun zerre bile yoktur. Varlık tanımıyor. Kürtlüğün yok olması üzerine kurulmuş bir sistemdir. Adını bile söyleyemezsin, kimliğini bile ifade edemezsin, propagandasını bile yapamazsın. Eğer öyle yapacaksan o halde oradan kopacaksın. Paradigma ne olursa olsun, ondan ayrı olarak örgütleneceksin. Kürdistan'daki faşist soykırımcı-sömürgeci sistemin gerçeği budur.

Bu nedenle Önder Apo'nun en temel karakteri 'ulusal ve sosyal kurtuluş' tanımlaması yapmamasıdır. Onları diğer örgütler ve partiler de yazıp çiziyorlardı. Onu Kürdistan'ın varlık ve özgürlüğüyle bire bir ilişkilendirmesi oldu. Kürdistan varlığını ve özgürlüğünü ödünsüz savunan, orayla bütünleşen noktaya kendisini götürmesi oldu. Önderlik, *"Ben varlığımı Kürdistan'ın varlığıyla, Kürt varlığını da kendi varlığımla birleştiremezsem bu gelişmeleri yaratamazdım"* dedi. Önderliğin orayla birleştirmesi oldu. Öyle olunca pratik hep düşünceden farklı oldu. O teori ile Kürdistan'da gerçek özgürlükçü pratik yapmak mümkün değildi. Böyle bir durumda PKK hep çelişkili oldu. Teori ve söylem olarak onları kabul etti. Başka yaratacağı bir şeyi yoktu, ama pratik alana girdiğinde de özgürlüğün gerekleri neyse ona göre davrandı. Önder Apo'nun dehası, tutarlılığı buradan ileri geliyor. Pratik ne istiyorsa onu yaptı. Özgürlük, pratikte ne istiyorsa öyle

davrandı. Dolayısıyla pratik gelişme, kadronun, partinin iç şekillenmesi farklı oldu. Söylemde kadronun tanımı ve ölçüleri farklı, fiiliyatta farklı oldu. PKK, Önderlik fiiliyatı esas aldı.

Parti kurulduğunda bu temel bir çelişkiydi. Tüzük, “Kadro veya parti üyesi program ve tüzüğü kabul eden, bir örgütte düzenli çalışan aidat ödeyen kişidir.” PKK’de böyle bir kadro yoktu. PKK’de ise program ve tüzüğü kabul etmek değil, onun amaçlarıyla bütünleşmek, bir örgütte çalışmak aidat ödemek değil, tüm varlığını ve yaşamını bu davaya adanmak gerekiyor. Fiili olarak 24 saat partililik olduğu için pratik ve teori çelişti. Önderlik bu çelişkiyi kongrede hatırlattı. Tüzükteki duruma baktı, karar çıktı ve baktı ki hiç kimse anlamıyor. Kongre kapanınca Önderlik “o zaman babanızdan para alıp her ay parti aidatlarınızı ödersiniz” dedi. Önderlik bunu söylediğinde herkes şaşırılmıştı. Hiç kimsenin parası yoktu, her kes babasıyla kavga ederek, düzenden kopularak gelmişti, düzenden kopmanın merkezinde aileden kopmak vardı. Çünkü sistemin önemli gözeneğinden biri aileydi, mülkiyetçi, iktidarcı, bireyci düzen aile üzerinden kurulmuştur. Çelişki bu kadar somuttu ve Önderlik bu çelişkiyi bilerek yaşıyordu, çözüm gücü hala yoktu, ama bazı ilkeleri esas almış yürütüyordu. Nerede çözüleceğinin arayışı içerisindeydi. ‘Böyle bir çelişki var’ diyerek kaçmıyordu. Zamansız çözümü dayatmıyordu.

Bu çözüm 15 Ağustos Atılımından sonraki süreçte gelişti. 15 Ağustos Gerilla Atılımı, sadece propaganda için düzenden kopmak değil, bir de düzene karşı yaşamını ortaya koyup savaşıma çizgisini ortaya koyunca artık somutluk gerekti. Bunu devam ettirebilmek için düşünce ile pratiğin bir olması gerekiyordu. 3. Kongrenin özelliği budur. Bu bütünlüğü sağladı. Teoriyi pratikte olana göre yeniden şekillendirdi. Pratiği teoriye göre dönüştürmedi, bazı dayatmalar pratik durumun teoriye düzenlenmesiydi. PKK’nin de reel sosyalist partiler gibi olmasıydı. Ama Önderlik tersini dayattı, çünkü özgürlüğü geliştiren tersiydi. Özgürlükle, gerillayla, kadın özgürlüğüyle iç içelik böyle oluştu

ve bütünlük böyle ortaya çıktı. Gerillalaşmak, özgürleşmek bunu da kadın özgürlüğü çizgisinde yapmak, iç içe geçmiş bir bütün olarak ortaya çıktı. Bu durumda paradigma değiştirmede, ama Kürdistan'ın koşullarına göre yeni bir particilik ortaya çıkardı. Önceki particilik aşıldı.

Savaşı geliştirmek için bir yerde çözüm oldu, ama tümüyle bir ideolojik çözüm de değildi. Amaç ile araç çelişkisi vardı. Amacı 3. Kongre netleştirdi. Özgürlük, farklılıklara dayalı değişiklik, kadın özgürlüğü, paylaşım, dayanışma, ekolojik sistem bir yandan bunlar gelişti. Diğer yandan devletçi paradigma aşılamadı. Düzendan kopuş, günün belli saatlerinde particilik yerine, 24 saat particiliği ve parti amaçları için fedailiği getirdi, ama bu fedailik bir ideolojik çizgiye bürünmedi. İdeolojiyle, ideolojinin ilkeleriyle onu gerçekleştiren araç çelişkisi paradigma değişimine kadar geldi. Önderlik komplodan sonra “ideolojik bunalım yaşıyoruz” dedi. Araç ve amaç uyumlu değildir. Bu sefer yeniden aracı, araç ile uyumlu hale getirdi. İlkeleri esas aldı, aracı ilkeye göre tanımladı.

Bir baskı ve sömürü aracı olan devletle, özgürlük-eşitliğin gerçekleşmeyeceğini ifade etti ve yeni araç aradı. Demokrasi, demokratik toplumu, demokratik konfederalizmi böyle tanımladı. PKK, köklü bir değişimi bu temelde yaşadı. Önce düzendan kopuş oldu, başlangıç öyledir. Bu kopuş 3. Kongre ile düzene karşı savaş haline geldi. Sonra da paradigma değişimi haline geldi. Paradigma değişimi ile birlikte artık devletçi-iktidarcı parti olmaktan çıkarak toplumcu bir parti haline geldi. “Demokratik Toplumcu Parti, Demokratik Sosyalist Parti” haline geldi. Toplumculuk, sosyalizm demektir. Kavram olarak öyle tanımlanıyor. Demokratik toplumcu bir parti oldu. Devlet endeksli, iktidar odaklı olmaktan çıktı. Demokratik toplum odaklı bir parti oldu. Kadın özgürlüğüne ve toplumsal ekolojiye dayalı, demokratik toplumcu bir parti haline geldi. Bu durum yeni bir parti oluyor.

3. Dönem partileşmesi bunu ifade ediyor. Birinci dönem partileşmesi reel sosyalizmle bir biçimde düzendan kopuşu getirdi.

İkinci dönem partileşmesi, 3. Kongreden itibaren düzene karşı süreklileşen savaşı gündeme getirdi. 3. Dönem partileşmesi paradigmasal olarak kopuşu getirdi. Devletçi paradigmaya dayanan, bütün partiler nihayetinde iktidar ve devleti doğurdular, baskı ve sömürüyü getirdiler. Özgürlük-eşitlik ilkeleri lafta kaldı, gerçekleşmedi. Amaç araca galebe çaldı. Bu durumda amaç ile aracı uyumlu kılan paradigma değişimi oldu .

PKK bu anlamda yeni bir partililik oluyor. Devlet ve iktidar odaklı değil, demokratik toplum odaklıdır. Kadın özgürlüğüne ve ekolojiye dayalı demokratik toplum odaklıdır. Yeni tür bir partidir. Yeni geliyor, bunun kendine göre özellikleri var. Böyle bir paradigma değişimi PKK’de çelişki yaratmıyor, önceden var olan çelişkilerin çözümünü getiriyor. Amaç ile araç çelişkisini çözmeyi ifade ediyor. Böylece daha güçlü bir partileşmenin önü açılmış, zemini oluşturulmuş bulunuyor. Bu değişim aslında PKK’yi anlaşılabilir, yaşanabilir kılıyor. Tersine amaç ile araç bütünlüğü sağlanarak PKK daha çok anlaşılır, daha kolay katılır, daha iyi yaşanır kılınıyor.

Tarihin ve özelliklerinin temel köşe taşlarının tanımlanması da önemlidir. Önderlik, “PKK’nin resmi tarihi önemli, ama öncesindeki süreç daha önemlidir” dedi. PKK, masa başında kurulmuş bazı siyasi amaçları başarmayı öngören bir parti değildir. Parti olmaya gelene kadar bazı gerçekleri, ilkeleri, özellikleri açığa çıkarmıştır. Parti tanımını yaptık, iktidarla, düşünceyle, örgüt olayı ile bağını ifade ettik. Birçok partilerin temel özelliklerini de deyindik. PKK’de bunlardan biridir, ama onlarla öyle kıyaslanabilir mi? ‘Madem PKK’de bir partidir, diğer partilere de bakılıp PKK’de böyledir’ diyebilir miyiz? Böyle söylersek doğru olur mu? Madem partiler birer örgüttür, dernekler de birer örgüt o zaman her örgüt gibi yaklaşabilir miyiz? Sorun biraz da buradan açığa çıkıyor.

PKK’deki değişim sürecini kısaca tanımladık, ama PKK’nin içeriğini, özünü anlamak ve tanımlamak da gereklidir. Parti, ama nasıl bir

partidir? Örgüt, ama nasıl bir örgüttür? Kurtuluş hareketi, ama nasıl bir kurtuluş hareketidir? Özgürlük hareketi, ama nasıl bir özgürlük hareketidir? Şimdi dallı budaklı olmuş PKK bunun neresindedir?

Örgütsel işleyiş bakımından her örgütün bir disiplini, işleyiş tarzı, suç-cezası ve kuralı var. Böyle olmadan örgüt olunmaz. Bunlar PKK'de de var. PKK'de örgütsel işleyişin esasını bilmek gerekiyor. Örgüt kurulacak, ama ilkesi nedir? Eskiden “parti ilkesi” deniliyordu. Bu konuda yanlışlar var. Örgütler ile diğer partiler ile karıştırma var. Önderlik “irade bütünlüğü” biçiminde tanımladı. En son 5. Kongrenin hazırladığı tüzüğe, üye tanımı yerleştirilirken kadronun ve üyenin tanımına “iradesini parti iradesi ile en üst düzeyde birleştiren kişi” dedi. Bu örgüt iradesine göre hareket etmek anlamına geliyor. Burada artık ‘ben’ yoktur, ‘örgüt’ ve ‘biz’ varız. Benim görüşüm böyledir, görüşümü uygulayamam demek yoktur. Elbette görüş oluşturma, tartışmalara katılma, düşünce özgürlüğü, her kesin düşünme sorumluluğu var. Ama tartışmalar partinin kuralları dahilindedir. Yine görüşler bir karara dönüştü mü, o kararın bağlayıcılığı var. ‘Ben bu karara katılmadım, uygulamam’ gibi bir durum yoktur. Burada kendi görüşünü koruma, eleştiri hakkını saklı tutma var, ama kararı olduğu gibi uygulama var. Kendisinin doğru bulmadığını, parti karar yaptığında onu uygularsa bir kişi, esas olarak ona parti kadrosu deniliyor. İrade bütünlüğü bunu ifade ediyor. Uygulanmıyor, bazen açıktan değiştiriliyor.

Son dönemlerde PKK adına aldığımız kararları hemen toplanıp değiştirebiliyorlar. Böyle yapılırsa da yine PKK’lidirler. Öyle değildir. Ancak tam görüş birliği içerisindeyse uygulayabiliyoruz. Kendi görüşü olursa bir kadro onu uygulamak için katılıyor. ‘Ben doğru bulmuyorum, madem parti kararlaştırmış ben bunu sonuna kadar başarıyla uygulayacam’ tutumuna girilmiyor. Örgüt ilkesinden kopukluk vardır. İradeyi parti iradesiyle bütünleştirmek yoktur. Düzenlemesini kendisi yapıyor. ‘Öneriyorum’ diyor. Önermek, bile karşı tarafı etkilemek içindir. Çünkü arkasından olumsuzluk çıkınca eleştiri geldiğinde ‘ben

başka yeri önermiştim siz gönderdiniz’ diyebiliyor. Bir tür mukavele yapmaktır. Partide öneri yapmak yoktur. Partiye öneri sunmak var da partiye kendi durumunu mukavele etme durumu yoktur. ‘Ben şuraya gitmek istiyorum’ deniliyor, ama partinin örgütü vardır nereye planlama yapar, nerede mücadele etmek gerekiyorsa oraya gidilir. ‘Parti şöyle örgütlensin, şöyle mücadele yürütsün’ diye insanlar öneri geliştirebilir. Bu sürekli olmalıdır, ama ‘ben şöyle olayım’ diye öneri olmamalıdır. ‘Parti şunu yapsından çok, ben böyle olayım’ önerisi var. PKK öyle bir parti değildir. Önderlik “Ruhsal birliğimiz var. Eskiden yoldaşlar ile konuşmazdık göz göze geldik mi ne söylemek istediğimizi anlardık ve herkes görevini yapardı” dedi. Önderliğe katılım böyledir. Şu an partide yapılan bazı şeyler o kadar ağır bir disiplin suçu ki, zayıf bir parti olsa yıkılabilir. Normal bir partinin de cezalandırması gerekiyor. Aslında herkes partinin üstündedir. Eskiden “kendi partin var partini dağıt” denilirdi. Şimdi kendi partileri yok, kendileri partidir. Herkes kendine göre partinin üstünde olmalı! Şef olunmuştur. Ortalıkta öyle şefcikler türeyebiliyor. Böyle parti olunmaz. Bu bakımdan mevcut olana bakıldığında ne kadar parti olunuyor, bu tartışmalıdır.

PKK’nin tanımlanması hem zor hem de kolaydır. PKK muğlak ve sahipsiz değildir. Önderlik, “Şehitler PKK’lidir. PKK, Haki Karer’in anısının örgütlenmesidir. Şehitler zincirinden oluşuyor” dedi. Biz, “Önderlik partidir. Önderlik hareketiyiz” diyoruz. Halk, “PKK halktır, halk buradadır. PKK bizim kimliğimizdir” diyor. Bunların hepsi doğrudur. Demek ki, sahibi var. Önderlik, şehitler, halk olarak tanımlanıyor. Çünkü halkın gücü ile ayakta kalıyor. Her şeyini halkın gücüne, katkısına, özgücüne dayalı yapıyor. Onun için halk partiyi kimlik olarak görüyor. O halde sahibi var, sahipsiz değildir. PKK, sahipsiz ve ilkesiz değildir. İsteyenin istediği gibi yorumlayacağı, istediği gibi katılacağı, istediği gibi davranacağı bir güç değildir. Tam tersine sahipleri, ilkeleri, amaçları vardır. Program ile amaçlarını, tüzük ile ilkelerini belirliyor. Kendisini Önderlik, şehitler, halk partisi olarak tanımlıyor. Bunlar sahipleridir. O halde katılım olacaksa bu gerçekleri

bilerek katılım olmalıdır. Parti içerisinde davranacaksın bu gerçekleri bilerek davranacaksın. Öyle rast gele davranarak olmaz. Keyfiyete hiçbir biçimde yer ve izin olmaz. Parti gerçeğinin bir boyutu da böyledir.

Demek ki, bir Önderlik hareketiyiz. Önderlik hareketi olmak ne demektir? Ruhsal birlik olmak demektir. ‘Benim görüş farklılığım, benim davranış farklılığım, anlayışlarım, bende böyle düşünüyorum, böyle varım, bende bir lokmayım, köşe taşıyım, istediğim gibi olurum’ bu hareket içerisinde bunlar olmaz. Militan, Önderlik çizgisi içerisinde eriyen kişidir. Önderlik çizgisinin gereklerini yürütebilen kişiliktir. Önderlik, “Örgütlenmiş ve eylemsel kılınmış hakikat” dedi. Bu hakikatin yaşam tarzını “bir lokma bir hırka felsefesiyle yaşamak” dedi. Fedailik canını vermesinden gelmiyor. Yaşam tarzından geliyor. Fedailiği de yanlış anlamamak lazım. Bütünlüğü var. “Fikir-zikir-eylem bütünlüğü” var.

Önderlik partiyi önemsemi. “Partisiz Kürdistan’da yaprak bile kıpırdamaz” dedi. Önderlik, bilinç ve örgütlenmeyi önemsemi. Esas olan Önderlikse doğuş ve çıkıştı. Bilinç ve örgütlenmeyi önemsemi. Onun biçimlerini çok çeşitli gördü. Türkiye sol hareketiyle de ortak bir çatı örgütünde mücadeleyi yürütmek istedi. Eğer sosyal şoven olmayıp katılsalardı, ADYÖD denen süreç devam edecekti. Türkiye ve Kürdistan devrimlerinin stratejik ittifakına dayalı bir örgütsel model olarak gelişecekti. Onlar reddettiler. Sonra bir cephe örgütü oluşturmak istedi. Kürdistan’da herkes var, çeşitli gruplar, örgütler, önderlikler var. Ama onlar bir cephe içerisinde hareket edebilirlerdi. Eğer Kemal Burkay onlar kabul etselerdi, bir cephe hareketi olarak Kürdistan’a girecekti. Fakat onlar öyle bir cephe içerisine girmeyi reddettiler. Bir şey yapmak istemedikleri için reddettiler. Onlar örgüt kurarken kendi yaşamlarını öngörüyorlardı. Önderlik ise örgüt kurmaya giderken ülkeyi ve halkı özgür yapmayı öngörüyordu. Amaçlar farklıydı. Dolayısıyla da anlayış, ölçüler, yaşam ve çalışma tarzı da farklı oldu. Bunlar sonucunda böyle

bir PKK biçiminde örgütlenmeyi öngördü ve geliştirdi. Her zaman da bu tür ittifaklara hazır oldu. Açık oldu, ama onlarla yürümeyince kendi yolunu buldu, kendi örgütünü geliştirdi. Halk cephesini, gerilla örgütünü, savunma gücünü oluşturdu. Her şeyi halkın gücü ile kendi öz çabasıyla yarattı. Hiçbir yere dayanmadı.

PKK'yi tanımladık, böyle bir mücadele gücüdür. İçinde her eğilim vardır. Toplumda ne varsa PKK içerisinde de onlar vardır. Bunu yok sayamayız. Bunlar her gün PKK'ye taşınıyor. Çünkü her gün insanlar katılıyor, istiyoruz ki daha çok katılsınlar. Karşı cepheden kopup gelini de, askerdir silahını bırakıyor geliyor içimize giriyor. PKK bu kadar açıktır. Dolayısıyla her eğilim vardır. Parti bir mücadele alanı, onu tanımladık. Bu gerçekliği bilmek ve görmek lazım.

Böyledir diye herkesin keyfini konuşturduğu amaçsız, doğrultusuz bir harekettir biçiminde değerlendiremez. Hayır, değildir. Bir çizgisi, felsefesi, teorisi, ideolojisi, programı, stratejik analizi, örgüt ve eylem biçimi var. Bunların hepsi vardır ve bunları Önderlik belirliyor. Bu çerçevede bir Önderlik hareketidir. Doğruyu Önderlik belirliyor. Başka hiç kimse belirlemiyor. Dolayısıyla yönünü Önderlik çiziyor. Her eğilim geliyor, ama PKK içerisinde yoğun bir ideolojik-örgütsel mücadele var. Bu mücadeleyi Önderlik eğilimi, çizgisi yürütüyor. Denetleyen, hakim olan, tutan Önderlik eğilimi ve çizgisidir. Onları çözmeye, eritmeye, toplumdaki sorunların ve çelişkilerin çözüm yollarını bulup toplum içerisindeki benzer sorunları çözmenin yol yöntemini bulmaya çalışıyor. Bunu çözdüğü ölçüde parti kendi içerisindeki sorunları çözdüğü, çelişkileri giderdiği, çözüm yolları bulduğu ölçüde çözüm gücü haline geliyor, topluma yansıyor. Böylelikle topluma yansması güçlü oluyor, toplumu eğitme, örgütleme, eyleme çekme kapasitesi artıyor. Kendi içerisindeki çelişki ve çatışmaları çözemezse çözüm gücü bulamazsa, topluma yansması, eğitim, örgütleme ve eylem gücü haline gelmesi zayıf kalıyor. Kendisi çözümsüz olan bir güç başkalarının sorununu çözemez. Kendisi eğitimsiz olan birisi başkasını eğitemez.

Kendisi örgütsüz olan başkasını örgütleyemez. Demek ki, ilk önce partinin eğitimli, örgütlü, çözümleyici olması lazım. PKK birde böyle bir partidir.

“Bir lokma bir hırka felsefesi” önemlidir. Felsefe, yaşam anlayışıdır. Aynı biçimde ideolojik ilkeler de önemlidir. İdeoloji demek, yaşam ilke ve ölçüleri demektir. Bunu teori ile karıştırmamak gerekiyor. Lenin, “teori gridir” diyor. İçerisinde her şey vardır. Şimdi bir değerlendirme yapabiliriz, akşam başka bir değerlendirme yapabiliriz. Yeni olaylar olabilir, başka yerden bakabiliriz. Nereyi vurgulayacağımız önemlidir. Ama ideoloji mutlak, kesin ve aynı zamanda keskindir. İlkeler ve ölçüler bütününden oluşuyor. İdeoloji değişmez, ilkeler öyle kolay ortadan kalkmaz. Bunlar yenilenebilir, güçlenebilir bu ayrı ama ideolojik ilkeler önemlidir. Bir defa PKK’nin böyle bir ideolojik gerçekliği var. Önderlik en son “bir lokma bir hırka yaşamı” dedi. Bir yaşam tarzı olarak belirledi.

Eskiden Önderlik “halktan biri gibi yaşanmalı” diyordu. İlk manifestoda var. Öyle kendisine özerklik, ayrımcılık yoktur. Öyle kendini yaşatmak mal-mülk sahibi olmak, bireysel mülkiyet yoktur. PKK, maddi yaşamı aşan bir harekettir. İdeolojik olarak böyle bir hizmet hareketidir. Yaşamını, varlığını, toplumun özgürlüğüne adanmış insanların topluluğudur. PKK, kendisini böyle tanımlıyor. Katılan, buraya katılıyor. Çekici olan da budur. Önderlik savunmada, “Halk ne söylediklerine değil, PKK’lilerin nasıl yaşadıklarına bakarak inandı ve katıldı” dedi. İdeolojik duruşları, yaşam tarzları etkiledi. Yaşam tarzı da mevcut fedai yaşam tarzıdır. Bireyciliğin, maddiyatçığın, özel mülk sahibi olmanın, kendinde bir şeyler biriktirmenin aşıldığı yerdir. Bütün yaşam ayrıcalığının giderildiği bir yerdir. PKK’lilik, Önderlik gerçeği budur. İlkesi ölçüsü budur. Bu bakımdan yaşam tarzı önemlidir. 2002-2004 tasfiyeciliğini yaşadık. Tasfiyecilik nereye saldırdı ve kendisini ne ile ifade etti. Yaşam ve ilişki tarzıyla bunu yapmak istedi. PKK’lilik boş konuşmak, laf etmek değildir.

Diğer bir nokta ise, Önderlik-PKK ilişkileri nasıl ifade edilebilir: Bu noktada da PKK ile Önderliği birbirinden ayırmak, reel PKK ile Önderliği bir biriyle bütünleştirmek tam özdeş kılmak ne kadar yanlış ise, birbirinden ayırmak da o kadar yanlıştır. Fiiliyatta var olan PKK, eşittir Önderlik değildir. Önderlik onun içinde, ama denetleyen, yön veren mücadele gücüdür. Bir çizgi, bir eğilimdir. Partiye dışarıdan gelen anlayışlara karşı ideolojik-örgütsel çizgi mücadelesi yürüten bir güçtür. PKK homojen değildir. PKK’de her türlü eğilim ve anlayış var, ama egemen olan, tutan, yön veren Önderlik eğilimi ve Önderlik çizgisidir. Oradan çıktığında sapmaya gidiyor.

Bu noktada çok fazla kopartıcı yaklaşımlar var. PKK içerisinde sınıf ve cins mücadelesini, ideolojik-örgütsel çizgi mücadelesini hiç görmeme, anlamama, sahiplenmeme, buraya katılmama ‘bunu başkası yapsın, Önderlik yapsın’ diyerek, her şeyi dışarıya, Önderliğe yıkma var ya da ‘PKK ayrı Önderlik ayrı’ demek var. Bunların ikisi de yanlıştır. Bu ikisi de çok fazla yaşıyor. İdeolojik-örgütsel çizgi mücadelesi yeterince yürütülmüyor. Oysa Önderlik “ideolojik-örgütsel çizgi mücadelesini yürütmek benim temel karakterim” dedi. Başarılı olunacaksa Önderlik tarzı esas alınmalıdır. Bu yapılmazsa o zaman başarılı da olunamaz.

Diğer yandan ‘Önderlik ayrı, parti ayrı’ deniliyor. ‘Apoculuk’ kavramı oraya çekiliyor. ‘Apoculuk’ kavramı, Mazlum arkadaşın çok sevdiği bir kavramdı. Karşıt güçler öyle dediler, Önderlik üstlendi. Grubun bir ismi yoktu, biraz da tedbir olarak yapıldı diyebiliriz. Hareketin kendisini yansıtıyor. Birilerinin ittifakıyla, anlaşmasıyla oluşmuş bir hareket değildir. Önderlik etrafında oluşmuş bir harekettir. O halde PKK’nin felsefik-ideolojik ölçüleri, yaşam tarzı, Önder Apo’nun yaşam tarzının örgütsel ortama dönüşmesi oluyor. Doğru olan budur. Öyle birilerinden alınmadı. ‘Apoculuk’ bu anlamda önem taşıyordu.

Önderlikte somutlaşmış bir grup, bir hareketti. Dıştan bakanlar da öyle diyorlardı, içi de öyleydi. Resmen kurulmadan önce ideolojik grup

iken, gençlik hareketi iken böyleydi ve bir örgüttü, resmi örgütten daha ciddi bir örgüttü. İdeolojik boyutu çok daha yüksekti. Bütün ideolojik ilkeler, yaşam tarzı o dönemde oluştu. Önderlik boşuna Haki Karer için “Benim gizli ruhum gibiydi” demedi. PKK’nin yaşam tarzını, ideolojik ilkelerini çok büyük ölçüde Önderlik ve Haki Karer arasındaki ilişkiler oluşturdu. Kadro ilişkileri, insan ilişkileri, önder ve militan olma ölçüleri orada belirginleşti. Önderlik bunu geliştirdi, Haki Karer bunun militanı oldu. Önderliği, önder olarak gördü ve katıldı. Ona göre militan ölçülerini ortaya çıkardı. Dolayısıyla partinin ideolojik, ilke ve ölçüleri orada saklıdır. ‘İdeolojik Grup Dönemi’ diyerek geçmemek gerekiyor. Bütün tasfiyecilikler oraya saldırıyorlar. Hemen bir isim de takıyorlar. “Ankara Grubu” diyorlar. Ankara grubu kimlerdi? Esas grup Önderlik, Haki ve Kemal arkadaşlardı, bunlar arasındaki ilişkilerdi. Çekirdek buydu. Ankara grubuna saldıran buraya saldırır. Ankara’da somutlaşan çizgi buydu. Sonra büyüdü ve ülkeye taşınan grup böyle oluştu. O ölçüler yön verdi, başkaları gelip bunlara yön vermedi.

Bütün bunlar bilindiği halde tasfiyecilik saldırdı. 2002-2004’te daha fazla saldırdılar. Ankara’dan kim çıktı, bunu çok sorgulayan olmadı. Kuşkuyla bakılan oldu. Hatta bazı kişiler şahsında partinin ideolojik ilkelerine, temellerine saldırı oldu, ama sahiplenme zayıf oldu. Anlamlandırma zayıf oldu, kuşkuyla bakış oldu.

PKK’ye karasevda ile bağlanma, kuşku duyma, inkarcılık iç içedir. Lenin, “bunun sosyal temeli var” diyor. İnkarcılık, orta sınıf eğilimidir. İsa, havarileri ile tanınıyor. İsa, Havarilere “kendimi kandırmıyorum, önce siz beni inkar edeceksiniz” diyor. Birinci havarisi Petrus’tur, İsa’yı tutukladıklarında üç sefer ‘tanımıyorum’ diyerek yalan söylüyor. Sahiplenmiyor, inkar ediyor. Demek ki, Hz. İsa yanılmadı. Böyle bir formasyona giren insanlar yanılmıyorlar. Partileşirken bile bir karşıtlık var. Militanlaşamayan bir duruş da var. İki türlü militanlaşma var. Birisi, ruhuyla her şeyiyle Önderlikle bütünleşen ve yürüyendir. Birisi de, partiyi kendisi yorumlamaya çalışan ve dolayısıyla her zaman bir

kuşkuyla bakış açısı olan duruştur. Önderlik buna “ikinci tip şekillenme” dedi. Bunlar var ve bir taraftan partiye sevdalı olunuyor, bir taraftan da en büyük düşman olunabiliyor. Bu da PKK’nin bir gerçeğidir. Sürekli mücadele yürütüp çözmesi gereken bir gerçekliktir.

‘Apoculuk’ tanımlaması, PKK’nin reddedilmesi tanımlaması değildir. Apoculuk, Önderliğe katılımdı, Önderlik ile ruhsal birlik temelinde katılımdı. Apoculuk, büyüdü grup oldu, gençlik hareketi oldu. Sonra parti oldu. Önderliğin ruhu, duygusu, düşünceleri, emeği örgüt ve eyleme partide dönüştü. Başka yerde dönüşmedi. Dolayısıyla Önderliği partiden koparmak, ayırmak demek, Önderliği pratikten kopartarak gök yüzüne çıkarmak ve pratiği ele geçirmek demektir.

Düşman, 19 yıldır İmralı’ya koyarak Önderliği PKK’dan koparmaya çalışıyor. Önderlik ise hiç kopmadı. PKK içerisinde bir çok eğilimin olması, ideolojik-örgütsel mücadelenin olması ayrı bir durumdur, PKK ile Önderliğin ayrı ele alınması çok daha farklı bir durumdur, çok tehlikelidir. Partiyi, Önderlikten kopartıp kendi denetimine almayı ifade ediyor. İkincisi, Önderlik çizgisini pratikten kopartıp geleceğe erteliyor, soyutlaştırılarak somuttan kopartılıyor. Ondan sonra ‘anlaşılmaz, uygulanmaz’ denildikten sonra artık Önderlik adına herkes kendi bildiğini uyguluyor. Kendisinin yaptığı iş Önderliğin işi oluyor. Böyle değildir. Bu sapma ve saptırma durumudur. Parti olmazsa Önderlik düşüncelerinin hiçbir değeri olmaz. Nerede pratikleşebilir? Ne etkisi olabilir? Çünkü her şeyi parti ile yapıyor, parti ile yaptı. Önderlik partiyi böyle gördü ve “partiye zarar veren göz bebeğim olsa bile söker atarım” dedi. Bu anlamda Önderlikte uzlaşma yoktur.

Birde şöyle bir kavram oluyor: 2. Dönemde ERNK, ARGK kuruldu. Dönemin görevi gerillalaşma ve halk direnişiydi. Parti öncülüğü onları yürüten özel örgütler kurdu. 3. Dönemde KCK var. HPG var. Kadın Hareketi kendi örgütlülüğü ile var. Komalen Ciwan-Gençlik Hareketi var. Demokratik siyaset var. Her parçada partiler var. Parça sistemleri var. Önderlik “Demokratik Konfederalizm bir ağ örgütlenmesidir” dedi.

Ağ örgütlenmesi olma yönünde binlerce iç içe geçmiş bir bütünü oluşturan örgütlerden oluşan bir sistem geliştirmemiz gerekiyor. Bu kadar yaygın örgütlülük durumudur.

Böylesi bir örgütsel yapıyı tanımlamada sorunlar var. Son zamandaki tartışmaların önemli bir kaynağı budur. Kurulmuş olan örgütleri benzeştirme, aynılaştırma var. Dolayısıyla bir çatıda birleştirme arayışı var. Çatı kim olacak? Tartışma bu noktadır. ‘PKK’mi çatı olacak? KCK’mi çatı olacak? Bunlar olmaz, kabul etmiyoruz, o zaman Apoculuk çatı olsun, Apocu hareket içerisinde örgütler var, bir sürü örgüt hepsi birbirine benziyor’ deniliyor. Böyle değildir. Böyle bir hareket yoktur. Apoculuk böyle tanımlanamaz. Buradan kalkarak hareketi benzer örgütlerin aritmetik toplamından oluşan bir konuma getirme oluyor. Oysa aritmetik toplam değildir. Organik toplamdır. Organik toplamdan kasıt nedir? Aynı işlevde olan örgütlerin birliği değil, farklı işlevlerde olan örgütlerin bir araya gelerek yeni bir birlik, yeni bir organizma oluşturmalarıdır. Bir insan gibi, kafası, kolları, parmakları, ayakları, iç-dış organları var. Hepsinin rolü ve misyonları ayrıdır, ama birleştiğinde bir organizma yani insan vücudu oluşuyor. Dikkat edelim, ama bir değil, insan vücudu onların çatısı değildir. Onlar birleştiğinde yeni bir bütün oluşuyor. Şimdi özgür hareket böyle bir harekettir. PKK hareketi kendisini böyle örgütlüyor. KCK’yi örgütlerken bu temelde bir sistem yapmak istiyor.

Böyle olmak yerine, şöyle olunmak isteniyor: ‘Örgütler var, hepsi bir çatıda birleşsin, KCK bir çatı olsun’ deniliyor. KCK ve PKK bir çatı değildir. Bunları da geçerek ‘Apoculuk bizim çatımız olsun’ deniliyor. Bir defa ‘çatı’ anlayışı yanlıştır. ‘Çatı’ anlayışı örgütleri benzeştiriyor. “PKK, KCK, HPG, PAJK, KJK, Komalen Ciwan hepsi örgüttür aynıdır, bir araya gelinsin bir ortak hareket oluşsun, hareketin komiteleri bunlardan oluşsun, hareket bunların aritmetik toplamından oluşsun!” deniliyor. Bu görüş yanlıştır. Böyle olursa o zaman roller, misyonlar aynılaşır. Farklılıklar ortadan kalkar, aynılaşma ortaya çıkar aynı örgütlerin

toplama dönuşür. Mesela HBDH gibi, partilerin bir ittifağıdır, çatı örgütüdür. “Halkların Birleşik Devrim Hareketi” ama ne PKK bir HBDH’dir ne de KCK-HPG bir HBDH’dır. Öyle değildir. HBDH gibi partilerin bir ittifağı değildir. Organik toplamdır. İçinde bir çok örgüt var, ama hepsinin rolü ve misyonu yeri ayrıdır. Hepsi bir vücut gibi birleşiyor yeni bir organizma çıkarıyor. Birbirine benzemiyor, aynı rolü oynamıyor. Aynıların toplamı, benzerlerin toplamı değildir. Bu da yanlış bir örgüt anlayışıdır. Bu sadece böyle sistem olunduğı için değil, salt PKK olsa bile orada da örneğın PKK’nın Merkez Komitesi, kongresi, parça komitesi, bölge komitesi var. Lenin “Parti bu komitelerin aritmetik toplamından oluşmuyor” diyor. Yüz komitesi var, yüz komiteden oluşmuş bir örgüttür demiyor. Yüz komite var, ama her komite ayrı ayrıdır, farklılıkları var. Adları ‘komite’ ama rolleri, misyonları, görevleri ayrıdır. Partiye katıldıklarında, katıldıkları yerler ayrıdır. Herkes, her bir komite yeni organizmanın bir uzvunu oluşturuyor. Bu temelde katılım oluyor. Komitelerden böyle bir oluşum var. Partinin kendisi de böyledir. Her komitenin görev ve sorumluluğı, rolü ve misyonu, parti içerisindeki yeri ayrıdır. Herkes aynı değil ve aynı şeyi yapmıyor. Parti böyle değildir, bir dernek bile böyle çalışmaz. Bir alt komitesi böyle yapmaya kalkarsa onu kaldırır bir yana iter.

Bu bakımdan ‘bu örgütlerin hepsi aynıdır, aynı misyondadır, partiler aynı, bir sürü parti var ve PKK’de bunlar gibi bir partidir. Bir sürü örgüt var, PKK’de bunlar gibi bir örgüttür. Hepsi birbirine benziyor, dolayısıyla PKK ile KCK arasında hiçbir fark yok, aynı konumdadırlar’ denildiğinde hiçbir çalışma yürütülemez. Bunlar yanlış görüşlerdir. Bir ‘sistem’ söylemi var. Sistem içerisinde örgütler var. Her örgüt istediğı kararı alabiliyor. Bu sistemde her örgütün rolü ve misyonu nedir? Kimin görev ve sorumluluğı ne çerçevede? Hangi görevi hangi örgüt görüyor ve ölçüsü nereye kadardır? Bu görülmüyor ve benzeştirme var, aynılaştırma var. Böyle değildir. Hala bunun anlaşılmasında da, demokratik konfederalizmin anlaşılmasında ciddi bir zayıflık var. Genelde örgütün anlaşılmasında, özel olarak demokratik

konfederalizmin ve partinin anlaşılmasında zayıflık var. Benzeştirme, aynılaştırma partiye zarar veriyor. Çünkü ideolojik güç olan yapı partidir. PKK ve PAJK'tır. PKK ve PAJK'ta bunların gündeme gelmesi, tartışılması, sorunların ortaya çıkması anlaşılırdır. Diğer örgütlerde neden böyle bir sorun yok, hatta anlaşılmakta bazı şeyler sorun oluyor, çünkü ideolojik boyutlu örgütlenmeler değil. Kendilerine göre böyle olması hoştur. İşleri biraz daha iyi de yürütüyorlar, ama niye partiden buna itiraz geliyor, PKK-PAJK bu konuda eleştiri yapıyor, mücadele yürütüyor, değiştirmek istiyor. Bunu anlamakta zorlanıyorlar, ama o duruşlar PKK'yi bitiriyor. İdeoloji bitiyor. İdeoloji biterse PKK biter. PKK bu anlamda bir siyasi hareket değil, yalnız başına bir askeri hareket değil, hepsini içeren bir harekettir. Önderlik, "Kök Parti" dedi. 'Kök Parti' kavramını anlamak ve tanımak gerekiyor. Özerinde yoğunlaşmak lazım. Önderlik "Her şey kendi kökü üzerinde yeşerir" dedi. Üstü belirleyen köktür. Bir binayı belirleyen temelidir. Bir bitkiyi kökü belirliyor. Bir demokratik ulus oluyorsak onun kökü de parti oluyor. Önderlik buna "prototip" dedi.

'Kök Parti' olarak görüp tanımlamak gereklidir. PKK ve PAJK'ı diğer örgütlerle karıştırmamak gerekiyor. Kök partidir. İdeolojik, politik, örgütsel, askeri, toplumsal bütün alanlar da örgütlenen yürüten, hepsini temsil eden bir güçtür. Her alanda var olan, anlayış geliştiren, yürüten bir güçtür. Bir felsefe gücü, bir ideolojik-politik çizgi, bir program, bir örgütlenme sistemi, bir tarz-üslup-tempo gücüdür. Bütün bu özelliklerini Önderlik gerçeğinden, özelliklerinden alıyor. PKK'de doğruyu belirleyen, belirleyici olan Önderlik gerçeğidir. Çünkü bir Önderlik harekettir.

Bütün örgütleri de örgütsel çalışmalarımızı da bu çerçevede doğru anlamamız gerekiyor. Partiyi de doğru anlamamız lazım. Doğru anlamaz ve birbirine karıştırırsak iş yapıyoruz derken bozabiliriz. O durumda ne kadar çok çalışsak o kadar çok bozarız. Hiç çalışmamak daha iyidir. En iyisi doğru anlamak ve doğru çalışmaktır. O halde hepsini doğru

anlayacağız. PKK'yi de doğru anlayacağız. Parçalardaki partiler ile KCK, HPG, Komalen Ciwan ile karıştırmamalıyız. Bunlar ile kıyaslama ve benzeştirme olmaz. Aynı tür örgütlerin tekrarlanması değildir. PKK eşittir KCK değildir. Öyle olsa zaten birinin anlamı kalmaz. O zaman bir tanesi olsun, iki tanesi israftır. O zaman öyle değilse, farklılıklarını iyi anlamak lazım. Farklılıklarını koyarken de karşıtlık olarak değil, bütünüleyicilik olarak koymak gerekiyor. Birbirinin benzeri değil, karşıtı da değildir. Alternatifi de değildir. Tamamlayıcıdır. Bir araya geldiklerinde yeni bir organik bütünlük yaratıyorlar. Yan yana bir birlik değil iç içe birliktelikleri var.

Bu bakımdan PKK ve PAJK'ta olmak ile diğerlerinde olmakla aynı değildir. Onlarda olunca PKK'de olunmaz diye bir şey yoktur. Bir defa bütün profesyonel-devrimci militanların birincil kimliği, parti kimliğidir. Kök partidir. İdeolojik-felsefik güçtür. Belirleyici olan odur. Ondan sonra ikinci kimlikler, üçüncü kimlikler olmalıdır. 'Ya PKK'de olacaksın ya da KCK'de olacaksın. Ya PKK'de olacaksın ya da HPG'de, her kes ayrı ayrı olsun' deniliyor. Böyle olursa o zaman bunlar aynıdır anlamı da çıkabilir. Bu yaklaşım yanlıştır. Neden ikili, üçlü kimlikler ile çalışmıyoruz. O zaman Önderlik "gerekirse bir kişi on örgütte yer alabilir" dedi. Şimdi Önderlik KCK'nin Genel Bakanı, PKK ile PAJK'ın Önderi, HPG ve YJA-Star'ın baş komutanı, halkın, Kürt Halk Önderi, bir çok kimliği var. Bunlar aynı zamanda resmi kimliklerdir. Son olarak KCK Genel Başkanı oldu. "KCK var, KCK'yi Önderlik kurmuş Genel Başkan'dır" deniliyor. O zaman PKK'yi kim kurdu? HPG'yi kim kurdu? KCK'den kırk kat daha fazla Önderlik bunları kurdu. 'Kendisini KCK Genel Başkanı olarak tanımlamış' deniliyor. "Parti Önderliği" olarak Önderlik tanımladı. 84'te "Ulusal Önder" Avrupa'da yazıldı, 3. Kongrede "bunların doğru olmadığını" söyledi. "Bundan sonra resmi kavram, Parti Önderliğidir diyeceğiz" dedi. Bu da Önderliğin hem de bir kongrede söyleyip resmileştirdiği tanımlamadır. Mahsum Korkmaz Akademisinde, önce ARGK'ye sonra HPG'ye Baş Komutan olarak emir

verdi. HPG'nin yönetmeliğinde de öyledir. Baş komutan olarak tanımlıyor.

Neyi belirtmek istiyorum, kimliklerin hepsi vardır. 'Tekil kimlik olacağız' dinilmemelidir. Kimlikler birbirine karıştırılmamalıdır. Tek ve düz yaklaşım bizi demokratik konfederalizm gibi ağ örgütlenmesini geliştiren bir güç yapamaz. O halde çok yönlü olacağız. Bir çok örgütsel kimliği birlikte iç içe kullanacağız, çalışacağız. Ama bunları karıştırmayacağız. Böyle olurken burada parti kimliği, parti öncülüğü karışmayacak. Çünkü felsefik-ideolojik duruş belirleyici olandır. Partiyi diğerleriyle kıyaslamayacaksın. 'Ben HPG'ye böyle katıldım, PKK'ye de böyle katılıyorum diyemezsin. Komalen Ciwan'da böyle yer alıyorum, PKK'de de böyle yer alıyorum diyemezsin. Çünkü ölçüleri ve ilkeleri farklıdır. PKK'ye katılmışsan o zaman PKK'nin ilke ve ölçülerine katılacaksın. Profesyonel devrimci militan ölçülere göre katılacaksın. Profesyonel devrimci militanlık, PKK'nin temel kadro ölçüsü ve duruşudur. PKK'nin sempatizanları var mı? Evet var. Sempatizanlıkta bir ölçüdür. Taraftarlıkta bir ölçüdür. Bunlar PKK'nin tüzüğünde de vardır. PKK bütün halkı da kapsıyor, ama kadro olarak yer almıyorlar. PKK'nin militan kadro topluluğu ayrı, sempatizan, taraftar topluluğu ayrıdır. Bunlar birbiriyle duvarlar ile ayrılmış değil, ama ölçülerle ayrılmıştır. Birinden diğerine geçiş oluyor. Kadrolaşma süreçleri, taraftarlıktan, sempatizanlıktan gelişmiş oluyor. Ama bir defa profesyonel devrimci militan olarak katıldın mı, o zaman PKK gerçeğini, onun ideolojisini, yaşam tarzını, ilkelerini, ölçülerini, felsefesini, ideolojisini bileceksin. Yaşama nasıl bakıyor, yaşam tarzı ilke ve ölçüleri nelerdir? PKK'de örgütsel ilkeler, örgütsel birlik nasıldır? Örgüt disiplini nedir ve nasıl işliyor? Disiplin suçu neye deniyor? Tüm bunların hepsi bilinmelidir ve tüzükte belirlenmiştir. Program ve tüzüklerde resmi olarak var, resmileştirilmiştir. Bunlara göre katılacaksın, bu ölçüde kalacaksın. Bunları ihlal edersen parti atabilir, atmak durumundadır, çünkü parti kendisini netleştirmek durumundadır. "Partinin arındırılması" diye bir kavram var. Önderlikte parti ölçülerini düzeltemeyenleri, yürütemeyenleri attı.

86 yılından itibaren “ERNK, cephe ölçülerine düşürelim, profesyonel-devrimci militan, fedai militan olunamıyor, o halde tutarlı yurtsever olarak çalışsınlar, tutarlılarsa kendi istedikleri gibi çalışmalarına fırsat verelim, ama kendi ölçülerini partiye dayatmasınlar, kendi ideolojik duruşlarını, parti benim istediğim gibi olsun diye dayatmasınlar. Kimse partiye böyle kendi ölçülerin dayatamaz” dedi.

PKK'nin Doğuş Koşulları

PKK, 21. yüzyıl hareketi olmak istiyor, önemli mücadelesini 21. yüzyılda yürütüyor, ama 20. yüzyılda doğduğunu biliyoruz. Doğuş ve şekillenme dönemi 20. yüzyılın koşullarının içerdiği özellikleri taşıyor. Bu bilinen bir gerçektir.

PKK ortaya çıkış koşullarını Önderlik çeşitli başlıklar biçiminde inceliyor. Özellikle de ulus-devlet ideolojisi açısından ele alıp değerlendiriyor. Devletçi paradigmaya bağlı, devlet odaklı bir parti olması ne anlama geliyordu? Bu çerçevede Önderlik değerlendiriyor. PKK'nin teorik, felsefik, ideolojik-politik çizgisinin, örgütsel ve eylemsel

yapısının oluşmasında kuşkusuz doğduğu dönemin özelliklerinin yoğun bir etkisi bulunuyor. Onun dışında değildir. Bu anlamda yeni yüzyılı temsil etmesi, yeniden yapılanma yaşadığı orandadır. Bu da esas olarak yüzyılın başında yaşadığı paradigma değişimi ile ifadesini buluyor. Yenilenme, değişim, yeniden yapılanma bu temelde gerçekleşmiş oluyor.

20. yüzyıl dünyasına esas damgasını vuran ABD ve Sovyet çelişki ve çatışmasıdır. Temel özelliği iki kutuplu dünya olmasıdır. Yüzyılın ilk çeyreğinden son çeyreğine kadar olan ortadaki yarım yüzyıllık dönem, tümüyle iki kutuplu bir dünyanın sert çelişki ve çatışmasını ifade ediyor. Öyle ki, bu çelişki ve çatışma dışında dünyada başka bir olay gerçekleşemiyor. Bütün ideolojik, siyasi, askeri hareketler böyle bir dünyanın içinde gerçekleşiyor ve onun damgasını taşıyor. Onun dışına çıkamıyor. Onun dışına çıkma eğilimlerine karşı iki kutup birden tavr alıyor ve o tür hareketler daha fazla çoküyorlar, daha ağır darbe yiyorlar. O tür girişimlerde var.

PKK'nin de oluşumunda da böyle bir kutuplaşma, iki kutup arasındaki mücadele, her iki kutbun duruşunun da aradaki mücadelenin de etkisi var. Öyle ki, bu kutuplaşma zaten büyük savaşlarla oluyor. 20. yüzyıl “Dünya Savaşları Yüzyılı” olarak da tanımlanıyor. İki büyük savaş var. Birisi yüz yılın ilk çeyreğinde, ikincisi yüzyılın ortasında oluyor. Yine “Devrimler Yüzyılı” olarak da anılıyor. 1. Dünya Savaşı içerisinde gerçekleşen Ekim Devrim'i var. 2. Dünya Savaşı ardından zafere ulaşan ulusal kurtuluş hareketleri var. Dolayısıyla bir çok tanım bu yüzyıla getiriliyor. Öyle durağan, donuk, hareketsiz bir yüzyıl değildir. İnsanlık tarihinin en ağır tahribatlar yaşadığı bir yüzyıl olarak değerlendirilebilir.

Başlı başına 2. Dünya Savaşı'nın yarattığı tahribat dünyada düzeyi bulunmayan bir tahribattır. Neredeyse 50 milyon insanın ölümünden söz ediliyor. Yakılıp-yıkılan yerle bir olan şehirler, ülkeler var. Ağır katliamlara, soykırımlara uğrayan toplumlar var. Bunların hepsi birer

20. yüzyıl gerçekleridir. Ama anlaşılması açısından ifade ediyorum. 20. yüzyıla, kapitalizmin küreselleşme eğiliminin öne geçtiği ve hegemonik olma yarışına girdiği bir çerçevede giriliyor. Buna “militaristleşme dönemi” de dendi. Aslında kapitalist modernite sistemi bütün dünyayı ele geçirmek istiyor, bu noktada fethedilmesi gereken alanların başında Ortadoğu var. İkincisi ise, küresel kapitalist hegemonyanın liderliği kim olacak, bu noktada da İngiltere, Almanya kavgası var. İki sermaye çevresinin bir tür dünyayı yeniden paylaşımı oluyor. I. Dünya Savaşı böyle bir çelişki çatışma içerisinde gerçekleşiyor. Her iki güç kendi müttefiklerini oluşturuyor. Aslında savaş bir Avrupa savaşıdır. Avrupa kapitalizminin dünyayı ele geçirme savaşıdır. İngiltere ve Almanya’nın kapitalizme egemen olma savaşıdır. Fakat savaş Ortadoğu’da oluyor. Ağırlıktaki boyut Ortadoğu’dadır. Ortadoğu’nun ele geçirilmesi savaşıdır. Ortadoğu’yu kim ele geçirirse küresel hegemonyada öne geçiyor. Çünkü Ortadoğu iktidarcı-devletçi sistemin merkezidir. Burada Almanya’nın mevcut Ortadoğu’da hakim olan Osmanlı sistemi ile ittifakı var. İngiltere, Fransa, Rusya ittifakı ise, Osmanlı sistemini parçalamayı göze alıyor.

Savaşın sonucu başlangıcından farklıdır. 1917’de Rusya’da devrim oluyor. Rusya savaştan çekiliyor. İngiltere ve Fransa tek kalıyor, buna rağmen Almanya-Avusturya-Osmanlı ittifakı yenilgiye uğruyor. Zafer kazanan güçler Ortadoğu’yu paylaşıyor. Bu günkü statü o zaman oluşmuştur. Mevcut bölünme, parçalanma, savaş, soykırım aslında I. Dünya Savaşının ürünü olan hususlardır. İttihat ve Terakki milliyetçiliğinin yarattığı sonuçlar oluyor.

Rusya bu çerçevede yeni bir dünya yaratma iddiasına giriyor. Alternatif bir dünya, sosyalist bir dünya olarak bunu yapmaya çalışıyor. Savaş sonucunda yenilen güçler kısa sürede itiraz ediyorlar. Daha savaş biter bitmez, Osmanlı kalıntısı olarak ‘Kemalist Hareketin’ itirazı var. 1922’de Dünya Savaşı’nın muzaffer güçleriyle İngiltere ve Fransa ile Lozan Anlaşmasına varıyorlar ve bir tür daha önceki anlaşmaları kısmen

değiştiriyorlar. Yaşadıkları yenilgiyi biraz gideriyorlar. Almanya bunu örnek alıyor. Hitler zaten Mustafa Kemal için “öğretmenim” diyor. Kemalist hareketin itiraz ve aldığı sonucu örnek alarak Almanya’yı da yeniden yapılandırmaya gidiyor. Bu faşist temellerde Nazizm’i geliştiriyor. Belli bir güçlenme sağlandıktan sonra yeniden bir paylaşım savaşını, küresel kapitalist hegemonyada liderlik kavgasını öne çıkartıyor. Aslında bunda da hedef Sovyetler Birliğidir.

Şöyle oluyor: Sovyetler Birliğine karşı savaşarak kapitalizmin en dinamik gücü olduğunu ortaya koyup bütün sistemi koruyabilecek güç olarak ortaya çıkmak istiyor. Almanya-Sovyetler Birliği kavgası uzun sürüyor. Bu güne kadar yaşanan en uzun süreli en büyük dünya savaşı oluyor. İngiltere ve Amerika demokrasi ittifakı yapıyor. Savaş içerisinde İngiltere, Fransa tahribat yaşarken Amerika’nın gücü çok daha öne çıkıyor. Sonuçta ikinci defa Almanya’nın yenilgisi oluyor. Faşizm yeniliyor, demokrasi ve sosyalizm zafer kazanıyor. 2. Dünya Savaşının sonucu böyledir. Fakat kapitalist sistem içerisinde savaş, kapitalizmin liderliği üzerinedir. Sovyetler Birliğine savaş açması bu temeldedir. Bu sefer liderlik İngiltere’den, Amerika’ya kayıyor. Dinamik güç, siyasi ve askeri olarak etkin güç Amerika oluyor. Savaşta da önemli bir büyüme ve gelişme sağlıyor. Bu sefer ABD-Sovyet çelişkisi bu temelde gelişiyor. Karşılıklı Sovyetler Birliği’nin bütün dünyayı kendine bağlı bir devrim haline getirme çizgisine karşı, Amerika’da Sovyetler Birliği’ni durdurma ve yıkmayı öngören bir çizgi oluşturuyor. Baştan itibaren kapitalizmin böyle bir istemi zaten vardı. “Soğuk Savaş, İki Kutuplu Dünya” denen çatışmalı süreç bu temelde gelişiyor. Karşılıklı askeri, siyasi ittifaklar var. Ekonomik, istihbarat ittifakları var. Dünya iki güç arasında ikiye bölünüyor. Karşılıklı her alanda bir çatışma oluyor. NATO’ya karşı Varşova Paktı, Şehirlerin bölünmesine kadar giden bir çatışmalı durum oluyor.

PKK, böylesi bir çatışma süreci içerisinde şekillenen bir harekettir. Bu çatışmalı süreç içerisinde PKK’nin oluşumu üzerinde etkide bulunan

hususlar, gelişmeler nelerdir? Birincisi, kapitalist bloktaki gelişmelerin objektif etkisi var. Bunu ABD'nin yıkılan sömürgecilik ve yarı sömürgecilik yerine geliştirdiği yeni sömürgeciliğin etkileri olarak da tanımlayabiliriz. Sömürgeciliği bazı aşamalar olarak tanımlıyorlar. Eskiden sosyalistlerin bu konu üzerinde değerlendirmeleri vardır. Sermaye birikimi dönemidir. Endüstriyalizmin gelişim dönemi, yeni sömürgecilik dönemidir. Yeni sömürgecilik ABD'nin geliştirdiği bir sistemdir. Pilot ülkeler olarak bazı yerlerde uyguluyor. Bunlardan birisi Türkiye'dir. Türkiye stratejik bir noktada bulunuyor. ABD-Sovyet bloklaşması ve çatışmasında Sovyetler Birliği ile sınırı olan, Sovyetlerin sıcak denizlere inmesini engelleme stratejisinde olan önemli bir ülke ve alan oluyor. İran ve Afganistan ile birlikte ABD bu çerçevede "Yeşil Kuşak Projesini" geliştirmeye kadar gidiyor. Aynı zamanda NATO'ya da alınıyor. NATO'nun güneydoğu kanadı oluyor. Bu kanattan Sovyetler Birliği ile sınırı olan ülkedir. NATO ve Varşova Paktlarının sınırda karşı karşıya geldikleri alandır. Onun için Türkiye'yi önemseyip güçlendiriyorlar. Zaten 19. yüzyıl boyunca böyle bir göreve role yönelik hazırlama durumları söz konusudur. Bu hazırlıkların sonucunda pratiğe geçirmek istiyorlar.

Yeni sömürgecilik sermaye ihracı olarak tanımlandı. Mesela klasik sömürgecilikte, sömürü biçimleri pahalı bulunuyor. Sömürge ülkelerden ana ülkelere ham madenin taşınması pahalı oluyor. Satılacak malın pazara taşınması, bir de kapitalist ülkelerde sosyal mücadeleler gelişmiş olduğundan emek gücü pahalıdır. Geri kalmış ülkelerde, sömürgelerde ise çok daha ucuzdur. Yeni sömürgecilik, Sovyetler Birliği öncülüğündeki gelişmelerin daralttığı kapitalist dünyada, kapitalizmin azami kâr yasası çerçevesinde kârı arttırmak için bulunan bazı sömürü yöntemleridir. Bu da daha çok masrafı azaltmaya dayalıdır. Ham maddeyi taşıma masrafını azalt, pazara süreceği maddeyi taşıma masrafını azalt, iş gücü masrafını azalt, bütün bunları kâra dönüştürdüğünde önemli bir yekun ediyor. Böylece üretimi kapitalist ülkelerde yapmak yerine ham maddenin ve pazarın olduğu

yerde yapmayı, sermayeyi yani üretim dalını oraya taşıyarak –ağırlıklı olarak montaj sanayi- yerinde üretim yapıp pazarlamanın kâr getirici avantajlarını kullanmaya dayanıyor. Böylece daha çok montaj sanayinin, işbirlikçi kapitalizmin geliştirilmesi biçiminde oluyor. Yol masraflarıyla iş gücü masrafı azalınca sermayenin karı artıyor. Esas olan budur.

Bu çerçevede 1950’den itibaren aynı zamanda NATO’ya dayalı bazı özel planlamalardan da yararlanmak üzere “Marşal Planı, Truman Doktrini” gibi yeni sömürgeciliği geliştirme, birde bazı ülkeleri, özellikle Sovyetler Birliğini kuşatan ülkeleri geliştirme projelerinden Türkiye pay alıyor. Giderek dünyaya kapalı olan bir Türkiye, dünyaya açık hale geliyor. Hızlı bir sermaye girişi sağlanıyor ve bu giriş iki duruma yol açıyor. Bir, Türkiye’de çok hızlı bir sosyo-ekonomik değişime yol açıyor. İki, Türkiye’deki sömürü yetmiyor, azami kâr yasası çerçevesinde kapitalizm Kürdistan’ın da sömürüye açılmasını istiyor. O zamana kadar askeri harekâtlar, katliamlar, soykırımlarla Kürdistan’ı ezdiğini, Kürt toplumunu denetim altına aldığını, artık her bakımdan bir asimilasyon sistemi kurarak ulusal yok oluşu gerçekleştirdiğini düşünün Türkiye yönetimi, kapitalizmden gelen talebi kendisinin de daha fazla kâr etme talebiyle birleştirerek artık Kürdistan’ı dünyaya açmaktan korkmuyor, çekinmiyor. Kürdistan o zaman kadar dünyaya kapalıdır, dünya ile hiçbir bağı yoktur. Fakat “Hayali Kürdistan burada meftundur” diyorlar. Kürdistan hayalini, düşüncesini, eylemini tümünden yok ettiğine kani olduktan sonra artık sömürü için dünya pazarına açılabileceğini düşünüyor.

Böylece 1950’den itibaren daha çok öncelikli sermaye Türkiye’ye girince, 1960 yılından itibaren de Kürdistan’a böyle yeni bir sömürgecilik temelinde sermaye akışı oluyor. Kürdistan’ın ham madde kaynakları talan edilmeye başlanıyor, Kürdistan pazarına ucuz değersiz mal sürülüyor. Zenginlik kaynaklarını almak için montaja dayalı yağma ve talan hareketi geliştiriliyor. O zamana kadar kendi içinde kapalı, dar,

feodal, köylü üretimi böyle bir sermaye saldırısıyla karşılaşınca hızla dağılıp parçalanıyor. Çok hızlı bir sosyo-ekonomik değişim Kürdistan'da da yaşanıyor. Türkiye'de de böyledir, çünkü birbirine paraleldir. Kürdistan'daki daha hızlı ve tahripkardır.

Böylece köylü ve tarım dağılıyor. Kendi içerisinde köylülük bazı sınıflaşmalar temelinde ayrışıyor. Şehirler hızla büyüyor. Şehirde kompradorduk, ajandacılık gelişiyor. Feodaller yarı ağa komprador oluyorlar. Şehirde komprador, kırdan ağa oluyor. Orta sınıf gelişiyor, esnafın ötesinde devlete dayalı çeşitli yeni küçük burjuva katmanları oluşuyor. Gençliği denetim altında tutmak, beyin gücünü sömürmek üzere asimilasyonun gerçekleşmesi için okul sistemi geliştiriliyor. Böyle bir sömürüyü soykırım temelinde geliştirebilmede bazı temel araçlar var. Okul sistemi, mecburi askerlik, pazar ve yollardır. Kürdistan, yapılan yeni yollar ile her yerden Türkiye pazarına bağlanıyor. Böylece Kürdistan'ın zenginlikleri tam bir talan altında bırakılıyor. Her yerde okullar, pazar, asimilasyon kurumları oluşturuluyor. Böylece kültürel soykırım geliştirilerek tamamlanmak isteniliyor. Esas olan budur.

Bu temelde eski sosyo-ekonomik yapı hızla parçalanıyor. Toplum böyle çok tahripkar talancı bir değişim yaşıyor. Hepsi soykırım ve asimilasyon temelinde yapılıyor. Ama bu gelişmelerin sonucunda bazı yeni kesimler ortaya çıkıyor. Yoksul köylülük artıyor, birde çok tortu işlerde çalışan işçi sınıfı belirmeye başlıyor. Esas yeni gelişen kesim aydın gençlik kesimi oluyor. Bunlar asimilasyona dayalı kurumlarda yeni bir kesim olarak ortaya çıkıyorlar. Ayrımcı toplum da hareketleniyor. Feodal katı yapı ya da hareketsizlik yıkılıyor. Yeni bir toplumsal süreç başlıyor. Durgun, hareketsiz, içe kapalı, kendi yerinde kalan toplumsal gerçeklik aşıyor. İnsanların böyle bir örgüt ve mücadeleye atılabilmeleri açısından toplumsal hareketlilik çok önemlidir. Tahrip yanı var, ama biraz iyi kullanıldığında da olumlu yanı da olabiliyor.

Kürdistan ve Türkiye'de taş taş üstünde bırakılmadı. Bu bir değişim, ama bu olumlu istikrarlı bir değişim değildir. Bir talan, yalan,

parçalanma yok oluş değişimi oluyor. Değer yargıları hızla değişince ortaya çıkan hareketlilik devrimci örgüt ve eylem içinde bir zemin oluşturdu. Modern bir örgütlenme, bilinç edinme, gerilla gibi bir harekete katılmanın temelini oluşturdu. Yoksa eski toplum ile bu mümkün değildi. Aşiret düzeninde, aşiret olarak çatışmaya girebilirlerdi, ama PKK gibi bir örgüt doğmazdı. Bu zeminin böyle bir etkisi vardı.

Metropollerde, yüksekokullarda kısmi bir aydın gençlik grubu oluştu. Önce Kürt ileri gelen ağaların, beylerin çocuklarında oldu. DDKO (Doğu Devrimci Kültür Ocakları) bu kesimlerin örgütüydü. 1970’te oluşan bir örgütlenmeydi. Daha çok yarı feodal, yarı komprador egemen güçlerin çocuklarına dayanıyordu, çünkü öncelik onlardaydı. Okuyabilen, okula giden ‘Arişet-Mektep’ kültüründen devam eden bir eğitim durumları vardı. Daha sonra hızla asimilasyon ve sömürüyle ileri beyin gücünü sömürmek için her kesimi bu kapsam içine aldılar. Bundan dolayı Kürdistan’ın her yerine okul götürdüler. Okumayı mecbur kıldılar, herkesi öğrenci yaptılar. Bir amacı asimilasyon olduğu gibi, bir amacı da ileri beyin gücünü seçip toparlayıp kendi işinde kullanmaktı. Önderlik buna ilk manifesto da “beyinsel sömürgecilik” dedi. Şimdi ise yani son manifesto da “zihniyet kırımı” olarak tanımladı. Dünyayı tanıyan, dolayısıyla Kürdistan üzerinde kafa yoran yeni tür bir aydınlanma ortaya çıktı. Mektep, medrese, İslami tedrisatin dışında sosyal bilimle düşünebilen, tartışabilen, bilinçlenen aydın gençlik kesimi oluştu. Ondan önce Kürt aydınları Şeyh’ler ve Seyit’lerdi. Tarikat, medrese sahipleri idi. Onlar da 19. yüzyıl sonunda, 20. yüzyıl başında bir şeyler yapmak istediler ve ezildiler. Çok fazla toplumu örgütleyip harekete geçirme, etkili olma, sonuç alma gücüne ulaşamadılar. Yeni sömürgecilik cephesinin oluşturduğu maddi ortamı böyle tanımlamak mümkündür.

Diğer cephe ise sosyalist cephedir. Sosyalist cephenin de etkisi var, o da kendi cephesinden etkili olmuştur. Yeni sömürgecilik aynı

zamanda Türkiye'nin dışa açılması oldu. Avrupa'ya, Almanya'ya işçi gidişi yaşandı. NATO'ya giriş, Kore'ye gidiş oldu. Türkiye üzerinden Kürtlerin de açılımı oldu. Aynı şey dünyayı tanıma, dünyadaki gelişmeleri anlama öğrenme ile paralel gitti. Bir tür aydınlanma yaşandı. 20. yüzyılın ortasında hızlı bir şekilde Türkiye'de tercüme düzeni gelişti. Özellikle sol-sosyalsi ulusal kurtuluşcu hareketlerin tecrübelerini aktaran kitaplar, hızla Türkçeye çevrildiler, yayıldılar. Bu bir aydınlanma, dünyayı tanıma, sosyal bilimi öğrenmeyi getirdi. Türkiye'de de 70'lerin başında oldu. Bir türev olarak da Kürtlere yansıdı. Bu çok önemliydi. Bir yansıma da bu oldu. PKK böyle bir gelişme içerisinde bilinç edindi. Önderlikte kendini böyle bir ortamda eğitti. PKK'ye katılan kadrolarda burada kendilerini eğittiler. Ekim Devrimi'nin, sosyalist düşüncenin, teorisinin, etkisini yaşadılar. O bir gelişme sağladı. Bir önemli boyut buydu.

Diğer bir boyut ise Ulusal Kurtuluş Hareketleriydi. İki dünya savaşı arasında da sömürgecilğe karşı savaşlar örgütlendi, gelişti. Ama daha çok 2. Dünya Savaşı içinde ve sonrasında bütün sömürge halklar, irili-ufaklı, beyaz-siyah, Asya'da-Amerika'da her yerde örgütlenip emperyalizme ve sömürgecilğe karşı Ulusal Kurtuluş Savaşlarına girdiler. Gerillayı bir kurtuluş tarzı olarak esas aldılar ve hızla zaferler kazandılar.

1950'den 1975'e kadar giden 25 yıllık süre içerisinde Asya'da, Afrika'da, Amerika'da çok sayıda muzaffer ulusal kurtuluş devrimi oldu. 1970 yılı ortasında Vietnam Devrimi'nin zaferi zaten emperyalizmin yenileceğinin göstergesi olarak bütün toplumlar, düşünürler tarafından tanımlandı. Afrika'da, Gine'de, Mozambik'te benzeri ülkelerdeki başarılar önemli bir ölçü oldu. Çok küçük ve zayıf olmasına rağmen siyah ırk, 'insan bile denilmemesine rağmen' bilinçlenip örgütlendi, savaşa girdiler kendini dünyanın direği sanan güçleri yenilgiye uğrattılar. Fransa'yı, İngiltere'yi, İspanya'yı, Portekiz'i yendiler. Vietnam, Amerika'yı yendi. Küba Devrimi adı altında Latin Amerika'da

büyük bir gerilla hareketi gelişti. Castro ve Che Guevara öncülüğü etkileyiciydi. Che Guevara bunu sürekli devrime dönüştürdü. Onun hareketi yeni bir ufuk açıyordu.

Ulusal Kurtuluş Hareketlerinin zaferlerinin hem moral etkisi, hem de pratiklerinin böyle öğreticiliği Kürt aydınının gençliğinin eğitiminde, PKK'yi oluşturan grubun eğitiminde gerçekten de çok rol oynadı. Büyük bir moral güç oldu. PKK'de bu çok ileri düzeydeydi. Vietnam, Kürdistan'daymış gibiydi. Sanki Mozambik, Kürdistan'daymış gibi, Küba, Kürdistan'daymış gibi hissedildi. O kadar ayrıntılı okundu ve incelendi. Bu da moral ve güç verdi. Zayıf, küçük, bilinçsiz halk, gerilla temelinde bilinçlenerek örgütlenerek savaşırsa en büyük emperyalist devletleri yenebiliyor. Böylesi bir örgütlülük Vietnam, Fransa ve Amerika'yı yendi. Bu çok önemliydi. Hele hele Afrika'nın muzaffer ülkeleri en zayıf ortamda olanlar bile yapabiliyorlardı. Kürt aydın gençliğini kendine getirdi güven verdi. Zafer kazanabileceğine dair büyük bir inanç aşıldı. Bunu unutmamak gerekiyor. Bu etkileme olmasaydı, o kadar katliamın, soykırımın, direniş hareketlerinin ezilmesinin yarattığı psikolojik ortamda yeniden bir direnişe geçmek gerçekten zordu.

19. yüzyıldaki ezilmeler, arkasından 1925-40 arasındaki katliamların, ağır psikolojik etkisini bu halkların muzaffer mücadeleleri kırdı. Onun yerine büyük moral, güven ve bilinç verdi. Bu çok önemli bir durumdur. Mesela zindandaki direniş, Vietnam zindanlarındaki direnişin izini taşır. Hayri arkadaş boşuna "Kürdistan, Vietnamlaşıyor" demedi. Başka bir şey demiyor, buna dikkat edelim. Vietnam direnişinin derslerinin öğrenilmesi, özümsemişi o büyük direniş için zihniyet, tutum, davranış, irade oluşturdu. Bunlar çok önemliydi. Bu bakımdan Ulusal Kurtuluş Hareketlerinin bilinç, moral, kendine güven oluşturmada çok büyük bir etkisi oldu. Aslında soykırımın katliamların olumsuz psikolojik etkisini kırdı. Bu önemli bir boyuttu. Olumsuz olan bu hareketler içerisindeki bölünmeydi. Mesela Sovyet-Çin bölünmesi, yine sosyalist hareket içerisindeki bölünme her tarafa olumsuz yansdı.

Türkiye’ye, Kürdistan’a da böyle bir moral güç oluşturma, bilinç verme yanında bu parçalılığın yarattığı moralsizliği, olumsuzluğu kırmak lazımdı. Önderlik bu konuda çok duyarlı ve temkinli oldu. O tür şeyleri çok fazla Kürdistan’a sokmamaya çalıştı. Eleştirel baktı, ama bölünme ve parçalanmayı değil, devrimleri öne çıkardı. Bölünme parçalanmanın arkasında yatan da devletçi-hegemonik yaklaşımlardı. Siyasetin, ideolojinin önüne geçmesiydi. Sovyetler ve Çin’de aynı çizgiyi izledi. Benzerler birbiriyle çatışmaya başladılar. Sosyalizmin, özgürlük-eşitlik ilkeleri bir yana gitti. Devlet çıkarları her şeyin önüne geçti. Devlet çıkarları temelinde Sovyet Birliğinin korunması diye bir şey çıkartıldı. Bütün dünya devrimi buraya bağlanmak istendi. Önderlik burayı eleştirdi ve buna “Revizyonizm” dedi. Fakat böylesi bir iç çatışmaya birine kötü ya da birine iyi tanımlamasını getirmedi. Mümkün olduğu kadar olumsuzluklarını yansıtmadı, ama doğru teorik bilinç edinilsin diye de yanlışlarını eleştirdi.

Bu parçalanmaya karşı çıkan bir de “Dünya Devrimci Gençlik Hareketi” vardı. Buna “68 Gençlik Devrimi” de dendi. Sosyalizmin ilkelerden, amaçlardan vaz geçilmiş siyasi çıkarların birinci plana alındığı bir süreçtir. Hayal kırıklığı yaşayan Avrupa gençliği bu duruma karış çıktı. Bu konuda özellikle Che Guevara’nın tutumu var. Küba’yı bırakarak Latin Amerika’da devrimi, gerillayı sürdürmek istemesi dünya gençliğini çok derinden etkiledi. Zaten Doğu Avrupa gençliğinin, Sovyetlerdeki sosyalizminden duydukları hayal kırıklığı vardı. Devletçi çıkarların sosyalizmin ilkeleri ve ülkülerinin önüne konmasından duydukları tepki yeni bir arayışa götürdü. İlkeleri, mücadeleyi öne çıkartan bir konuma geldiler ve her alanda gençlik örgütlenmeleri, eylemleri gelişti.

“68 Öğrenci Gençlik Hareketi” deniliyor. Önderlik bunu “Gençlik Devrimi” olarak da tanımladı. Almanya’dan, Fransa’ya, İtalya’dan, İngiltere’ye bütün Avrupa ülkelerinde, dünyanın diğer alanlarıyla birlikte gençlik örgütleri kuruldu. Silahlı direnişe geçtiler. Yoğun

eylemlilikler gündeme geldi, askeri eylemlere de girdiler. Bunu da Che Guevara'nın izinde yürüyerek yaptılar. Bunun önemli bir etkisi oldu. Bu yeni bir arayıştı. İdeolojik ilkelerin siyasi çıkarlara kurban edilmesine karşı bir ideolojik gençlik devrimiydi. Bu devrim hareketi bütün dünyayı içine aldı. Yeni bir arayıştı, yeni sömürgeciliği eleştirdiği kadar, sosyalizmin devlet çıkarlarını ideolojik ilkelerin önüne geçiren yaklaşımları da eleştiriyorlardı. Bu anlamda yoğun bir tartışma ve eleştiri hareketiydi. Bilinçlenme olayıydı. Önderlik, PKK'yi böyle bir gençlik çıkışının Kürdistan'daki kolu olarak tanımladı.

68 Öğrenci Gençlik Hareketi, Türkiye'deki gençlik hareketi üzerinde de önemli oranda etkide bulundu. Ardından 70'lerin sonunda Filistin direnişi temelinde "Arap radikalizmini" de kendisine kattı. Ama esas doğuş Türkiye Devrimci Öğrenci Hareketi içerisinde oldu. Türkiye Devrimci Gençlik Hareketi, Avrupa'da gelişen 68 Gençlik Devrimi'nin etkisini yakından yaşadı, bir-iki yıl gecikmeyle 70'lerin başında tıpkı birkaç yıl Avrupa'da yaşanana benzer bir devrimci demokratik çıkış Türkiye'de gerçekleşti. Bu konuda ekonomik-sosyal gelişmeler kadar ideolojik-siyasi gelişmelerde rol oynadı. 50'li yıllarda işbirlikçi kapitalizm çok hızlı gelişti. Demokrat Parti, kapıları dış sermayeye ardına kadar açtı. Menderes, Bayar yönetimi biraz dine dayandılar, biraz da para görünce zenginlerin de, toplumunda sevgilisi haline geldiler. On yıl boyunca neredeyse Türkiye sermayenin cennetine dönüştü.

Buna karşı 27 Mayıs 1960 darbesi aslandı biraz daha bu sermayeyi tekelleştirmeyi esas alan bir hareket olduğu gibi, biraz da kurala ve ölçüye bağladı. 61 Anayasasında onlarda var. Biraz daha hukuk sistemini, devlet yapısını geliştirmek istedi. Bunun için bazı 'demokratik hak' denen yapıları tanımak durumunda kaldı. Avrupai oluyor, bu da yeni örgütlenmelere fırsat verdi. İdeolojik-örgütsel gelişmelerin hukuksal zeminini oluşturarak önünü açtı. Hukuki engel kısmen ortadan kalktı. Bu çerçevede yeni ortaya çıkan birçok farklı kesim, sınıf, kendi çıkarı doğrultusunda bilinçlenme, örgütlenme ve eyleme geçmeye

yöneldi. Böylece baskın olan resmi ideoloji “Kemalist ideoloji” kırıldı. Yeni ideolojik akımlar 1960 yılı ortasından itibaren daha belirgin bir biçimde ortaya çıktı ve gelişti.

Milliyetçi akım bunlardan biriydi. 60 darbesini yapan Türkeş cunta içerisinde yer alan etkili bir kişiydi. Dinci akım gelişti. Erbakan 60’ların sonunda “Milli Nizam Partisi”ni kurdu. Avrupa’ya dayalı olarak yeni bir ideolojik çıkış oluyordu. Sol ve sosyalist hareket gelişim gösterdi. 60’ların ortasında “Türkiye İşçi Partisi” kuruldu. 65 seçiminde 15 milletvekili çıkardı, mecliste grup kurdu. Sendikalar aktif bir gelişme sağladılar. DİSK kuruldu ve “İşçi Hareketi” içerisinde gelişme gösterdi. Üniversitelerden başlayan genlik hareketi gelişti. Fikir kulüpleri vardı. Gençlik örgütlenmelerini, dernekleşmeleri bir federasyonda birleştirdiler, sonra adını “Türkiye Devrimci Gençlik Hareketi Federasyonu” Dev-Genç olarak değiştirdiler ve böylece üniversite gençliğine dayalı yeni gençlik hareketi oluştu.

Gençlik hareketi içerisinde devrimci gruplaşmalar ortaya çıktı. Devrimci liderler ve örgütler oluştu. TKP-C, THKO, TİKKO Filistin Direnişi ile de ilişki kurdular. O alana gidip eğitim görerek bölge gerçeğini de tanıdılar. 70 yılı başında Kemalist ideoloji parçalandı. Onun yerine bir çok yeni ideolojik akım, bu temelde siyasi-askeri hareketler, bunun yol açtığı yoğun bir mücadele ortamı gelişti. Yeni ideolojik-politik akımlar, yeni çelişki ve çatışma demektir. Böylece 70 yılı başında Türkiye yeni bir yol ayrımına geldi. “Nasıl bir Türkiye olacak?” sorusu artık temel bir gündem haline geldi. 1923 yılında kurulan Cumhuriyet “demokratik mi olacak, oligarşik faşist diktatörlük mü olacak” Bu soru açıktı, oligarklar oluşmuştu, faşist askeri temelleri vardı. NATO ile küresel sermaye gücüyle bağlıydılar. Türkiye’yi bir faşist diktatörlüğe dönüştürmek istiyorlardı. Buna karşı sol-sosyalist hareket, devrimci gençlik hareketi, aydın hareketi, öğretmen hareketi, sendika işçi hareketi, siyasi hareket TIP bir demokratik Türkiye istiyorlardı ve demokratik devrimi dayatarak Cumhuriyetin demokratikleşmesini istiyorlardı. Bu giderek 70 yılı

başında çok keskin bir hal aldı. Artık düzen işlemez hale geliyor. Grev ve boykotlar giderek yayılıyor. Okullar, fabrikalar işlemezken sokaklar işe eylem alanına dönüşüyor. Böylelikle somut bir yol ayrımı ortaya çıktı. Türkiye ne olacak? Nereye gidecek? Devrimci demokratik güçler, halk güçleri özellikle de Devrimci Gençlik Hareketi Dev-Genç demokratik devrim öngörüyordu ve bu çok etkiliydi. Türkiye toplum olarak bir demokratik devrim yaşıyordu. Bütün örgütler ve gençlik hareketi daha etkiliydi. Dinamiktiler, etkiliydiler ve düşüncelerini güçlü savunuyorlardı. Ege’de, Karadeniz’de mitingler yapıldı. Şimdi faşizmin kalesi olan yerler, o zaman devrimin kalesiydiler. O dönemin en devrimci alanı Karadeniz’di. Ordu’da fındık mitingi yapılmıştı, Mahir Çayan’ın kendisi de Karadenizliydi. Miting Türkiye’yi sarsmıştı.

Devrimci gelişmelere, dayatılan faşist karşı devrimci saldırı 12 Mart 1971 askeri darbesi oldu. Darbe aslında bir muhtıraydı. Demirel hükümeti düşürüldü, yerine CHP milletvekillerinden olan Nihat Erim getirildi. İsmet Paşa’nın iyi bir adamı ve kontrgerillacıydı. Nihat Erim başbakan yapıldı ve özel bir hükümet kuruldu, sıkı yönetim ilan edildi. Ordu bütün yönetimlere alanlarda el koydu. Hükümet sol-sosyalist hareketi ezmek üzere yoğun bir saldırıya geçti. Buna karşı devrimci gençlik hareketi içerisinde örgütlenmiş hareketler de direnişe geçtiler. THKP-C, THKO, daha sonra Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu, Doğu Perinçek’in partisinden ayrılan TİKKO grubu biraz daha gecikmeli olarak direnişe geçti. Gerillayı öngördüler ve daha çok Kürdistan’ı temel aldılar. Bu sert bir çatışma ortaya çıkardı. Türkiye’de kitle hareketi silahlı direnişe dönüştü. Direnişi yürüten hareketlerin içinde Kürt gençleri önemli ölçüde yer aldılar. Gençlik, emekçi aydın hareketleri içerisinde de Kürtler büyük oranda yer aldılar. Bu ortak bir deniş ve devrim hareketiydi. Öyle sadece Türkiye’den katılmış bir hareket değildi.

Böylece bunun içerisinde PKK doğdu. Dinamik, devrimci, aktif ya da radikal mücadele etmek isteyen Kürt gençleri bu harekete katıldılar.

Biraz daha reformist, milliyetçi çizgide kalanlar ayrı bir örgüt olarak DDKO'yu kurdular. Onlarda bu dönemde kurulmuşlardı. Sınırlı, reformist ve pasifist bir eylemle yetindiler. Radikal direniş özellikleri yoktu. Türkiye bir devrim yaşadı. Aslında bu günde devam eden süreç budur. 45-46 yılı buldu, hala tümüyle sonuçlanmayan bir süreçtir.

Faşist güçler darbelerle etkili olmaya çalıştılar. Türkiye'de devrimci hareketi ezerek büyük ölçüde egemenlik kurdular. Bu dönemde başlayan direnişin bir kolu Kürdistan'a kayarak PKK biçiminde kendisini örgütledi. 12 Eylül darbesine karşı 15 Ağustos Gerilla Hamlesini geliştirdi. Bu güne kadar 1970 başında ortaya konan "Demokratik Cumhuriyet, Demokratik Türkiye" mücadelesini temsil eden, sürdüren, yürüten bir direniş kolu olarak kaldı. Dolayısıyla Türkiye'de Demokratik Devrim Hareketi'nin tümünden yenilgisini engelledi. Böyle bir bağı var. PKK böyle bir hareket içerisinden çıktı. Önder Apo böyle bir ortamda kendini eğitti, bilinçlendirdi. Bir ideolojik-politik çizgi haline geldi. Önderliksel çıkış böyle bir mücadele ortamında gerçekleşti. Dolayısıyla kendisini bu hareketin bir devamı olarak tamamladı. Bundan hiç geri durmadı, hep bununla gurur duydu. Çünkü gerçekten de 70 yılı başındaki direniş hareketi Türkiye'de yaşayan herkesin ortak direnişiydi. En çok yer alanlar Kürtlerdi. Gençlik hareketinde Kürt genliği vardı. İşçi emekçi hareketinde yine en radikal olanlar Kürt işçi ve emekçileriydi. En devrimci olan en çok yer alanlar onlardılar. Çünkü en çok zarar gören onlardı. En çok baskı altında olan, yeni bir dünyaya ihtiyacı olan bunun için mücadele eden onlar oldular. Böylece o zemin olumlu etki yaptı. Daha sonra 70'lerin sonunda Arap radikal direnişçiliğinin zeminini değerlendirdi. PKK onu da içine aldı. Yine İran radikalizmini de aldı. Böylece bir Ortadoğu sentezi oldu. Fakat Türkiye'den aldığı çoktur. Esas oradan çıkış yaptı. Gerilla anlamında Arap direnişçiliğinden, Filistin gerillasından bir çok şey aldı. Bu zeminin de böyle bir katkısı oldu.

PKK ortaya çıkartan koşullar olarak bunlar belirtilebilir. Dikkat edilirse şöyle denilemiyor. Eskiden hep bu değerlendirmeler oraya götürülürdü. ‘Şurası şöyle elverişli, şurada şöyle gelişme oldu, bunlar çoktular olumlu etki yaptılar, dolayısıyla o olumluluk böyle bir hareketi ortaya çıkardı, harekette doğrudan bunları ürünü oldu...’ Bu Kürdistan için geçerli değildir. Olup bitenlerin etkileri var, Önderliksel çıkış PKK çıkışı üzerinde ciddi etkileri var, ama bütün bunlar PKK’yi ortaya çıkarsın diye olmadı. Her şeyden önce dikkatle değerlendirilmesi gereken nokta burasıdır. Bu etki yapan hususlar, burayı etkilesin böyle bir gelişme ortaya çıksın diye değildi. Tam tersine PKK gibi bir gelişmenin önü tümenden kapatılmıştı. “Kürdistan yok edildi” değerlendirmesine ulaşan hesap yapan sömürgecilik aslında herhangi bir yerde bir daha PKK gibi bir çıkışın hiç olmaması ve bunun tümenden önünü kapatmak üzere tüm bu etkilemelerin önünü açtı.

Dünyayı açılımı da öyleydi. İster ABD üzerinden olsun, ister sol-sosyalist hareketlerin etkileri Türkiye’ye taşınmasına izin verilmesi biçiminde olsun, amaç buydu. Hesapları artık PKK gibi bir çıkışın önünün tümen kapatıldığı, olamayacağı biçimindeydi. Olması onları şaşırttı, öfkeliendirdi, tepkilendirdi. Arkasında bir sürü oyun aradılar. Çünkü kendilerine göre böyle bir çıkışın önünü kapatmışlardı, olmayacaktı. Buna rağmen Önderliksel çıkış olunca, PKK örgütlülüğü gelişince bunda hep bir şey aradılar. “Arkasında bir hile var, oyun var, bunu birileri yapıyor. Biz aslında tedbirini almıştık, bu olmaması gereken bir hareketti” dediler. Haksız da değildiler. Öyle çok yanıldılar da dememek lazım. Tedbirlerini almışlardı, pratiğini yapmışlardı, aldıkları tedbirler ortalama olarak böyle bir gelişmenin önünü kapatacak düzeydeydi. Onu yıkan Önder Apo’nun dehası oldu. Öyle iyi tedbir almamışlardı biçiminde değerlendirmek doğru sonuçlara götürmez. Ortalama insan duruşuna göre böyle bir çıkışın olmaması için gerekli bütün tedbirleri almışlardı. Önderlik duruşu bunu tersine çevirdi. Önderliğin çıkışı normal olanı aşma çıkışıdır. Bunu görmemiz ve değerlendirmemiz gerekiyor.

Bu noktada ortaya şöyle bir soru çıkıyor: PKK, objektif şartların ne kadar ürünüdür? Ne kadar bir Önderlik hareketidir? PKK, Önderlik gerçeğinin ortaya çıkardığı bir harekettir. Bunu herkes tartışıyor, her zaman da tartışılacağına da benziyor. Bu noktada şu sonuca ulaşmak lazım. Elbette çeşitli objektif maddi gelişmelerin, sosyo-ekonomik gelişmelerin etkisi var. Ama bunlar etki düzeyindedir. Belirleyici olan Önderlik gerçeğidir. Önder Apo'nun kişiliği ve özellikleri aslında böyle bir çıkışın sağlanmasında belirleyici oldu. Baştan itibaren bilinç düzeyi, tarih bilinci, sorumluluk düzeyi, tarihsel tecrübeden ders çıkartma gücü, Önderliği bütün tehlikeleri aşabilen, olumsuzlukları yenebilen, kurulu düzeni tersine çevirip tersi bir gelişme ile ters-yüz etmesini sağlayan bir noktaya götürdü. Öyle bir gücü Önderliğe verdi.

Dolayısıyla objektif etkenleri de hesaba katmak gerekiyor, ama şöyle bir değerlendirme yapmak yanlıştır: 'PKK, yeni sömürgeciliğin yarattığı sosyo-ekonomik değişimin, dünyada sosyalist ve ulusal kurtuluş hareketlerinin kazandığı zaferlerin, Türkiye ve Kürdistan'a etkisinin yarattığı objektif ortamın bir sonucudur ve böyle bir sonuç yaşandığı için çıkış yapabildi. Ne olursa olsun böyle bir sonuç ortaya çıkacaktı, bir Apocu doğuş olacaktı, süreç bunu gerektiriyordu!' denilemez. Böyle değildi. Tersine bütün süreç bütün objektivite Kürdün yok edilmesi, Kürt soykırımının tamamlanması üzerineydi. Dersim Soykırımı için biçilen ferman geçerliydi. "İlerde Kürtlük iddialı taşıma ihtimali olan her kes katledilmeli, yok edilmelidir." Dersim katliamının fermanı böyleydi. Bu ferman doğrultusunda sonuç alındığı düşünülüyordu.

Gelişen objektif koşullar aslında bunun gerçekleştiği hesabına dayanıyordu. Tümüyle üzerini perçinlemeye dönüktü, Kürt soykırımının üstünü perçinlemek, Kürt varlığını tümünden yok ederek, artık bir ulusal başkalaşım, Türkleşmeyi Kürdistan'da hakim kılmayı öngören ve hedefleyen bir objektiviteydi. Dolayısıyla objektif koşullar Önderliğin doğuşuna zemin sunan koşulları değil, doğmaması için ortaya çıkan

koşullardı. Önderlik doğulmaması gereken koşulların içerdiği bazı imkanlardan yararlanarak onun tersinden bir doğuş yaptı. O halde PKK objektivitenin, objektif koşulların bir ürünü değil, Önder Apo'nun dehasının, siyasi öngörülerinin ve emeğinin bir ürünü olarak ortaya çıktı. Tamamen bu esas üzerinden örgütlendi. Bu aşırı sübjektivist bir değerlendirme olarak görülebilir. Bilimsel bulunmayabilir de, ama eskiden böyle değerlendiriliyordu, her şey objektiviteye bağlanıyordu. Aşırı pozitivism, olguculuk vardı. Şimdi Önderlik değerlendirmeleriyle tabi o bakış açısını eleştirdi, mahkum etti, yanlışlığını ortaya koydu. Dahası Önderliksel çıkışın daha iyi anlaşılabilmesi için yeni bir bakış açısı geliştirdi. Biz bunu anlayabiliyoruz. Bu bakış açısını başkalarına yaydığımız ölçüde her kes bu gerçekliği anlayabilecektir. Bunun olabileceğine ihtimal verecek, olabileceğini kabul edecek ve böylece de PKK çıkışını, Önderliksel çıkışı daha doğru anlayacak, daha güçlü anlayacaktır.

Tarihsel Olarak Önderlik Gerçeğinin Şekillenışı

Parti oluşumu, partileşme, Önderliğin düşünsel ve pratik emeğinin ürünüdür. O halde Önderlik gerçeğini, irdelemek, onu anlamak ve bilince çıkartmak partiyi ve partileşme sürecini doğru ve tam anlamının yegane biçimi oluyor. Bunun dışında bir yol yoktur. Önderliği, Önderlikten anlamak esastır. Öyle olması gerekiyor. Çünkü bir kişi dıştan da gözlemlenerek anlatılabilir, ama bir kişi kendisini en iyi kendisi anlatabilir. Özellikle önderliksel düzeyde oldu mu, bu kesinlikle böyledir. O açıdan da Önderliği, Önderlikten öğrenmeyi esas almalıyız. Doğru anlamak ve özümsemek için Önderlikten öğrenmek esas olmalıdır. Bunun başka yolu yoktur. O açıdan bu tür tartışmaları ne kadar yapmak gerekir? Biz yapmalı mıyız, yapmamalı mıyız? Şöyle bir ihtiyat payı koyarsak yapabiliriz. Bu anlattıklarımız bize aittir, Önderliğe değil, doğru da olur, yanlışta olabilir. Anladığımız kadar yansıtırız. Herkes böyle bakmalıdır. Herkes doğruyu bulmak ve öğrenmek istiyorsa, Önderliği kendisinden öğrenmeli ve incelemelidir. Doğru öğrenme odur dersek, o tür tartışmalar zarar getirmeyebilir, zararın önünü alabiliriz, yararlı sonuçlar da verebilir. Ama böyle yapmazsak tehlike vardır. ‘Önderlik benim söylediğim gibidir’ denirse kuşku duymak lazım. O çok tehlikeli bir durum olur. Kendisini Önderlik yerine koymanın, Önderliği kendisine göre yorumlamanın en ileri biçimi olur. Öyle bir duruma düşülmemelidir. Bu bakımdan bizim söyleyeceklerimiz, anladıklarımızdır. Aslında bizi yansıtır. Bu bilinmelidir. Önderlik gerçeğini ne kadar uygulayabiliyorsak aslında o kadar anlamışızdır. Dolayısıyla söylediklerimiz doğruyu ifade eder. Kavram olarak, şeklen bazı gerçekleri ifade ediyor görünebiliriz, ama esas olan özdür, içeriktir, ideolojik olandır. Biçimde söylenecek bazı

şeyler özü yansıtmayabilir. Ters yüz de edebilir, tersine de düşülebilir. O duruma da düşmemek lazım. Bu nedenle de Önderliği öğrenmeliyiz, anlayıp özümsemeliyiz.

Bunu Önderliği irdeleme, inceleme temelinde Önderliğin kendisinden yapmalıyız. Kendi kendisine dair değerlendirmeler üzerinde araştırma-inceleme yaparak, düşünerek tartışarak yapmalıyız. Önderlik pratiğini irdeleyerek yapmalıyız. Önderliği doğru ve yeterli öğrenip anlayabilmemiz için, Önderliği irdelememiz, incelememiz, araştırmamız, tartışmamız lazım. Önderlik böyle yapmayı eleştiriyordu. *“Neden beni irdelemiyorsunuz, incelemiyorsunuz? Ya da bu az oluyor. Dolayısıyla birbirinizden etkilendiğiniz kadar, neden benden etkilenmiyorsunuz? Bende bir etkileme gücüyüm, ama tersi oluyor. Birbirinizden daha çok etkileniyorsunuz, çünkü onlar hesabınıza geliyor. Benden az etkileniyorsunuz, çünkü benim söylediklerim ve yaptıklarım hesabınıza gelmiyor. Size ters geliyor. O tersliğin gereği benden uzak duruyorsunuz, tartışmıyorsunuz, irdelemiyorsunuz”* diyordu. Böyle yapmamalıyız, irdelemeliyiz, incelemeliyiz.

Önderliği kendisinden öğrenmeyi esas almalıyız. Doğru anlatım, doğru tanımlamalar kesinlikle oradadır. Bunun için, Önderliğin anlaşılabilirliğine, özümsenebileceğine inanmalıyız. ‘Öyle olmaz, zordur yapılmıyor, Önderliği anlayamıyoruz’ söylemleri doğruyu yansıtmıyor. Aslında yapmak istememenin, kafa yormamanın kılıfı oluyor. Önderliği anlaşılmasız duruma getirmek Önderliğe yapılabilecek en büyük haksızlıktır. O nedenle ‘Önderlik kitapları, çözümlemeler, savunmalar çok ağır, okuyoruz anlamıyoruz’ denilecekse, bu da doğru olarak kabul görmeyecektir. En kolay anlaşılır Önderliktir. Önderlik çok daha somut, net, anlaşılırdır. *“Süzülmüş bal kıvamında sunuyorum”* dedi. Düşüncelerini böyle ifade etti. Süzülmüş bal anlaşılmazsa başka ne anlaşılabilir! O bakımdan ‘biz anlamıyoruz’ yaklaşımı, Önderlik görüşleri ağırdır, anlaşılmasız dolayısıyla uygulanamaz, o halde

uygulama başkası olsun demeye götürür ki, bu da revizyonizme götürür.

Bununla birlikte Önderliği öyle kolay anlamakta doğru değildir. ‘Bir okudum anladım, artık düşündüğüm şeyler Önderlik düşüncesidir, söylediğim Önderlik sözüdür’ bu yaklaşım da doğru değildir. O kadar da kolay değildir. Böyle de yaklaşılmamalıdır. Öyle hemen bildik anladık, dememek lazım. Tersine sürekli bir inceleme-araştırma olmalıdır. Kaldı ki çoğu zaman okunduğunda insan sanki hiç okumamış gibi oluyor. İlk defa karşılaşılıyormuş gibi oluyor. Bir çok bölüm, cümle, paragraf insana böyle geliyor. Ne kadar içerikli olduğunu, her cümlenin, her kelimenin yerli yerince ne kadar anlam yüklü olarak yerleştirilmiş olarak ifade ediyor. O nedenle de öyle anlaşılmasın demek ne kadar yanlışsa, hemen bir göz attım bana yeterlidir, artık Önderliği doğru uyguluyorum demekte o kadar yanlıştır. İş öyle kolayda değil, çaba ve çalışma gerektiriyor. Kafa yormak gerektiriyor. Derinliğine düşünmek lazım. O açıdan da anlaşılacağına inanmak, o temelde yaklaşmak ama bunu büyük bir çabayla ancak sağlayabileceğimizi bilmek durumundayız.

Böle yaparsak Önderliği hem anlar hem de özümseriz. Bu konuda kitapları okumak kadar, CD’leri izlemekte önemlidir. Görsel bakışın da önemi vardır. Daha doğru ve derinlikli anlamada bunlar önemlidir. Yazılar yarısını ifade ediyor, özellikle konuşmalar kapsamında öyledir. Bir konuşmanın yarısı söz ise yarısı da beden dilidir. Doğrudan izlemek her ikisini de birden almayı getirir, sadece yazıya geçirilmiş olanları okumak sadece söylenenleri okumak, anlamak ile karşı karşıya bırakır. O nedenle CD izlemeye daha fazla yer verebilir. Öyle CD’leri sadece sözleri dinleyerek izlemeyebilirler, Önderliğin davranışları da önemlidir. Sadece ders anlatımları değil, ders dışı alanlardaki davranışları, sohbetleri, tartışmaları da önemlidir. Gruplar ile yaptığı küçük toplantılarda çok çok önemlidir. Önderliğin hareket tarzını, olaylara

kişilere yaklaşım tarzını, onun büyük ciddiyetini, disiplinini, duyarlılığını görmek, anlamak açısından önem arz ediyor.

Bunların varlığı da bizim için büyük bir hazinedir. Hepsi güçlü bir öngörüü ifade ediyor. Ne kadar uzun vadeli ilerisi için düşünüldüğünü ortaya koyuyor. Yaşamı ne kadar gerçekçi anladığını gösteriyor. O nedenle elimizde büyük bir hazine var. Bizim bunu daha güçlü daha doğru değerlendirmemiz gereklidir. Önderliğin çözümlemelerini, kitaplarını bölümleyip böyle daha kolay ve hızlı okunur, parçalar haline getirip bazı kesimlere sunmak gibi görev ve sorumluluklarımız vardır.

Bunlar çerçevesinde Önder Apo'nun ruhunun, duygularının, düşünce ve davranışlarının somutlaşmış ifadesi örgüt ve eylem haline gelmiş biçimi olduğuna göre, o halde Önder Apo'nun ruh, duygu, düşünce, davranış dünyası nedir? Ne değildir? Hangi özellikleri taşıyor? Bu özellikler nerede, nasıl şekillendi? Ne tür değişim ve gelişim yaşadı? Nerede nasıl oluştu? Önderliği doğru anlamak ve başarılı uygulamak, bu tarz bir yaklaşıma ve buna göre hareket etmeye bağlıdır.

Önderlik, Halfeti'nin Amara (Ömerli) köyünden, 1949 doğumlu, fakat okullara girme nedeniyle yaş tahsisi yaptıрма durumu var. 4 Nisan günü oluyor. Bunlar son zamanlarda biraz daha çok öne çıktı. Çocukluğu köyde geçiyor. Doğup küçüklükten vefat eden kardeşler var. Üç erkek kardeş, üç kız kardeşler. Çocukluk köyde geçiyor. İlkokulu bir saatlik mesafede olan Cibin köyünde okuyor. Cibin, 'Türkmen midirler, Ermeni midirler' tartışması yaşayan bir köydür. Ermeniler de var, ama kendisini Türkmen sayanlarda var. 5 yıl süren ilkokulu Cibin'de okuyor. Sabah Cibin'e okulu gidip akşamları dönüyor. Önderlik "Benim için Kürt sorunu ilkokula başladığım gün başladı" dedi. O zamana kadar aile kültürü içerisinde, dolayısıyla Kürt kültürü içerisinde o dil ve kültürü yaşıyor. Bu kadar belirgin gösteren şey 'dil' oluyor. İlkokula başladığı gün Türkçe dili ile karşılaşınca "Eğitim neden Kürtçe değil? Kürtçe olsaydı daha iyi anlar ve öğreniriz" biçiminde bu tür hususları düşünüyor.

Önderlik tüm bunları söyledi ve yazdı. Doğal bir durumdur. Bu hikaye sadece Önderliğe ait değildir. O dönem dahil, bu güne kadar da geliyor. Yüzbinlerce Kürt çocuğuna ait olan bir hikayedir. Benzer durumu yaşamayan Kürt çocuğu azdır. Dolayısıyla Önderlik oluşum gerçeğini, sadece bir kişinin oluşumu değil, aslında bir süreç olarak değerlendirmek, bir toplumsal değişim dönemi olarak değerlendirmek daha gerçekçidir. Önderlik bunu “Klandan halk olmaya gidiş” olarak değerlendirdi ve “Apo Klani” olarak tanımladı.

Ortaokulu Nizip’te okuyor. Nizip’te emek ile tanıştığını belirtiyor. Ortaokula gidene kadar, ilkokul ve köy yaşamının etkileri çoktur. Köyde ve aile içerisindeki yaşamını, kavgasını “ilk isyan” olarak değerlendirdi. Daha sonra Ankara’da Tabu Kadastro Meslek Lisesini okuyor. Okul, Maltepe’dir. Ankara’nın merkezine yakındır. Dört yıllıktır. 1965-69 dönemidir. Türkiye’de resmi ideolojinin kırıldığı, yeni ideolojik eğilimlerin ortaya çıktığı, ideolojik-politik akımların oluştuğu, örgütlenmelerin geliştiği, toplumsal farklılaşmaya göre yeni düşünce ve eğilimlerin oluşarak iç çelişki ve çatışmanın giderek yoğunlaştığı bir sürece tekabül ediyor. Böyle bir süreçte Ankara’dadır. İlk gençlik yıllarıdır, yatılı okulda okuyor. Kendi başına sömürgeciliğin başkentindedir. İlk defa şehire gidiyor. Şehiri sömürgeci devletin başkentinde tanıyor. Sömürgeciliği tanıyor. Ardından bir yıl Amed’tedir. Ergani’de Tabu Kadastro Memurluğu yapıyor. Amed-Ergani arasında halkla iç içedir.

1969-70 dönemi, Türkiye’de de mücadelenin yoğunlaştığı, Başur’da hareketliliğin geliştiği bir dönemdir. Kürdistan’ın merkezindedir. Kürt toplumsal yapısını en çok veren merkezdedir. Tüm bu gelişmeleri hem izliyor, ham öğreniyor, Kürt toplumunun tarihsel gerçekliğini bilince çıkarıyor. Bu konu çok önemlidir. 1970-71 öğrenim yılında, İstanbul’dadır. Hukuk Fakültesi öğrencisidir. Sınava giriyor, Hukuk Fakültesine kayıt yaptıracak puan alıyor. 1970-71 Türkiye’deki demokratik devrimin, düşünsel ve pratik olarak da en çok yükseldiği

dönemdir. 12 Mart 1971 darbesine karşı gençliğin, devrimci hareketlerin silahlı direnişi başlattığı süreç oluyor.

Böyle bir süreçte Önderlik Türkiye'nin en büyük kentinde bulunuyor. Toplumsal yapının en çok olduğu, çelişkilerin en çok yaşandığı bir alandır. 4 bin yıllık iktidar merkezinde oluyor. Bu eylemler de en yoğun olarak orada geliyor. Hepsinin içindedir, görüyor. Bütün hareketleri, örgütleri tanıyor. Türkiye sol-sosyalist hareketlerini, Kürdistan adına gelişen örgütlenmeleri de tanıyor. DDKO'yu tanıyor, DDKO'ya katılıyor, üye oluyor. Seminerlere gidiyor. Mahir Çayan'ın konferanslarına katılıyor, dinliyor, etkileniyor, sempatizan olduğunu söylüyor. Kürt sorununa yaklaşımı ilk kez orada Mahir Çayan'dan duyduğunu ve kendisini çok etkilediğini ifade ediyor.

Ardından 1971-72 öğrenim yılında Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesine yatay geçiş yapıyor. O zaman puanlar yüksek olursa hukuk fakültelerinden Siyasal Bilgiler Fakültesine yatay geçiş yapılabiliyordu. Siyasal Bilgiler Fakültesi daha önemli bir fakültedir, Hukuk Fakülteleri biraz daha dar kalıyor. Eskiden Siyasal Bilgiler Fakültesine "Mülkiye Mektebi" deniliyordu. Devlet bürokrasinin yüzde yetmişi bu Siyasal Bilgiler Fakültesinden çıkıyordu. Mahir Çayan onlar da Siyasal Bilgiler Fakültesinin öğrencisidirler. Önderlik "Türkiye'nin en iyi okulu" dedi. Başta askeri okula gitmeyi düşünüyor, onu da güç sahibi olmak için diye tanımladığı, içinde bulunulan güçsüzlüğü öyle bir güçle aşma istemi olarak ifade etti. Ama askeri okula gitmek için, ona uygun bir sicil gerekiyor, birde sorumluluğunu üstlenecek biri olacak, onlar bulunamayınca gidilemiyor. Madem askeri okula gidilemedi, güç olunamadı, o halde devlet bürokrasisinin büyük çoğunluğunu yetiştiren Türkiye'nin en iyi okuluna gitme imkanı bulunulunca elbette oraya gitmek lazım. Siyasal Bilgiler fakültesine gidiş böyledir. Puanı tutunca hemen gidiyor.

Böylece 1971-72 öğrenim yılında tekrar sömürgeci başkente dönüyor. Faşizmin saldırdığı, ağır baskı döneminin geliştiği, devrimci

önderlerin tutuklandığı ya da katledildiği, devrimci örgütlerin dağıtıldığı bir baskı ve katliam dönemidir. Böyle bir süreçte Siyasal Bilgiler Fakültesinde okuyor. Baharda 30 Mart 1972’de Kızıldere’de Mahir Çayan ve arkadaşları katledilince Siyasal Bilgiler Fakültesinde bir protesto bildirisi yayınlanıyor, Önderlik içerisinde hem de önde gelenlerdendir. O dönemdeki halini devrimci sempaticilik olarak tanımlıyor. Hemen aktifleşebilecek, kadrolaşabilecek pozisyonundadır. Bildiri dağıtımında tutuklanıyor. 1972 yazında 7 ay Ankara Mamak Cezaevinde. Orada da hem okuyor hem de düşünüyor, gözlüyor. Bütün devrimci liderler ve örgütler oradadır. Baskı, işkence oradadır, dışarıda önderler katlediliyor, örgütler dağıtılıyor. İçeride çok yoğun bir mücadele var. Devrimciler idam ediliyor. Mahkemeler ve tartışmalar var. Bunların hepsini görüyor ve Kasım ayında çıkınca cezaevinde birlikte kaldığı Karadenizli bir genç arkadaşı, kendisine dışarı çıktığında kalacağı bir ev adresi veriyor. Cezaevine girmeden önce üniversitenin yurdunda kalabiliyor, tutuklandığı için artık yurttan kalamıyor. Ev adresini veren kişi, evde kalanlar ‘Karadenizli gençlerdir, devrimcidirler, sana destek olurlar’ diyor. Önderlik çıktığında doğru içeride aldığı adrese gidiyor. Bahçelievler, Emek arasında bir evdir. Kapıyı çalıyor. Haki Karer ve Kemal Pir arkadaşların kaldığı evdir. Sadece ikisi değildir, bir grup üniversiteden öğrenci evidir. Nasıl tanışmışlar nasıl o evi tutmuşlar bunu bilemiyoruz. Ama Kemal Pir şunu söyledi. “Bir gün kapımızı çaldı, misafir eder misiniz, kalabiliyor muyum dedi. Bizde kabul ettik, ikinci gün ev sahibi oldu, bize talimat vermeye başladı” dedi. Önderliğin eve girişi, evdeki yaşama katılımı bu biçimdedir.

PKK çizgisinin oluşumu, ideolojik-politik çizginin, onun örgütsel temellerinin atılışı bu evdedir. O evdeki tartışmalarla, araştırma-incelemeyle, çalışmayla oluyor. Zaten 1972-73 kışında kalınıyor. 73 baharında Newroz ertesinde Çubuk Barajında bir grup Kürt genci ile toplantı yapıyor ve PKK’nin örgütsel çekirdeğinin orada atıldığını belirtiyor. Newroz ertesidir, o dönem ağır baskı ve faşist saldırı dönemidir. Bu tür toplantılar öyle kolay yapılamıyor, örgütler dağılıyor.

Örgüt kuran idam ediliyor. Örgütü olan örgütünü dağıtıyor. Önderlik ise durduğu yerde örgüt kurmaya karar veriyor. Bu Kadar tehlikeli bir ortamda bunu yapmak istiyor.

Dolayısıyla o zamanlar böylesi toplantılar bu tür gezilerle, piknik görüntüsü verilerek yapılıyordu. Öğrenciler ancak öyle birbirlerini tanıyorlardı. Bir tür devrimci çalışma biçimiydi. 1 Mayıs'da, Newroz'da gidiliyordu. Önderlikte Newroz sonrası, Mart sonuna doğru 5 Kürdistanlı genci davet ederek Çubuk barajına götürüyor. Aslında öyle gidip orada bir tartışma yürütme ya da toplantı yapma durumu değildir, Önderlik kendisi organize ediyor, kendisi konuşuyor, görüşlerini açıklıyor. Bu görüşler doğrultusunda çağırdığı insanları birlikte çalışmaya davet ediyor. Onlar da kabul ediyorlar ve böylece Apocu grubun temeli atılıyor. Örgüt olmak için grup olmaya karar veriliyor. Önderlik bu kara için "hayatımın en önemli kararıydı, öyle bir karar verdiğim için asla pişman değilim, her zaman o kararın sahibiyim" dedi. O gruptan Fuat arkadaş var. O grupta yer almayı kabul eden dört kişi kısa bir süre sonra ayrılıyorlar. Ama önemli olan temel atmaktır, grup oluşturmaktır. Önder Apo "bir gider on gelir" dedi. Daha o zamandan başlayan bu durum günümüze kadar geçerlidir. Yeter ki, temel atılabilsin ve sürdürülebilsin. O iddia, irade ve süreklilik gösterilebilsin. Bunu yapan da Önder Apo'dur ve diğer kişilere bağlı olmaksızın grup yürüyor.

Temel tarihçe böyledir. Çok kısa özet olarak temel duraklar bunlardır. Bu durakların ayrıntılarına ilişkin neler söylenebilir. Çocukluk dönemi, köy yaşantısı ve orada edindiği özellikler önemlidir. Önderlik orayı önemsemiştir ve bir çok özelliğinin orada oluştuğunu söyledi. Bazen "insan 7'sinde neyse 70'inde de odur" diyordu. Siz çocuklukta yanlış büyümüşsünüz, kendinizi çok fazla aileye annenin-babanın kollarına atmışsınız. Ben sizin gibi yapmadım. Ayakta durur hale geldikten itibaren başımın çaresine bakmaya çalıştım. Bu dünya nedir? Nasıl

yaşanır? Niye doğdum? Ne yapacam? Sorularını sordum ve kendi gücüm ile ayakta kalmaya çalıştım” dedi. Bunların hepsi önemlidir.

Bu dönemdeki tartışmalarına, bazı görüşlerine ilişkin bilgiler verdi. Çok değerlendirdi. Aslında savaş için gerilla için gerekli taktikleri, yaratıcı tarzı o çocukluk döneminde yaşadıklarından çıkarttığı derslerle çözümlmeye çalıştı. Doğa olaylarından, doğadaki canlıların hareketlerinden yaşamla bağıni kurarak ele aldı. ‘Bir hayat hikayesidir’ diyerek geçmemek gerekiyor. Bunların içinde derin anlamlar saklıdır. Urfa’yı da değerlendirdi. *“Kutsallığın ve lanetin şehri”* dedi. Her ikisini de içi içe ifade etti. *“Biz yeni bir İbrahimi hareketiz”* dedi. İbrahimi çıkışla benzeştirdi, devamcılarını Nemrut’a, Firavun’a karşı mücadele yürütüyorlar. Hicret’ini Kenan ülkesine gidişini ki, Önderlik, Lübnan’a gitti, hemen aşağısı Kenan ülkesiydi. Güney Lübnan oradan sayılıyor. Filistin ve Güney Lübnan sahası, o anlamda Hz. İbrahim’in hicretiyle, Önderliğin hareket tarzının benzerliği vardır. Urfa’yı toplumsallığın merkezi olduğunu bilmek gereklidir. Yeni kazılar oldu, arkeolojik kazılar, bulgular, bilgiler ortaya çıktı. Toplumsallık Toros-Zağros kavisinde oluşuyor. Urfa, Toros-Zağros kavisinin Altın Hilal’in çok önemli bir merkezidir. İlk insanın yerleşik yaşama geçtiği alan oluyor. Tarım-köy devriminin olduğu, neolitliğin geliştiği, kadın devriminin gerçekleştiği, neolitik kentlerin kurulduğu alan oluyor. Fırat kıyılarında yapılan arkeolojik kazılarda M.Ö 10 bin, 12 bin yıllarına dayanan şehir ve köyler bulunuyor. Dicle ve Fırat havzası kutsal kitapların “cennet” dediği yerler burasıdır. Arap çölünden bakınca gerçekten de cennet oluyor. Bunların hepsi doğal gerçekliklerdir. Sonra öyle idealize edilmiş ki, soyut ve ezbere kavramlara dönüştürülmüştür, dini dogmatizm nedeniyle böyle olmuştur. Aslında öyle değildir. Hiçte öyle yaşamdan doğal gerçeklikten kopuk değildir. Tam tersine yaşamın kendisini ifade ediyorlar. Bu anlamda Urfa toplumsallığı önemlidir. Büyük bir kültür birikimi var. Urfa Hz. İbrahim nedeniyle de “Peygamberler şehri” olarak tanımlanıyor. Peygamberler sülalesini kuran İbrahim olabilir. Aslında kendinden öncekileri de tanımlıyor, Peygamberler tarihi olarak devam

ediyor. Böyle zengin bir kültür birikimi var. Bu yönlerini görmek gerekiyor. Önderliğin bu bilinç düzeyinin, kültür birikiminin oluşmasında yörenin eğitici özeliğini görmek lazım. O kültürü doğuştan, çocukluktan itibaren alıyor. Kişilik zaten çevre tarafından şekillendirilip inşa ediliyor. Önderlik kişiliği böyle bu kültür ortamında şekillenip inşa oluyor. O birikimi taşıyor, onun çelişkilerini taşıyor.

Diğer yandan toplumsallık, diller iç içedir. Tek düze bir kültürde değildir. Bir çok kültürün iç içe olduğu bir alandır. Türkmenler, Ermeniler, Kürtler var. Zengin bir dil kültür birikimi iç içe yaşamışlardır. O yöreyi bu durum çok daha zengin kılıyor. Bu da çok önemli bir durumdur. O kültürel zenginliği daha fazla da artırıyor. Bunu da önemsemek gereklidir.

2. Dünya Savaşından sonra Türkiye'nin NATO'ya girişiyle birlikte yeni sömürgeci ilişkiler içerisine alındı. Kürdistan'ın da 50'lerin sonu 60'ların başından itibaren açıldığı bir dönem ve hızlı bir sosyo-ekonomik parçalanma ve değişim başlıyor. Bir yandan eski toplumsallığın, kültür birikiminin zenginliği var, diğer yandan yeni sömürgeciliğin bunu dağıtıcı etkileri var. Böyle bir çelişik ve değişim dönemidir. Değişimin yaşandığı bir dönemeç deniliyor. Bu durum çelişkileri daha çok arttırıyor. Toplumsallığın içerdiği çelişkiler var, farklı kültürlerin içerdiği çelişkiler var, bu çelişkilerin hepsini olumsuz anlamda kullanmıyorum. Olumlu olarak da, olumsuz olarak da bir de dönemin yarattığı çelişkiler var. Bu dönemin yarattığı şeyler ise Kürt toplumunu parçalıyor, toplumsallık parçalanıyor. Kürt ailesi zor durumda, insanı zor durumda, her türlü bilincini, örgütlülüğünü kaybetmiş, özgürlüğünü kaybetmiş kölelik altında yok oluş dayatılıyor, ama direnecek gücü yoktur. Bu da çok ağır çelişik durumdur. İşte böyle bir ortamın ruh hali psikolojisi, anlayışları, davranış özellikleri yansıyor. Bu özelliklerle Önderlik kişiliği şekilleniyor.

Çelişkinin çok olduğu bir ortamdır. Önderliğin düşünme, sorgulama gücünü geliştiriyor. Zaten kendisi *"Küçüklükten itibaren bir kuşkuculuk*

yakama yapıştı, bir türlü onun etkisinden kurtulamadım ve bütün bu arayışçılık buradan ileri geldi” dedi. Sorgulayıcılık çıkıyor, kuşku duyuyor sorguluyor. Önderliğin derin bir muhakeme gücü var. Birde düşünce gücünü kullanabilme durumu var. Muhakeme gücü çok güçlüdür, müthiş bir zekası var. Önderlik okuduklarını değil, duyduklarını da unutmuyor. Bilgi olarak söylediği o bir çok şeyi görmüş değildir, okumuştaki değildir, birinden bir şey duymuşsa onu bile unutmuyor. İşte bu kuşkuculuk ve arayışçılıktan ileri geliyor. Bir şeyler yapmam gerekiyor, neye göre yapacak, elinde güç yok hazine yok, en büyük güç kaynağı bilgi birikimidir. Onun için zekasını müthiş kullanıyor. Dehası güçlüdür. Muhakeme gücü çok fazladır. Diyalektiği çok güçlüdür. Önderlik bütün bunların hepsini beyinde yapıyor, olay ve olguları birbirine bağlayarak yorumlama ve oradan ders çıkartma gücü çok fazladır. Bu çocukluktaki sorgulamadan ileri geliyor. Çocukluktaki sorgulayıcılığı da doğuran da bu oluyor. Böylece orada birçok şeyi sorguluyor. Öyle verili düzeni kabul etmiyor. Bir kısmına isyan ediyor. Bazılarına sessiz kalsa da içten kabul etmiyor. Tartışıyor, anlamaya çalışıyor. Temel düşünce eğilimi dindir. O ortamda bu sorunlarla uğraşan bir düşünce akımı yoktur. Dolayısıyla söz konusu arayışçılığı din ile sürdürmek istiyor. Yaşadığı ilişkileri din de çözmek, sorunların çözümünü dine derinleşerek bulmak istiyor ve dini eğitime kendini vermesi çok derindir. “Teolojime güveniyorum, herkes ile tartışmaya hazırım” dedi. O konuda gerçekten de bilgisi fazladır. İslami yorumu çok güçlüdür, çocukluktan itibaren onu yapıyor. Önderlik “köyün imamı böyle gidersen uçacaksın” dediğini belirtiyor. O düzeyde kendisini dine veriyor. İlkokula gidip-gelirken çocuklara imamlık yaptığını, namaz kıldırıldığını, her zaman camide olduğunu, böyle gruplar oluşturduğunu, edilgen değil örgütlü yaşamda da aktif olduğunu belirtiyor. Av grupları, kır grupları, namaz grupları hep örgütleyicidir, grup oluşturunucudur. Bu da liderlik ve örgütleyici yetisi oluyor. Lider olma yetisini geliştiriyor.

Hareket tarzı düşünce ile ilgilidir. Önderlik *“bana cıva gibidir diyorlardı”* diyor. Yani tutulmaz, o kadar hareketli oluyor. Düşünsel arayış, fiziksel hareketi doğuruyor. Düşünsel arayışta gençlik demektir. Yenilikçilik demektir. Gençlikten kastımız budur. Yaşlanmak donuklaşmaktır. Onu yıkmak gerekiyor. Bir yerde yaşlı türüyorsa demek ki, orada genç yoktur. Gençler rollerini oynamıyorlar, ortamı gençlik dinamizmi ile etkilemiyorlar. Zayıftırlar. Genç zayıf olursa öbürü yaşlanır. Bu temelde düşünce gücü ve davranış arasındaki bağı kesinlikle bire bir kurmak gerekiyor. Dolayısıyla Önderliğin hareket tarzları öyledir.

Ankara’da en çok yürümüş olan kişi Önderliktir. Bahçelievler’daki evden çıkıp Cebeci’deki fakülteye kadar yürüdüğü çok olmuştur. Öyle yürümekle peşinden yetişmek mümkün değil, Önderlik yürürken siz ancak koşabilirdiniz. Zihniyet durumuyla yaşam durumu birbiriyle bağlantılıdır. Cıva gibi bir fiziğin tabi Önderlik dehası gibi bir beyni olur. Yoksa uyuşmuş bir beyinden cıva hareketi doğmaz. Cıva gibi hareket eden bir fizik donmuş bir beyni kabul etmez. Gerçekçi olalım, kendimize göre yaşamı yorumlamamalıyız. Kendi dışımızda yorumlayıp kendimizi ona uyarlamaya çalışırsak belki kendimizi eğitip değiştirebiliriz. Ama her şeyin merkezine kendimizi koyar, doğru kendimiz olarak gösterir, yaşam bize göre olsun dersek oradan bir değişim, dönüşüm, gelişme ortaya çıkmaz.

Önderlik çocukluk dönemine ilişkin bir çok şeyi söylüyor. Annesiyle tartışması önemlidir. *“Tavuğu örnek gösterdim, onun kadar bile değilsin, o yavruları için önlerine düşüp yiyecek buluyor. Sen bana onu bile veremiyorsun”* diyor. O dönemde düşünce gücü böyle ve tepti duyuyor. *“Babamın tarzıyla hiçbir şey kazanılamayacağını hemen anladım. Kızdığında gelip damın üzerine çıkıyor, yorulana kadar küfrediyor, ondan sonra gidip ocağın başına oturup uyukluyordu. O tarzla da olmayacağını anladım ve gördüm”* diyor. Emek ile tanışıyor. Bahçe ve bağda çalışıyor. Bağa değer vermeyen, emek dışı duruşları,

tutumları eleştiriyor. *“Annem beni komşu kavgasına yöneltti, ama karşı çıktım”* diyor. Verili şeyleri reddetme durumu var. Evlilik, aile, kadın sorununu görüyor. Ablası evlenince *“bu durumu o zamandan anlamsız buldum”* diyor. Bunların hepsi sorgulayıcılıktır, sonradan söylendi diyebiliriz. Şimdi bunları söylüyor olabilmesi de önemlidir. Biz bunu da yapamıyoruz. Yumak gibiyiz. Kendi kendimize saklıyoruz, düğüm üstüne düğüm yapıyoruz. Önderlik öyle değildir. Önderlik her şeyini çözümledi ve sonunda *“Size vermediğim ne kaldı?”* diye sordu. *“Yaşamımda ne yaptım, ne düşündüm ve duyumsa her şeyi söyledim, her kesin kendine özel has bir şeyi kaldı, benim hiçbir şeyim kalmadı”* dedi. O zaman bu düzeyde düşünmemiş olabilir, ama şimdi onu düşünüp söylüyor olması öyle bir bilinç oluşturuyor olması da çok önemlidir. Onu da önemsemek lazım, onu yapmak kendini çözmek oluyor. Yaşamdan ders çıkartmak denen olay budur. Önderlik ders çıkartıyor. Bizimki ders çıkartmaktan kaçmak oluyor. Ders çıkartmak yerine birilerinin verdiği ezberlemeye çalışmak oluyor ki, böyle bilinç olmaz. Ezber ile bir yere gidemeyiz, yaşamı çözümlemekten korkmamalıyız. Mülkiyet düzeni korkutuyor, sömürü düzeni, bireycilik, kendini beğenmişliğe böyle küçük bir şeyi kurmaya götürüyor. Ayrı bir insan ilişkisi ortaya çıkartıyor, ama fedai militan ortam için bunlar geçerli değildir. Parti ortamı insanın kendisini çözebileceği en güçlü bir ortamdır, hiçbir engel yoktur. Düzendeki ortam yaptırmaz, bu ortam farklıdır.

Köyden ayrılmaktan ne kadar zorlandığını da söyledi. Bunu hiç birimiz itiraf etmedik. En son köyden ayrıldığını ifade etti. Nasıl küçük yaşta zorlanarak ayrıldığını ifade etti. Benzeri özellikler var. Bunlardan kastımız, Önderlik sorguladı ve bu sorgulamalar temelinde kendisini yeniledi. Bunların hepsi eleştiri-özeleştiri idi. Bir kişi bunu yaptığı ölçüde kendisini geliştirebiliyor. Başka türlü değildir. Böyle olunca ortaya yaşamı daha küçük yaşta anlayan, sorumlu davranan, kendini örgütleyen, kendi başının çaresine bakmaya çalışan özgür bir kişilik, özgürlük arayışlığı ortaya çıkıyor. Bu küçük yaşta Önderliğin şekillenışı

böyledir. Başkalarının şekillenişlerine benzemiyor. ‘Başka kardeşler niye öyle olmuyor’ denilebilir. Anne ve babanın kucağına oturuyorlar, bize bunlar her şeyi verir diye yapıyorlar. Önderlik, göbeğini kendisi kesiyor, önemli olan budur. Oradan bir şeyin gelmeyeceğini fark ediyor. Aradaki fark budur. Onu görüyor fark ediyor. O çelişkili ortam, o dönemin fırtınalı ortamını hemen hissediyor.

Ondan sonra gittiği yer Ankara’dır. Urfa gibi bir yerden, daha ilk gençlik yıllarında kendi başına Ankara’ya gitmek cesaret ister, ama Önderlik o cesareti gösteriyor. Ankara’da 4 yıl kalıyor. 65-69 yılları oluyor. Türkiye’nin yeni ideolojik-politik çelişki ve mücadelelerinin geliştiği dönem oluyor. Yoğun tartışmaların olduğu, derneklerin, dergilerin ortaya çıktığı, tartışmaların olduğu kadar giderek kavgaların olduğu bir ortamdır. Sömürgeci Başkent, soykırım fermanını veren yerdir, büyük ve modern bir şehir, bütün bunların hepsiyle bir anda karşılaşılıyor. Burada da arayışçılık olduğu gibi devam ediyor. Her ortama giriyor. Necip Fazıl Kısakürek’in konferanslarını dinliyor, İslami çizginin önde gelen yorumcuları oluyor. Diğer yandan 27 Mayıs darbesinin hazırladığı 61 Anayasasının profesörlerinden İmran Öktem’in cenaze törenine de gidiyor, ateisttir diye cenaze namazı kılınmaz diye cenaze töreninde kavga çıkıyor. İslamcılar cenazeyi camilere koymak istemiyorlar. “Dinsizdir, namazı kılınır, kılınmaz” diye kavga çıkıyor. Öyle birisinin cenaze törenine de katılıyor. Biri bir uçtadır, diğeri diğer uçtadır. Öyle öğrenmeden bir şeye girmiyor, hepsini araştırıyor. Önderlik sadece bir yerde değil her yerdedir. Anlamaya ve öğrenmeye çalışıyor, çünkü arayışçıdır. Okuyup inceliyor, çevreyi tanıyor. Şehri, Kürtlüğü, devleti, başkenti tanıyor, cumhuriyeti anlamaya ve tanımaya çalışıyor. Bütün bunların hepsi gerçekleşiyor ve orada önemli bir düşünce değişikliğini yaşadığını da belirtiyor.

“Sosyalizmin Alfabeti”ni okuyor. *“Bitirince içimden Muhammed kaybetti, Marks kazandı dedim ve kitabı yastığımın altına koydum”* diyor. Artık dinde bir şey bulamayacağını, hiçbir sorunu

çözemeyeceğini, çözüm aradığı sorunlara sol-sosyalist öğretinin daha derin ve çözümleyici yaklaşım gösterdiğini görüyor, değerlendiriyor. Öyle anlıyor, algılıyor o sonucu çıkartıyor ve artık görüşlerini değiştiriyor. Ondan sonra bir solcu ve sosyalisttir. Düşünce olarak inandığı, arayıp incelediği, okuduğu yazdığı her şeyde böyle bir değişiklik yapıyor. İslami düşüncede derinleşmeyi sürdürmüyor, sol-sosyalist düşüncede derinleşme ve arayış başlıyor.

Bir çok boyutuyla insan Ankara sürecini değerlendirebilir. Psikolojik boyutuyla, kendine güven boyutuyla, kendini ayakta tutması boyutuyla inceleyebilir. Çünkü zor bir ortamdır. Öyle Halfeti'den gidip Ankara'nın merkezinde kalıp yaşamak ciddi bir iştir, kolay bir iş değildir. Bunun kişilikte yarattığı etkiler, özellikler, öyle bir şeye cüret etme, cesaret etme durumu bile başlı başına bir iştir.

Arkasından Amed'deki memurluk var. Biraz daha düşünce olarak gelişmiş, Urfa toplumsallığının kültürel çerçevesini özümsemiş, sömürgeci başkenti gençlik yıllarında görmüş, sömürgeciliği tanımış, sosyalizm ile tanışmış, şimdi ise Kürdistan'ın başkentine gidiyor. Kürt toplumsallığının merkezine gidiyor. Tarih orada, siyaset orada, düşünce oradadır. Güncel çelişki ve çatışmalar oradadır. Kürdistan adına her türlü bilgiyi orada ediniyor. Büyük bir fırsat oluyor. Bu süreç bir yıldır, ama 3-5 yılda edineceklerini bir yılda ediniyor. Önderlik zihniyetinin oluşumuna orası önemli katkı sunuyor. Amed süreci öyledir. Genç memur olmuş, Ankara'da okumuş, bir bilinç düzeyi var, arayışçıdır, dinamik 24 saat yerinde durmuyor, her türlü ortama girip tartışıyor, araştırıyor. Böyle bir durumda Amed'de bir yılda Kürtlüğe dair alınması gerekeni alıyor. Tarihsel, güncel olarak ne varsa Kürt hareketleri, Kürt şahsiyetleri, örgütleri, her şeyin yerinde öğrenilmesini sağlıyor.

Dönem açısından da Başur'da yeniden hareketliliğin geliştiği dönemidir. Barzani hareketinin de yeniden oluşmaya başladığı dönemdir. Türkiye'de zaten gençlik başta olmak üzere, tüm ezilen toplumsal kesimlerin örgüt ve eyleme yöneldiği dönemdir. Tartışıyor,

toplumu tanımaya anlamaya çalışıyor. Bu toplumla ne yapılabilir? Onu kestirmeye çalışıyor. Fakat Kürtlük umutsuz bir vakadır. Kürtlük karşısına öyle çıkıyor. Çünkü 'bizimle niye uğraşıyorsun, biz kurumuş odun gibiyiz" diyorlar. Acaba bu halk ile ne yapılabilir? Sorusuna cevap aradığı bir tartışma ortamında bununla karşılaşılıyor ve buna rağmen yılmıyor, daha derinden anlamaya çalışıyor. Onun derininde bazı şeylerin olabileceğini değerlendiriyor ve görüyor. O sezgiler çok önemlidir. Yüzeysel baksa, söylenen ile kalsa o söz ardından vaz geçer, ama Önderlik tersine vaz geçmiyor, derinleştiriyor, derinde bir öfkenin, tepkinin var olduğunu, bir cesaret, fedakarlığın var olduğunu görüyor. Toplumu daha iyi analiz ediyor. Amed pratiği toplumsal analizi tüm boyutları ve derinliği ile yaptığı bir dönemdir.

Sonrası için İstanbul süreci oluyor. 4 bin yıllık devlet merkezinde her şey var. Toplum olarak, devlet olarak, faşizm olarak, devrimcilik olarak da her şey var. Orada devrimci yükselişi de görüyor. Karşı devrimci faşist saldırıyı da gözlemliyor. Bir sempatizandır içinde oluyor. Kürt örgütlenmelerini, Türkiyeli örgütlenmeleri de tanıyor. Hepsine gidip geliyor. İstanbul'un öğreticiliği çoktur. O dönem daha çok mücadeleler ekonomik-demokratik boyutludur. Sendikalar en çok İstanbul'da güçlüdür. Gençlik hareketi de öyledir. O nedenle mücadelenin önemli bir merkezidir. Belki o zaman başkent değil, ama toplumsal başkenttir. Geleneksel olarak iktidar ve devlet başkentidir. Ankara hala yenidir. O dönemde de hala tam olarak başkent haline gelememişti, şimdi biraz o konuma geldi. Başlangıçta bütün kurumlar, devleti temsil eden gelenek İstanbul'dadır. Önderlik onları da görüp tanıyor.

Daha sonra Ankara'ya geçişi oluyor. Ağır baskı ve faşist saldırı dönemidir. Örgütler dağıtılmış, liderler yakalanıyor, zindanlara dolduruluyor, katlediliyor, idam ediliyor, kontrgerilla harekettedir. Faşist terör ve işkence had safhadadır. Böyle bir ortamda Siyasal Bilgiler Fakültesine giriyor, Siyasal Bilgiler Fakültesi, sol-sosyalist

düşüncenin merkezi olarak görülüyor. Faşist saldırının en çok yoğunlaştığı alandır. Devlet orayı devrimcilerin karargahı olmaktan çıkarmak için her gün saldırı yapıyor. Sürekli bir mücadele alanıdır. Bütün bu süreçleri okuyup inceliyor.

Ardından cezaevi süreci var. Cezaevleri yoğun derin düşünmenin alanları oluyor. Urfa'da doğmuş, Ankara'da lise okumuş, Amed'de memurluk yapmış, İstanbul'da ve Ankara'da fakülteye katılmış bir büyük arayışçı genç bir anda bir hücreye konuyor. O hareketli ortamdan birden kopuyor, ondan sonrası yaşadıklarının tümüyle muhakemeye tabi tutulması, yorumlanması, analiz edilmesidir. Önderlik bunu yapıyor. İdeolojik-politik olma haline zindanda geliyor. Temel kararları orada veriyor. Önder olarak gördüğü, benimsediği kişiler Kızıldere'de katlediliyor, Ankara'da cezaevinde yanı başında idam ediliyorlar, duyuyor hissediyor. Devrimciler, örgütlü kadrolar, liderler oradadır, görüşme ve tartışma imkanı oluyor. Bu durum büyük bir düşünce gücü haline gelmek, düşüncede sistemleşmek, yaşadıklarının hepsini bir sisteme koymak açısından önemli bir zemindir. İnzivaya çekilmek gibi bir durum oluyor. Dikkat edilirse bir çok peygamber, devrimci önderler kendilerini inzivaya çekiyorlar, mağaraya girip 40 gün çıkmıyor, bilmem kaç ay çıkmıyor, yoğunlaşma yeridir. Zindan olmazsa bile öyle bir yoğunlaşmaya çekilmesi lazım. Önderlik açısından cezaevi de düşüncede aynı işlevi görüyor. Cezaevini öyle değerlendiriyor. Arkasından cezaevinden çıktığında içine girdiği ortam kendisinin tam aradığı ortamdır. Ciddi, devrimci olmaya açık, tutarlı bir gençlik ortamıdır. Önderlik Haki ve Kamil arkadaşlar için *"Bozulmamış iki Karadeniz çocuğu"* dedi. Bu tanımlama toplumla bağıni koruyan, devlete karşıt, ondan uzak olan insan olmak anlamında oluyor. Cezaevinde başlattığı yoğunlaşmaları dışarıda daha çok kitap okuyarak, daha fazla tartışma ortamı bularak sürdürüyor. 72-73 kışı böyle bir yoğunlaşmadır.

Önderliğin çok sistemli, düzenli, disiplinli okuyan ve çalışan bir gerçekliği var. Örgütlü bir kişiliktir. Kafasında oluşan soru işaretlerine cevap bulmak için kitap okurdu ve o süreçte devam etti. 74-75-76 yıllarında Türkçeye çevrilmiş 1850 ile 1950 arasındaki süreci inceleyen hemen hemen bütün kitapları belki de bir kaç sefer okumuştur. Kürt sorunu bu dönemde ortaya çıktı. Bu sorun nasıl ortaya çıktı? Kim çıkardı? Kim ne rol oynadı, tutumu ne oldu? Bunları anlamak için çok çaba sarf etti. Sadece zindana düştü diye binden fazla kitap okumadı. Cezaevinde olduğu için değil, Ankara’da da 72’den itibaren 73-74-75-76 benzer biçimde okuma-inceleme dönemidir. Sonra 80-81-82 Lübnan-Suriye’de aynı şeyi yaptı. İmralı üçüncü inceleme-araştırma dönemi oldu. Onu dışarıda da yaptı. Ankara’da Mamak cezaevinde yaptı, dışarıda da yaptı. Dolayısıyla büyük bir araştırma-inceleme sonucunda o bilgiler ortaya çıktı. Ulaştığı sonuç “Kürdistan Sömürgeci” sonucudur. Kürdistan statüsünü araştırıyor. Sömürgeciliği inceliyor ve oradan ulaştığı sonuç oluyor. “Kürdistan Sömürgeci” dediğinde bayıldığını belirtiyor. Neden? Çünkü bir statü biçiyor, statüsüz bir ülkedir. ‘Var mı, yok mu’ bu tartışılıyor. ‘Sömürge’ o halde bir ülke var, bir halk var. Statüsü, sömürge olmaktır. Bir, sömürge diyerek statüyü tanımlıyor. İki, buna karşı yapılması gereken ise ulusal kurtuluş savaşıdır. Aynı zamanda çözüm yolunu da gösteriyor. İki kelimedir, ama hem sorunu ortaya koyma hem de çözüm yolunu gösterme de aydınlatıcı olan iki kelimedir. Böyle bir şeye ulaşmak çok önemlidir. Bazıları “bizde söyledik” diyor, ama Önderlik bunu gündeme getirip tartışmaya koyduktan sonra bir çok çevre hemen alıp yazıp-çizdiler, kitapları yalan yanlış okudular, hemen alıntılar yaparak sanki kendileri buluyormuş gibi yapmaya başladılar. Öyle değildir. PKK öyle yapmadı, öyle çalışmadı. Bu değerlendirmeleri, tanımlamaları Önderlik yaptı. Önce Önderlik belirtti. O değerlendirme gücünü Önderlik ortaya çıkardı.

Ankara’da İdeolojik Grubun Oluşumu

Bunun için öncelikle Önderliksel doğuşun temel özelliğini yeniden vurgulamakta fayda var. Süreç olarak tanımladık, örgüt kurmaya, grup olmaya karar verme durumu üzerinde biraz daha vurgu yapılabilir. Özellikle 1973 baharında böyle bir örgütsel adımın atılışı önemlidir. Çünkü dönem 12 Mart 1971 faşist askeri darbesinin saldırılarını sürdürdüğü dönemdir. Faşist, baskı, terör her tarafta uygulanıyor. Kadrolar tutuklanmış, önderler katlediliyor, örgütler dağıtılıyor, deyim yerindeyse faşist yönetim kuş uçurtmuyor. Devrimci örgütleri dağıtma,

devrimci hareketi sindirme saldırılarının adı “Balyoz Hareketidir.” 12 Mart darbe yönetiminin devrimci hareketleri ezme planının adı “Balyoz Hareketiydi” yani devrimcilerin, devrimci örgütlerin başına balyoz gibi inmek anlamına geliyor. Ezme düzeyini balyoza bakarak insan hesaplayabilir. Böyle bir ortamda örgüt kurmaya karar vermek ciddi bir durumdur, önemli bir iştir. Doğru anlaşılması ve irdelenmesi gereken bir durumdur. Öyle normal görülecek bir durum değildir.

Pratik ve tarihsel olarak şöyle tanımlanabilir: Türkiye’de -buna Kuzey Kürdistan’da dahil- 12 Mart 1971 ile 1973 sonu arasında kurulmuş iki örgüt var. Biri PKK’dır, diğeri ise TKPML-TİKKO’dur. Başka örgütler yoktur. Onun dışındaki örgütlerin hepsi ya 12 Mart 1971 darbesinin öncesinde kurulmuşlardır ya da Ocak 1974’ten sonra kuruldular. Genel af çıktıktan sonra kuruldular. 12 Mart 1971-74 arası faşist askeri darbenin yönetimde olduğu, saldırılarını yürüttüğü, devrimci örgütleri dağıttığı, ezdiği, ağır faşist baskı uyguladığı dönem oluyor. Bu dönemde değil örgüt kurmak, kurulu örgütler dağılıyordu. Örgütlü olanlar kurtulmak için örgütlerini dağıtıyorlar, böyle bir ortamda İbrahim Kaypakkaya Örgüt kurdu, o da Doğu Perinçek’ten ayrıldı. Darbeden sonra Doğu Perinçek darbeye karşı direnmeyip tersine ajanlaşınca, ondan ayrıldı TKPML-TİKKO’yu kurdu. Daha önce partilerinin adı, TİKKP’di. 1972’de kurulmuştur. Birde Önderlik 1973 baharında PKK’nın temellerini attı. Bunları belirtmemizin nedenleri örgütlerin kurulduğu, örgütsel kuruluş çalışmalarının yapıldığı bir dönem değildir. Örgütlerin faşizm tarafından ezildiği, kurulu örgütlerin dağıldığı bir dönemdir. Öyle bir dönemde örgüt kurmaya kalkmak faşizm ile o düzeyde çatışmayı göze almak demektir. Ufak bir bilgi düşmana sızdığında bile katliam ve idam ile cezalandırılacak bir adımdır. Böyle riskler ve tehlikeler bilindiği halde Önderlik böyle bir örgütsel adımı attı. İşte bunun nedenlerini anlamak lazım.

Önderlik şöyle tanımladı: *“Örgütler dağıldı, önderler katledildi, idam edildi, ortaya boşluk çıktı. Boşluğu doldurmak, ortamı önderliksiz*

bırakmamak, şehitlerin yerini doldurmak üzere sorumluluk ve görev üslendim” dedi. Bu, Önderliğin bilincidir. Önderliği örgüt kurmaya götüren temel bilinçtir. Daha sonra “PKK, Haki Karer’in anısının örgütlenmesidir” dedi. Biz buradan ne anlıyoruz? Önderliksel çıkış, Mahirlerin, Denizlerin, İbrahimlerin anısının sahiplenilmesidir, yerlerinin doldurulmasıdır. Onların şehadetinden dolayı halkların, devrimci ortamın öndersiz, lidersiz kalmasına fırsat vermemedir.

Bu da bir görev ve sorumluluk üstlenmek oluyor. PKK sadece şehitlerin anısının örgütlenmesi değil, önderliksel çıkışta şehitlerin anılarının örgütlenmesi, örgüte dönüştürülmesidir. Temel karakter buradadır ve burada dikkat edelim oportünizmin en küçük bir izi yoktur. Düşünce düzeyi örgüt olmayı, faşizme karşı mücadele etmeyi gerektiriyor. O bilince ulaşıyor, o halde o bilincin gereği olarak örgüt olmaya adım atıyor, karar veriyor. Baskılar var, koşullar ağırdır, bekleyelim daha uygun koşullarda yapalım, şimdi olursa tehlike var, vururlar, asarlar, keserler demiyor. Bir iş yapılması gerekiyorsa zorluğu ne olursa olsun, tehlike ne kadar çok olursa olsun, ortam ne kadar imkansız olursa olsun, o işi yapmayı göze alıyor. Erteleme yoktur, işi yapmaya yöneliyor. Olmaz, sonra yapalım tutumu ve söylemi yoktur. Yapılması gerekiyorsa, tehlike ne olursa olsun, imkanlar ne kadar az olursa olsun mutlaka gerekeni yapmak vardır. Önderliksel çıkış böyledir. Önderliksel çıkışın temel karakteri budur.

Daha sonraki bütün süreçlere damgasını vuran temel özellikte budur. Bu anlamda önderlik gerçeğinin, önderliksel gelişimin temel özelliklerinin iyi bilinmesi gerekiyor. İşte her şey burada saklıdır. Bu anlamda bugün bir çok anlayış diye ortaya konan tutumu, davranışı, sözü mahkum ediyor. Öyle kabul etmiyor, öyle bir çizgiye yatmıyor. Devrimciliğin gerekleri neyi gerektiriyorsa onu yapıyor. Koşullar ne olursa olsun, tehlike ne kadar büyük olursa olsun, imkanlar ne kadar az olursa olsun, önemli olan yapılması gerekeni doğru tespit etmek ve yapmak üzere adım atmaktır. Bu büyük bir kararlılık, cesaret işi olduğu

kadar, büyük bir bilinç ve sorumluluk işidir. Tarihsel göreve, misyona, sorumluluğa sahip çıkma işidir. Önderlik gerçeğinde bunu görmek lazım. Demek ki, öyle basit ele alınamıyor. Daha sonraki süreçlerin hepsine damgasını bu tutum vurdu. Onun için PKK her ortamda, her dönemde ne yapması gerektiğini, nasıl adım atması gerektiğini bildi ve attı. Önderlik gerçeği her zaman girişken ve adım atıcı oldu.

Dönemin çalışma biçimlerine, özelliklerine dair şunlar belirtilebilir: 1973 yılı boyunca gelişmeler biraz rutindir. Faşizm saldırılarını sürdürüyor. Liderler katledilmiş en son Mayıs ayında İbrahim Kaypakkaya'da katledilmiş, örgütler dağıtılmış, devrimciler hapishanelere doldurulmuş yargılanıyorlar. Ağır bir faşist baskı süreci var. Diğer yandan üniversitelere yeni gençler gelmiştir; Denizlerin, Mahirlerin, İbrahimlerin direnişlerinin büyük etkisi var. Devrimcilik en temel tutumdur. Devrimci gençlik çok etkili, yaygın ve güçlüdür. Dolayısıyla yoğun bir tartışma ortamı, devrimcileşme ortamı var.

Üniversitelerde bu büyük devrimci mirasın üzerinden yoğun bir devrimci gençlik birikimi ortaya çıkıyor. Böyle bir ortam içerisinde Önderliğin düşüncelerini geliştirme ve birde yayma çabası var. Okuyor, inceliyor, araştırıyor, arkadaşlarıyla tartışıyor. Çeşitli fakültelerde, üniversitelerde tanınan gençlerle tartışıyor. Düşüncelerini açıklıyor. Bunların hepsi sözlü oluyor. PKK'de yazılı materyal yoktu, Önderlik *"söylemek istediklerimizi adeta insanların kulağına üflüyorduk"* dedi. Tüm bunların hepsi gizli yapılıyordu, çünkü yapılan iş çok tehlikeli, tüm bunların hepsi 12 Mart darbesi koşullarında oluyor. Yapılan işin gizliliği korunamazsa düzene gere hemen yasal olarak idamı kayıtsız şartsız öngören bir suç oluyor. O noktada esas olan, gençlik içerisinde yoğun bir propagandadır. Önderliğin böyle bir ortamda üniversitelerde, fakültelerde yoğun bir devrimci kitlesinin birikmesine, biraz örgütlü toparlayıcı hale gelmesine büyük katkı sunan kişilerden birisidir. En çok tanınan kişidir, öncülük yapıyor, cezaevinde kalmış çıkmış, önemli bir bilgi birikimi var. Tanınıyor, kendisi birçok insanı tanıyor. Giderek adı

duyuluyor, özellikle Kürt sorununa dair görüşleri biliniyor. Bir grup olma, grup olarak telaffuz edilmeye doğru gidiliyor. Başka bir adı, örgütü yoktur. Geriye Önderliğin adıyla savunulan görüşler var. Önderliğin adı duyuluyor, duyulma giderek “Apocular” olarak tanımlanmaya, ifadelendirilmeye kadar götürüyor.

Siyasi sürecin gelişimi açısından, 1973 baharında TİKKO’nun da darbelenmesiyle birlikte 12 Mart faşist askeri darbeciliği sonuç aldığını hesapladı. Hedeflediği önderleri ya katletmiş ya cezaevine koymuştu. Örgütler açısından da aynı durum geçerlidir. Böylece artık devrimcileri zararsız hale ya da etkisiz hale getirdiğini hesaplayarak, ortaya çıkardığı düzeyin üzerine bir siyasi yapı geçirmeyi hedefledi. Böylece yeniden seçim yapmaya, seçimle iş başına gelmiş bir yönetim kurmaya karar verdi. Ama bu karar verme durumunu, başarılı olduğunu hesaplayarak yaptı. Devrimci-demokratik örgütleri, güçleri ezdiğini, dağıttığını, etkisiz kıldığını hesaplayarak yaptı. Bu çerçevede güzün seçim oldu. Seçim sürecine giderken, sıkı yönetimin askeri baskılarını biraz azalttı. Yoğun bir propaganda oldu. Seçimde Bülent Ecevit’in başkanlığını yaptığı CHP en çok oyu alarak birinci parti oldu. Diğer partiler Süleyman Demirel’in başkanlığını yaptığı Adalet Partisi ikinci parti oldu. 12 Mart darbesi Erbakan’ın partisini (Milli Nizam Partisi) kapatmıştı. Milli Selamet Partisi, üçüncü parti oldu. Bir grup oluşturacak kadar milletvekili çıkardı, etkinlik kazandı. Birde Türkeş’in (MHP-Milliyetçi Hareket Partisi) vardı. Sadece Türkeş milletvekili oldu. Bir millet vekili çıkarmıştı. Ecevit ile Erbakan’ın partilerinin milletvekili sayısı koalisyon hükümet kurmak için yetiyordu. Her iki parti de seçimi kazanırlarsa genel siyasi af çıkaracaklarını vaat etmişlerdi. Diğer partiler bunu söylememişti, ortak noktaları siyasi af yasası çıkarmaktı. 12 Mart faşist askeri darbesinin yaptığı siyasi tutuklamalara son vermek için af çıkartacaklarını söylemişlerdi. Dolayısıyla bu ortaklık temelinde iki parti arasında koalisyon görüşmeleri oldu ve sonunda bir koalisyon hükümeti kuruldu.

Darbe sürecinde 72’de CHP içerisinde liderlik kavgası olmuştu. Daha önce İspat Paşa başkandı, Ecevit genel sekreterdi. Anlaşmazlığa girdiler, kongre oldu, Ecevit İnönü’ye karşı başkanlığa aday oldu ve kazandı. İnönü’yü genel başkanlıktan düşürdü. İnönü’yü başkanlıktan düşüren bir lider olarak etkisi çok büyük oldu. Biraz da ‘Kara Oğlan geliyor’ diye bazı çevreler tarafından pohpohlanmıştı. Özellikle de 12 Mart darbesinin ezdiği sol-sosyalist çevreler de Ecevit’e destek verdiler. ‘Ortanın solu’ diye bir kavram kullanıyordu. Bütün bunların sonucunda 73 Ekim ayındaki seçimde birinci parti oldu ve sonunda Erbakan’ın partisi ile koalisyon hükümeti kurdu. Ecevit başbakan, Erbakan başbakan yardımcısı oldu. Vaat ettikleri gibi koalisyon hükümeti ilk icraat olarak, yeni bir af kanunu üzerinde çalıştı. Kanun hazırlayıp meclise götürdüler. Ocak 1974’te af kanunu meclisten geçti ve böylece sözlerini tuttular. Genel bir af çıktı, zindanların kapısı açıldı. İdamlıklar ya da müebbet olanların dışında peş peşe herkes çıktı. İdamlık ve müebbet olan tutukluların cezaları da belli bir yıl miktarına indi ve cezaları azıldı. Diğer tutukluların hepsi serbest kaldı. Bir anda Türkiye’nin her tarafında darbe öncesinde siyasi eyleme, gençlik eylemine katılmış, darbeye tutuklanmış, cezaevlerinde uzun süre kalmış, işkence görmüş, belli bir deneyim yaşamış olan devrimci kadrolar ile doldu. Bu önemli bir durumdu ve aynı zamanda üniversitelerde, fakültelerde de devrimci direnişin mirası üzerinde geniş bir devrimci sempatizan gençlik kitlesi oluşmuştu. Bu kadrolar ile kitle birden buluşunca, peş peşe bir sürü grup kuruldu. Kenan Evren “mantar gibi bitiyorlar” diyordu. Öyle değil, ama gerçekten de bir kaç sayfa yazı yazabilen, benim de kendime göre görüşüm var diyebilen kişi, hemen yanında belli bir çevre toparlayarak bir grup oluşturdular.

74-75 sürecidir. Türkiye ve Kürdistan adına onlarca grubun oluşturulduğu, örgütün kuruldu, partinin kurulduğu bir süreç oldu. Darbeden önce kurulan örgütler, partiler kapatılmış dağıtılmış ve ezilmişti. Cezaevine giren kadrolar, liderler katledilince kendi içlerinde bir kaç parçaya bölünmüştü. Her örgüt cezaevinden çıkınca en az üç-

dört parça olarak ıktı. Görüş ayrılıkları olmuştı, kendine göre tutum davranış gösterenler olmuştı. İçeride birlik ve bütünlüğü koruyamamışlardı. Faşist baskı altında tutum ve davranışlarla farklılaşma ortaya çıkmıştı, ayrılıklar oluşmuştu. Cezaevinden yle ıktılar. Bir parçalanma ve tasfiye olma tutumuyla ıktılar. Dışarıda da büyük bir kitleyi de görünce isteyen istediğ kadar örgüt kurmak için kadro ve sempatizan bulabiliyor. Dolayısıyla her kes örgüt kurmaya yöneldi. Şimdi Türkiye ve Kürdistan’da çeşitli adlar altında var olan örgütlerin hepsi 74 ve 75’te kuruldular. Kürdistan ve Türkiye’de de öyledir. Bazıları 12 Mat 1971 darbesinin devamı olarak oluyor. Onun mirası üzerinde kuruyoruz dediler, ama esas kuruluşlar o dönemde oldu. Çok fazla grup ve örgüt kuruldu.

Hükümet kurulmuştu, baskılar azalmıştı, ortam biraz daha serbest olmuştu, propaganda etme, grup oluşturma ortamı oluşmuştu. Gösteri, yürüyüş yapma, yazıp-çizme ortamı açılmıştı. Bundan yararlanarak örgütlendiler. THKP-C bir çok parçaya bölündü. nce “Devrimci Yol” dergi ismiydi. “Kurtuluş Sosyalist Dergi” birde “Halkın Yolu” olarak bölündüler. Sonra Mahir ayan sempatizanları “Marksist Leninist Silahlı Propaganda Birliğ” böyle bazı daha küçük gruplar da oldu. “Halkın Yolu” dergisi Sovyetler Birliğne, ‘Sosyal Emperyalist’ diyordu. Diğerkleri de Mahir ayan’ın ‘Kesintisiz devrim’ kitaplarını esas aldıklarını söylüyorlardı. ‘Kurtuluş Sosyalist Dergi’ Kürdistan’ın sömürge olduğunu kabul eden ilk grup oldu. O temelde Devrimci-Yol’dan ayrıldılar. Daha sonra Devrimci-Sol, Devrimci-Yol’dan ayrıldı. DEV-YOL, DEV-SOL sert bir çatışma yaşıdılar. THKO-Halkın Kurtuluşu Grubuydu. “Yoldaş” adlı dergiyi ıkartıyorlardı. Diğerk ‘Emeğn Birliğ’ daha sonra TKEP-Türkiye Komünist Emek Partisi oldu. Teslim Tre’nin hareketidir. Yine TİKKO’cular bir kaç parçaya bölündüler. Halkın Birliğ, Devrimci Halkın Birliğ benzer gruplar adı altında bölündüler. TİP-Türkiye İşçi Partisi bölündü. Bir grup daha af çıkmadan önce cezaevinden ıktı, TSİP-Türkiye Sosyalist İşçi Partisini kurdular. Oya Baydar şimdi de bir aydın olarak çalışıyor, onlar parti kurdular. Behice Boran onlar çıkıp TİP’i

tekrar legal parti olarak kurdular. Mihri Belli kendi örgütlenmesini kurdu. Mehmet Ali Aybar grubunun partileri vardı. TKP, (İlerici Gençlik Derneği-İDG)'yi kurdular. Aktan İnce diye biri vardı, onların etrafında oluşmuş bir grup vardı. Bunlar daha sonra TİKB-Türkiye İhtilalci Komünisteler Birliği oldular. Şimdide üç parçaya bölünmüşler. Bunlardan kalanlar, ÖDP, Dev-Yol'un devamıdır. Dev-Sol zaten kendisi var. Kurtuluş'tan geriye kalan DP-Devrimci Parti var. EMEP, Halkın Kurtuluşu'nun devamıdır. Daha sonra birlik oluşturan bir çok grup var. ESP'liler, TKP bir kaç parça oldu. TKP ile TİP birleşti. Mevcut durumda bazı isimler değişmiş ama o dönemden kalan gruplardır. Cezaevinden Ertuğrul Kürkçü çıkmadı, kaldı. Yılmaz Güney'in bir grubu vardı, o cezaevine düştü, cezaevinde kaldı. Kırt parçaya bölünmüş bir sol vardı. Ama somut olan, güçlü olan Mahir Çayan'ın TKP-C'siydi. Güçlü ve ana akımdı. TKP'yi sollamış geçmişti. Mahir Çayan hem düşünce olarak, hem de eylem olarak da etkiliydi. Dev-Genç onların elindeydi. Gençliğin içerisinde büyük akımdılar. Aydınlar içerisinde büyük hareketteler. Ordu içerisinde örgütlülükleri vardı. Mahir Çayan tutuklandı, askeri cezaevinden kaçtı, kaçırıldılar. Ordu içerisindeki örgütlenmesine dayalı olarak bu gerçekleşti. Ondan sonra Kızıldere'ye gitti. THKO'lular ile birlikte eylem yaptılar. İdamı önlemek için pazarlık yapacaklardı. Eyleme geçişleri büyük bir sorumluluk duygusudur. Dolayısıyla Kızıldere eylemi, cezaevinden kaçış bunlar da etkisini sürdürdü. Kadroları da güçlüydü. Aftan sonra en büyük mirastı, gençlik içerisinde de genelde en büyük hareket yine onlar oldu. Ana akım olarak Devrimci-Yol sahiplendi, Kurtuluş ayrıldı, Dev-sol ayrıldı yine de Devrimci-Yol büyük grup olarak kaldı. Ertuğrul Kürkçü cezaevinde olduğu için çok etkisi olmadı, dışarıyı yönlendiremedi. Böyle hareketler vardı. Bu gün de var olan hareketler, o günden kalıyorlar. Günümüzde de o dönemin kadroları var. EMEP'i yürütenler yine o dönemlerde kalanlardır. Nurhak'ta çatışmaya girip yakalananlar var. Teslim Töre orada yakalandı.

Kürdistan’a dönük ise şunlar belirtilebilir: DDKO cezaevlerinde çok iyi bir sınav vermemişti. Tartıştıkları temel konu ‘Kürtler var mı, yok mu’ konusu oldu. Mahkemede Kürtlerin varlığını ispatlamaya çalıştılar. Çok direngen ve tutarlı değillerdi. Onlar da cezaevinden birkaç parça halinde çıktılar. Diğer yandan cezaevine düşmeyenler vardı. KDP’liler, T-KDP’liler, bazıları güneye geçtiler. Fazıl Bucak, Yusuf Serhat Bucak’ın babası oluyor. 72’de aşiret kavgası diye aslında MİT tarafından katledildi. Diğer bir grup gerilla hazırlığı için güneye geçtiler. Güney’de eğitim yaparak belli bir düzeyde hazırlıkları vardı. Fakat Barzani’nin girişimiyle birbirine düşürüldüler, Doktor Şivan grubu güya Sait Elçi’yi yargıladı, cezalandırdı. Barzaniler de Doktor Şivan ve arkadaşlarını yargıladılar. Bundan sorumlu tuttular. Sait Kırmızı Toprak, Dersimli, o da üniversiteden katılmış KDP’yi biraz daha sol radikal bir hareket haline getirmeye çalışan bir kişidir. Bakur’da gerilla hazırlığı yapan bir kişidir. Gerillayı örgütlemek, peşmergeyi geliştirmek için hazırlanıyor. Böylece güneye geçenler katledildiler. Güney’deki KDP ezildi. Barzanilerin görevlendirdiği bazı çevreler başka yerlerde KDP kurup örgütlediler. Onlar biraz gizli çalışıyorlardı. Hem onların etkisi, Doktor Şivan’ın etkisi, DDKO’nun cezaevinden çıkışı ve parçalanması üzerine bir kaç grup ortaya çıktı, 1974-75’te kuruldular. Dernek kurdular, kimisi dergi çıkardı. Dernek ve dergi adıyla anıldılar.

Doktor Şivan’dan etkilenen bir grup Ankara’da, Amed’de DDKD’yi kurdular. Bir grup olarak onlar oluştu. Daha sonra açığa çıktı ki, 75 ya da 76’da “PKK-Parti, Karker, Kürdistan” diye bir parti kurmuşlar. Fakat partilerini ilan edemediler, 12 Eylül darbesinden sonra polis ilan etti. Böyle bir partinin kurulduğu poliste açığa çıktı. Amed’de, Ömer Çetin Genel Sekreteri yakalandı. Ömer Çetin, Bismilliydi, o ele verdi. Hatip Dicle onların partisidir. Hatip Dicle, Merkez Komiteydi. Vedat Aydın, partinin eylemci gücüydü. Partiyi kumuşlar, ama gizli kalmıştı. Partiyi polis açığa çıkardı. İki tane PKK olamayacağına göre 81’de ya da 82 yılının başında Lübnan’da kongre yaptılar. PPKK (Partiya Peşengin Karkerin Kürdistan) diye ismini değiştirdiler. Olduğu gibi ‘Kürdistan İşçi

Partisi' yazmış, olduğu gibi Kürtçeye çevirmişlerdi. "Parti, Karker, Kürdistan" biçiminde ifadelendirmişlerdi. 12 Eylül mahkemeleri onların programı ve tüzüğü ile arkadaşları yargılamak istedi. Mazlum arkadaş onu reddetti "Bu bizim programımız değil" dedi. Onlar ise PKK yazmışlardı. O program ile yargılamaya çalıştılar, zaten doğru dürüst bir tartışma olmadı.

Bir grup "Özgürlük Yolu" adlı dergiyi çıkardı. Demokratik Halk Derneği'ni de kurmuşlardı. Bunlar Kemal Burkay ve arkadaşları oluyor. Kemal Burkay, Dersimlidir. Türkiye İşçi Partisindendi. Avukattır. 12 Mart darbesinde yurtdışına çıkmıştı, af olunca geri döndü. 74 yılında "Özgürlük Yolu" ismiyle bir dergi çıkarmaya başladılar. Daha sonra 75 ya da 76'da 'Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'ni kurmuşlar. Bu da yine 81'de polis tarafından açıklandı. Hiç kimse kurulduğunu bilmiyordu. "Özgürlük Yolu" olarak biliniyorlardı, ama o zamandan parti kurmuşlar, parti olarak hareket etmişler.

İhsan Akyol vb bir aydın gruptu. Hep dergi çıkardılar, dergi etrafında örgütlendiler. Bir grup onlardı. Bir grup ise Orhan ve Mümtaz Kotan kardeşlerdi. Bunlar Ağırlıdır. İsmail Beşikçi onlarla birlikteydi. Etrafında DDKO'dan kalan bir grup da vardı. Onlar da "Rızgarı" adlı bir dergiyi 1975'te çıkardılar. En çok İsmail Beşikçi yazıyordu. Dergicilik faaliyeti olarak sürdürdüler. Eleştiriler yaptılar, cumhurbaşkanına mektup yazıyorlardı. İsmail Beşikçi'nin değerlendirmelerini yayınlıyorlardı. Beşikçi o grubun teorisyeni oldu. Kotan kardeşlerde yazıyorlardı. Daha sonra 12 Eylül'de Mümtaz Kotan tutuklandı. Orhan Kotan yurtdışına çıktı. Mümtaz Kotan'da Diyarbakır zindanındaydı. Zindanı anlatanlar onu da anlatıyorlar. Cezaevinde direnemedi, zor duruma düştü. Recep Maraşlı vardı. Onlar öne çıktılar, yayıncılık geliştirdiler. Daha çok yayıncılıkla uğraştılar. Daha sonra bir grup 'Rızgarı'den ayrıldı, 'Ala Rızgarı' oldu. Erganili bazı avukatlar vardı. Grup içerisinde yer alıyorlardı. Onlar bölündü. Bir grup 'Kavacılar' oldu. DDKD'den ayrılanlardı. Biraz bizden ayrılanlardan oluşuyordu. Emed

Zeki Okçuoğlu vardı. ‘Yöntem Yayınevi’ne o öncülük yapıyordu. Sovyetler Birliğine ‘Sosyal Emperyalist’ diyorlardı. Öyle bir grup oldular. Önderliğe avukat olarak gitti, Önderlik reddetti. “Git kavganı başkasıyla yürüt, benimle uğraşma” dedi. Bizden de Dersimliler vardı. Alişer ve Hasan Gürgöze kardeşler vardı. Cemil Gündoğan onlar vardı. Biraz küçük burjuva bireyciliğinin kurbanı oldular. Çok zeki insanlardı, ama örgüt disiplinine gelmiyorlardı, biraz lümpen eğilimi de vardı, bireyci kendini beğenmiş, söylediği sözünü her şey sanan kişiliklerdi. ‘Gidin başka yerde örgütlenin’ diye PKK bunları dışladı. Onlar da PKK’ye inat gidip birleştiler ‘Kavacılar’ grubunu kurdular. KDP’ye biraz yaklaştılar. Sonra bakıldı ki, 80 yılı öncesi Botan tarafında örgütlenmişler. Boş alan olunca biraz da KDP’ye dayanarak örgütlenmişlerdi. Daha sonra o örgütlenme dağıldı. Diğer, T-KDP’ydi. Sıraç Bilgin onlar kurdular. KDP yeniden kendisini böyle örgütledi.

T-KDP 1966’da kuruldu. İki parti oldu. Kurucusu Sait Bucak’tır, zaten 12 Mart döneminde katledildi. Doktor Şiwan ve Sait Elçi’de katledildi. Bu KDP’ler isimle anılıyor. Ne partisi olduklarını bilmiyoruz. Sonra 77’de “KUK-Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları” diye bir grup KDP’den ayrıldı. Daha fazla Mardin, Amed taraflarında KDP’de olanlar KUK’a katıldılar. PKK’nin, Ulusal Kurtuluş propagandasından etkilendi. Önderlik bir özel savaş örgütlenmesi olarak değerlendirdi. Ulusal Kurtuluşçuluğu kendileri alarak, PKK’nin Kürdistan’da yayılmasının Ulusal Kurtuluşçu düşünceyi yaymasının önünü alma hareketi olarak ifade etti. Zaten siyaset olarak provokatif rol oynadı. Sami Abdurahman’a bağlı olduğunu söylüyorlardı. Daha sonra KDP’den ayrıldı Başur’da Demokratik Halk Partisini kurdu. Ona paralel Bakur’da da KDP’den, KUK ayrışması oldu. Kürdistan’a özgü partileşmeler böyledir. Bu tür gruplar oldu. Şimdi de bunlar çeşitli biçimlerde, çeşitli adlar altında devam ediyorlar.

PKK’de bir gruplaşma oldu. PKK bunlardan önce, bunlar gibi aftan sonra kurulmadı. 73 yılı baharında temeli atılmıştı. Bunlar af ile çıktılar

ve hızla kuruldular. Af yasasından sonra örgütlenme, gençlik örgütlenmesi, devrimci örgütlenme nasıl olacak, hızla bu gruplaşmalar oluşurken, dışarıdaki gençlik bir bütündü. Üniversitelerden birbirini tanıyorlardı. Siyasal Bilgiler Fakültesiyle, Hukuk Fakültesi bir karargah gibi merkezdiler. Devrimciler orada toplanıyorlardı. Birbirini tanıyorlardı, OTTÜ, Hacettepe'deki devrimcilerle de ilişkide olunuyordu. Birbirini tanıyan bir ortam vardı. Cezaevinden çıkışlar olunca, kendi grubunu kurmak üzere bir dalgalanma oldu, ama dışarıdaki sempatican gençliğin havası ortak bir örgüt kurmaktı. Ondan dolayı içerden çıkanlar o havayı kıramadı. Ona razı olmak durumunda kaldılar ve böylece Doğu Perinçek grubunun dışında bir ortak örgüt kurma eğilimi gelişti. Doğu Perinçek için, Mahir Çayan "Bu ajandır, bunu katmayın" demişti. "Mahir Çayan söylemişse bu doğru olandır" denildi. Doğu Perinçek öylece katılmadı. Gerçekten de ajandı. Kontrgerillaya o günden bu yana teslim olmuşu. Ergenokconculuğu yürütüyor. MİT'in ya da Kontrgerillanın bir kolu olarak rol oynattılar. Devrimci hareketleri ideolojik olarak saptırma, siyaset yapamaz hale getirme, özünü boşaltma noktasında rol oynattılar.

Ortak örgüt kurma tartışmaları sonucunda 'bir toplantı ile buna karar verilsin' dendi. Bunların hepsi Siyasal Bilgiler Fakültesinin merkezi olarak belirleniyor. Önderlik bu çalışmalarda aktif rol alıyordu. İçinde devrimci genliğin bulunma oranına göre her fakülteye, üniversiteye kota verildi. Seçim kotası gibiydi. 'Delegelerinizi seçip gönderin' dendi. O zaman sol demokratikti. Bütün üniversite ve fakültelerde toplantılar yapıldı. Belirlenen sayıda delegeler seçildi. Ondan sonra delegeler toplanarak örgüt kurmak üzere tartışma yürüttüler. Bir tür kongre gibiydi. Günlerce 'nasıl bir örgüt kurulmalı, programı-tüzüğü oluşturulacak, yönetimi seçilecek' tüm bunlar için anlayış tartışmaları önemliydi.

Tartışma daha çok Önderlik ve Dev-Yol'cular arasında oldu. Böylece Önderlik özeleştiri istiyordu. Ortaya çıkan bu sonuç, neden çıktı, neden

önderler katledildi? Önderlik, *“Bunların nedenlerini bulmalıyız ki, yeni örgüt aynı duruma düşmesin”* diyordu. Bu temelde teorik olarak eleştiriyordu. Devlet anlayışını, sosyal şovenizmi, devrim anlayışını eleştiriyordu. Dev-Yol’cular darbeciydiler. Mücadele tarzını eleştiriyordu. Ders çıkartma temelinde özeleştiriyile ortaya çıkan ve darbe yemenin dersini çıkartarak, o dersler temelinde yeni bir örgütlenmenin kurulmasını istiyordu. Özeleştiriyeye yaklaşmayarak geçiştirmeye çalışıyorlardı. Zaten devrimci temelde özeleştiriy vermeye yaklaşmadılar. Mahir Çayan’ın adını ve kitaplarını kullandılar, ama o çizgiyi de takip ettirmediler. İnce bir tarzla direnişin özünü sağa yatırdılar. Bu tartışma epey bir zaman sürdü. Onlar Önderliği, işi yokuşa sürmekle, engellemekle eleştiriyorlardı. Kabul etmeseler de Önderlik onları kısmen etkiledi. Bazı konularda daha somut görüş belirtmeye, biraz özeleştiril yaklaşmaya yöneldiler. Onun üzerine bir program çıkartıldı. Örgütün temel ilke ve amaçları, yönetim ilkeleri belirlendi. Delegeler toplantısında bir yönetim de seçildi. Önderlik ve Haki arkadaş bu yönetim içerisinde yer aldı. Haki arkadaşta tanınıyordu. Fen Fakültesinin delegesi olarak toplantılara katılıyordu. Böyle bir durum olunca ADYÖD, kendi örgütlerini bu yeni örgütlenmeye devretmek istediler.

ADYÖD bu toplantıda kurulmadı, bir öğrenci derneği olarak zaten af çıkmadan 73 yılının sonunda kurulmuştu. Af çıkmadan, cezaevinden çıkan bazı TİP’liler parti olarak, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi-TSİP’i kurdular. Gençlik derneği olarak da ADYÖD-Ankara Demokratik Yüksek Öğrenim Derneği’ni kurmuşlardı. Programını oluşturmuşlardı, emniyete ve İçişleri Bakanlığına yasallığını kabul ettirmişlerdi. Bir yönetimleri de vardı. Toplantı, faydalı yaklaşımlarından dolayı onları suçladı. Diğer grupları beklemeden kendi başına örgüt kurup tek gençlik örgütüymüş gibi görünmekten dolayı eleştirildiler. Dışlanıp tecrit olacaklarını anladıklarında, ‘Biz yanlış yaptık, zaten dernek var, yönetiminizi seçtiniz, siz işletin, biz resmi yönetim olalım böyle bilinsin bizde öyle katılalım. Fiili program ve yönetim de bu toplantının ki olsun. Böylece

illegal ayrı, legal ayrı olan bir örgüt olsun” denildi. Zaten toplantıdan çıkan programı İçişler Bakanlığı kabul etmezdi. Bu durum uygun görüldü ve ADYÖD iki yönetimli bir örgüttü. İlegal yönetim ve ilkeleri ayrı, yasal-legal pozisyonu ayrıydı. 74 yılı baharında kuruldu. Çok fazla bir etkinlik gösteremeden yaz tatili oldu.

ADYÖD olarak ilk büyük eylemi, 74 Ekim başında üniversitelerin açılışında yaptı. Önceden bildiriler hazırlanmıştı, Ankara’da bütün alanlarda, üniversite ve fakültelerde ortak bir bildiri dağıttı. 10 binden fazla öğrenci katıldı. Ankara’ya el koyma hareketi gibiydi. Önemli bir aktiviteydi. MHP’lilerin, faşistlerin etkili olduğu Beşevler’de, Yıldırım Beyazıt’ta çatışmalar yaşandı. Bu çatışmalar silahlı çatışmaya kadar gitti. Bazı yöneticiler iyi yönetemediler, tartışmalar oldu. Görevini en iyi başaran ise Önderlikti. Önderlik hem kendi alanında görevini tam yapmıştı, hem de bazı yerlere karar alıp yürütmeye de destek vermişti. Ardından üniversiteler açıldı, ama çatışmalıydı. Açılışta başlayan çatışma hiç bitmedi, bir çok alanda devrimciler ve faşistler arasında kavgalar yaşandı, giderek silahlı kavgalara kadar vardı. Bazı fakülteler hiç açılmadı, örneğin Dil Tarih Coğrafya Fakültesi yeni öğretim yılına hiç başlayamadı, her gün çatışma vardı. Kemal Pir, Cuma arkadaşlar, Dil Tarih Coğrafya Fakültesinde öğrenciydiler. Bazı fakültelerde giderek bir tıkanma oldu, öğretim yapamaz hale geldi. Bunun üzerine Kasım ayında ancak geçebildi.

Polis ADYÖD’ü bastı, 150 civarında kişiyi emniyete götürdü, oradan da Mamak cezaevine götürdüler. Dernek kapatıldı. Tutuklananlar 10 gün kaldılar. Bizden de birçok arkadaş tutuklanmıştı. Önderlikte tutuklanmıştı. Kemal Pir kaçtığı için tutuklanmamıştı. Polis koridor oluşturmuştu, binadan inerken halkın içine katılıp kaçıyor. Mamak cezaevinde bir hafta kalındı, bizde vardık. Bir kovuşta kaldık, Fuat arkadaş, Önderlik ve bütün diğer örgütlerin önde gelen liderleri vardı. Zamanı iyi değerlendirelim diye üç gün seminer yapıldı. Güya tartışma yapacaktık, ama diğer örgütlerin liderleri de dahil hiç kimse konuşmadı.

Önderliğe “sen konuş” dediler. Önderlik konferans verdi. Önderlik karşısında söyleyecek sözleri yoktu, ama arkadan eleştiriyorlardı, dergilerine yazıyorlardı, fakat Önderlikle yüz yüze tartışamıyorlardı. Düşünce gücü olarak Önderliğin eleştirilerine cevap veremiyorlardı. Önderliğin düşünsel etkinliği o dönemde böyle bir düzeydeydi. Pratik olarak da üniversitelerin açılışında yapılan eylemde eleştirilmeyen yöneticilerden birisiydi. “ADYÖD’e başkanlık yaptım” dedi, bu temelde bir öncülüğü vardı, ama uzun sürmemiştir.

Cezaevinden çıkılınca dernek kapatıldı, tekrar gençlik benzer biçimde aynı yöntemle yeniden bir dernek kurmaya yöneldi. Bunun için yeniden kotalar verildi, delegeler seçilsin diye toplantılar oldu. Aradan 5-6 ay geçmişti, gruplaşmalar oluşmuştu. THKP-C’nin, Mahir Çayan ve arkadaşlarının direnişi çok etkiliydi. En büyük grup onlar olmuştu. Bir çok fakülteden ve üniversiteden çoğunluklardı, dolayısıyla delegeleri onlar seçtirdiler. Yeniden delegeler toplanınca büyük çoğunluk, Dev-Yol’cuydu. Önderlik bu durumda “*Tamam siz çöksünüz, ama yalnız başınıza derneği kurarsanız diğerleri dışlanmış olur. Böyle olmaz, yönetimi paylaşmak lazım*” dedi. Doğu Perinçek grubu dışında ADYÖD yönetiminde diğer grupların hepsinden birer temsilci vardı. Orada herkes temsil buluyordu. Önderlik “*yine öyle olsun*” diye önerdi. Dev-Yol’cular bunu reddettiler. “Demokrasi var, herkes seçimle geliyor, herkes aday olur, kim seçilirse o yönetim olur.” Zaten çoğunluk onlardı, kendileri aday gösterdiler, hepsi seçildi. Dev-Yol’dan oluşan bir yönetim oldu. AYÖD (Ankara Yüksek Öğrenim Derneği) adıyla derneği kurdular. ‘Demokrasiyi’ çıkardılar, AYÖD kuruldu. AYÖD, Dev-Yol’un gençlik derneğine dönüştü. Yönetimi Dev-Yol’dandı. Böyle olunca diğer gruplar yönetimde temsil edilmeyince onlar da birer birer giderek kendi derneklerini kurdular, dergilerini çıkarmaya başladılar. Böylelikle sol bölündü ve parçalandı.

Apocular zaman zaman öğrenci eylemlerine katıldılar, derneği ziyaret ettiler, ama onlar açısından da durum aynısı oldu. Önderliğin

birlikte çalışma teklifi reddedilmiş oluyordu. Böyle olunca Önderlik 75 yılında daha fazla grubun örgütlenmesiyle uğraştı. 74'te hem grup çalışması yapıyordu, hem de gençliğin ortak örgütlenmesi çalışmasını yürütüyordu. Bunları iç içe yürütüyordu, bunları birbirine karşı görmüyordu. Fakat 75'te genel gençlik örgütlenmesine katılamayınca bu sefer bütün zamanını, gücünü grubun örgütlenmesine verdi. Toplantılar yaptı, daha fazla okuyup inceledi, hem görüşlerinin oluşumunda hem kadroların tanınmasında önemli bir çalışma oldu. Grup grup toplantılar yaptı. Tanıma toplantısı, grubu daha fazla şekillendirme toplantıları yaptı.

Bunun sonucunda 75 yılı sonuna gelindiğinde böylece bir grup şekillenmişti. Belli bir sayıda bir birini tanımış, Önderlik etrafında toparlanmış, Önderlik görüşlerine katılmış, belli bir teorik eğitimden geçmiş, propaganda yapma gücüne sahip bir çekirdek grup oluşmuştu. 76, Ocak ayında Dikmen'de Siverekli arkadaşların evinde yapılan bir toplantıda bu durumun sonuçları değerlendirildi, neler yapılabilir diye tartışıldı. Aynı grubun bir yıl daha Ankara'da çalışmasının tekrar olacağı, fazla bir şey katmayacağı değerlendirilerek artık Ankara'da ortaya çıkartılan birikimin Kürdistan'a taşınması, Kürdistan'ın uygun alanlarında da benzer tarzda çalışarak örgütlenme faaliyetlerinin yürütülmesi kararlaştırıldı. Ankara'da hedef kitle yükseköğrenim gençliği idi. Kürdistan'a gidilince hedef kitle ortaöğrenim gençliği yani lise gençliği oluyor. Bu hedef kitle üzerinden grubun örgütlenmesi kararına varıldı. Zaten ADYÖD'te, Dev-Yol gruplarıyla birlik olunamamıştı, Türk solu ortak örgütlenmeyi reddetmişti. 75 ortasında Önderlik, Kürt örgütlerine gitti, hepsinin liderleriyle konuştu. Bunlar "Kürdistan'da Ulusal Kurtuluş Problemi ve Çözüm Yolu" kitabında var. Sıraç Bilgin'den, Kemal Burkey'a kadar hepsiyle görüştü. Bir ortak cephe örgütlenme teklifinde bulundu. *"Herkes kendi grubunu, örgütünü korusun ama bir de Kürdistan Ulusal Cephesi olarak birlikte örgütlenelim, Kürdistan'daki çalışmaları bir cephe birliği içerisinde yürütelim"* teklifini götürdü. Onlar da reddettiler. Kemal Burkey zaten

bunu itiraf ediyor. Sıraç Bilgin’de itiraf etmişti. Sıraç Bilgin, KDP’liler Önderliğin düşüncelerini dinlediklerinde çok tehlikeli buluyorlar. “Bu düşünceler Kürdistan’a zarar verir, biz bu düşüncelere karşı savaşıyoruz” diyorlar. Oradan da ortak bir cephe çıkmayınca, sonuç olarak PKK kendi grubunu örgütledi. Dikmen’deki toplantıda çıkan karar doğrultusunda, 76 yılı başından itibaren profesyonel devrimcilik yapmak isteyen kadrolar, gönüllü olarak Önderliğin bilgisi dahilinde uygun görülen alanda çalışmalara sevk oldular. Ülkeye dönüş, Kürdistan’a dönüş ve Kürdistan’da gençlik hareketini oluşturmak için örgütlenme faaliyetlerine başlanmış oldu.

Bilgilendirme çerçevesi bu biçimde yapılabilir. Ondan sonra Kürdistan’da gençlik grubu olma ve partileşme süreci ve adımları gelişti. Ankara’da oluşan ideolojik grubun özellikleri neydi? Görüşleri nelerdi? İdeolojik-politik çizgisi nasıl oluştu, neyi içeriyordu? Diğer güçlerden farkı neydi? Birbirini nasıl eleştiriyorlardı? Bunlar da önemlidir.

Sıcakla-soğuk, yazla-kış, geceyle-gündüz arasında fark görmeyen yaşamla-ölüm arasında da fark görmez. Düşünce sistematığıyla ilgili bir durumdur. Bir düşünce tarzıdır. Kaderci düşünceyle, diyalektik sorgulayan düşünce arasındaki farkı ifade ediyor. Önder Apo “Anladım ki, aramızdaki çelişki felsefikmiş” dedi. Yaşamı anlamakla bağlantılı bir durumdur. Yaşam iddiasıyla, dolayısıyla yaşamın nasıl yaratılıp yaratılmayacağıyla bağlantılı bir durumdur. Böyle anlamak gerekiyor. ‘Bütün çalışmalarda ve savaşta neden yaratıcılık yok? Tarz zenginliği yok?’ diye sorulursa, buradan ileri geldiğini insan söyleyebilir. Bizde yaşamı bilinçle yönlendirme çok azdır. Alışılan, ezberlenen hususları tekrarlamak çok daha fazladır. Alışkanlıklarımız, sandığımızdan kırk kat daha fazla bizi yönlendiriyor. Sözde düşünceyle işleri yaptığımızı sanıyoruz, ama öyle değildir. Alışkanlıklara dayalı bir tekrar var. Düşünce gücü, yaratıcılık çok zayıftır. Hatta değişiklikten ve yenilikten korkuluyor. İnsanlar her zaman ne olursa olsun kaygı duyarlar, bir şey

değiştiğinde sonucu ne olur belli değildir. Bu bir yönüyle normal bir durumdur. ‘Ne olacağını’ bilememekten kaynaklanıyor. Var olanı tekrarlamak en azından yeni şeylerle karşılaşılsa bile, o olmadığı müddetçe ne olacağına dair bir bilgisi vardır. İnsanın bilme arayışı buradan ileri geliyor, bilmeye ihtiyacı var. Fakat bilgiden korkanlarımız da var. Bilmekten çekinenler de var. O kadar az düşünölen, alışkanlıklarla, tekrarla yaşanan bir gerçekliğimiz var. Bunu aşmak gerekiyor. Düşünmek zorundayız. Bilgi gücümüzü arttırmak zorundayız. Yeniliğe açık olmak, değişim yaşamak durumundayız. Sorgulamak zorundayız. Bilerek ve anlayarak, yaşamı anlamlandırarak yaşamak zorundayız. Öyle ezberlemek ve tekrarlamak hiçbir fayda getirmiyor. Oradan bir başarı kesinlikle çıkmaz.

Sorgulayıcılık işin esasıdır. Dolayısıyla biraz bilerek, anlayarak yaşamaya çalışmak çok önemli ve gereklidir. Düşman biraz karşı tedbir geliştirdi mi tıkanıp kalıyoruz, bir şey yapamaz duruma düşüyoruz, çaresiz kalıyoruz. Halbuki düşmanın o kadar gücü yok, çareler tükenmişte değildir. Çare kendiliğinden ortaya çıkmıyor, bunu bulmak lazım. Bulmak için de düşünmek, sorgulamak gereklidir. Zaman ve mekan içinde düşünebilmek gereklidir. Çare olacağına inanarak düşünmek gereklidir. Baştan ‘olmaz’ dememek gerekiyor. Zaman ve mekan kavramı yoktur. Katliamlar herhalde orayla bağlantılıdır. Katliamlar, soykırımlar var, ama etkisi nedir? Parti olarak 45 yıldır mücadele yürütüyoruz. Önderlik bunu sorguladı. Bu kadar basın, kültür çalışmaları geliştiriliyor. Ciddi biçimde birey ve toplum sorgulamamız yoktur. Daha doğrusu gelişen bu mücadelenin ortaya çıkardığı çözümlemeler, pratik çözümleri bilince dönüştüreceğ, insanı ve toplumu daha iyi tanıy bir hale getirecek araştırma ve çözümlememiz yoktur.

Bu tür durumlar var. Bütün bunların katliam, baskı ve terör ile bağlı var. İnsan bilinci, düşünce gücü, psikolojisi üzerinde hiç etkisi yokmuş gibi düşünmemek lazım. Fiziki olarak yaşıyor, ‘bak bir şey olmamış’

dememek gerekiyor. Evet, fiziki olarak yaşıyor da başka bakımlardan ne durumdadır. Onu da incelemek gereklidir. Bu bakımdan çok üzerinde durup çözümlediğimiz hususlar değildir. Bunları çözümlemeden biz kendimizi değiştiremeyiz. Böyle bir çözümleme geliştirmeden özeleştiriyapmamız doğru olmaz. Neyin özeleştirisini yapıyoruz. Hata ve eksikliklerimizi bulacağız. Değişim, zihniyette olmak durumundadır. Zihniyeti olduğu gibi koru, ondan sora ‘kendimi eğitiyorum, değiştiriyorum’ diyeceksin, bu mümkün değildir. Neyi değiştiriyoruz? Günlük olarak yaşanan bir hataya ‘yanlış olmuş özeleştiriy veriyorum’ demekle, o hatadan kurtulmuş olunamaz. Onun nedeni ortadan kaldırmak lazım. Nedeni ise ona yol açan zihniyettir. Zihniyet devrimi ve değişimi bu bakımdan önemlidir. Mevcut durumda zihniyet çok dar, çok yüzeysel, çok mekaniktir. Düşünce dünyası çok iyi değildir. Ezbere, sadece gördüğünü tekrarlayan bir durum var. “Neden?” çünkü sorgulaması hiç yoktur. Bu durumda hangi yaratıcılık, hangi derinlik olur! Hangi mücadeleden başarıdan söz edebiliriz! Sadece cesaret ve fedakarlık oluyor, o da üst düzeyde oluyor, ama bilinçle birleşmeyen her cesaret ve fedakarlık kördür. Önderlik buna “*kör cesaret*” dedi ve mahkum etti. Şimdi “*fanatizm, intihar çizgisi*” diyor. Hemen düzeltilmezse karşısına da dönüşebilir.

Düşünceye dayanmayan, bilinç ile yönlendirilmeyen, amaca bağlanmayan her türlü cesaret ve fedakarlık her an karşısına dönebilir. Önderlik bu tarz duruşlara “*Serseri main gibi ortada dolaşmak*” diyordu. İşin esası biraz buradadır. Bu durum hiç sorgulanmıyor. O kadar çok kendilerinden eminler ki, bildiklerinin, yaptıklarının doğruluğuna o kadar çok eminler ki, böyle gözü kara tekrarlıyorlar. Hatta kendilerini de dayatabiliyorlar. Yaptıklarımızdan, söylediklerimizden biraz kuşku duyalım, belki yanlış olur. Bu kadar kadiri mutlak mıyız! Ama pratikteki duruş ve görüntü budur. Böyle olduktan sonra istediğin kadar eğitim yap, istediğin kadar mücadele yürüt gelişme, zenginlik, değişim-dönüşüm oluşmaz. Kendimizi değiştirebilmemiz için biraz sorgulamamız gerekiyor, biraz yanlış ve

hatalı olabileceğimizden kuşku duymamız lazım. Ama bu yoktur. Halbuki Önderlik *“her şeyin başında kuşkucu olduğunu”* söyledi. Oradan doğanın *“sorgulayıcılık”* olduğunu belirtti. ‘Önderlik öyle, biz böyleyiz ve Apocu militanız!’ Hiçbir alakası yoktur. Apocu militan olduğumuz sadece kuru bir iddiadan öteye geçmez. Apocu militan olmak, Önderlik özellikleriyle donanmakla olur. Başka türlü olmaz. ‘Ben de bana göre olurum, ama yine de Apocu militan olurum!’ Bu kendini Önderliğe dayatmak ve revize etmektir. Özünü boşaltmak oluyor. Öyle olmaması lazım. Bunları sorgulasak iyidir.

Her şeyden önce PKK bir zihniyet olayıdır. Tarih bilinci, sorumluluk anlayışı üzerinde durduk. Partiye başlamadan önce Önderliğin temel karakteri olarak tanımladık. Partide, Önderliğin örgüt ve eyleme dönüştüğü saha ise o zaman bu örgüt ve eyleme yön veren zihniyet, nasıl bir zihniyettir. Bu partinin bir zihniyeti vardır. Önderlik hareketidir ve Önderlik tarafından şekillenmiştir. Öyle anormal, çok akıl almaz olaylarla, davranışlarla karşılaşırız ki, bunu çocuklar bile yapmaz. Çocuk bilincinin ötesini aşamayan bir durumda kalıyoruz. Böyle çocuklukla bir yere gidemeyiz, hangi başarıyı elde edebiliriz ki! Bu çocukluk nereden ileri geliyor, neden büyüme olmuyor? Bunun soykırımla, toplum kırımına bağlı nedir? Bu durum herhalde kendiliğinden ortaya çıkmadı. Kesinlikle bir şeyler buna yol açmıştır. *“Sömürgecilik, soykırım, faşizm, baskı, şiddet, cezaevi, katliam”* bunları söylüyor geçiyoruz. Bunların bizim üzerimizdeki etkisi nedir? Bunlar altında bir insan, nasıl bir insan olur? Psikolojimiz, sosyolojimiz, zihniyetimiz, duygu ve düşüncelerimiz üzerinde etkisi nedir? Bütün bunlar bizi nasıl bir kişilik olarak şekillendiriyor? Bunlar üzerinde kafa yorarak sorgulamak gerekiyor. Özeleştiri verilecekse bunlar üzerinden yoğunlaşmak lazım.

Ortada bir Önderlik gerçeği var. Önderlik burada bir çözüm, farklı bir duruş, bir ölçüdür. Hepimiz için bir avantajdır. Öyle olmasaydı, doğruyu göremeyebilirdik ve ‘hepimiz zaten böyleyiz, neyin ne

olduğunu fark edemiyoruz ki’ derdik, ama farklılık Önderlik cephesinde var. O halde Önderliğe doğru bakalım, doğru anlayalım. Gerçekten Önderlik gerçeğini öğrenmeye ve o temelde kendimizi sorgulamaya yönelelim, Önderliğe katılmanın, Apocu militan olmaya adım atmanın başlangıcı budur. Böyle bir değişim-dönüşüm yaşamak gereklidir. Bu konuda başarılı olamamaktan öteye, ihtiyaç olmuyor. Öyle bir durum var ki, kendisi zaten bilmiş sayıyor. Bu ihtiyaç görülmüyor. ‘Önderlik ayrı, biz ayrıyız’ deniliyor. ‘Aramızda fark yok’ deniliyor. Herkes işin içinden çıkmak için kendisine göre bir gerekçe buluyor. Ama bu tarz gerekçelendirmeler yanıltır. Biraz sorgulayıcı olmak, yaşamı anlayarak, bilerek yaşamak önemlidir. Evet, cesur ve fedakar olalım, ama bu bilince dayanmalıdır. Biraz önümüzü görerek cesur ve fedakar olalım, yoksa böyle kör cesaret ve fedakarlık, bilinçten yoksun, dolayısıyla plan ve örgütlülüktan uzak bir cesaret ve fedakarlık kendimizi ateşe atmak gibi bir şey oluyor. Kelebeğin kendisini ateşe atmasına benziyor. Sözde düşmanı yakacağız diye çıktığımız savaşta kendimizi yakıyoruz. Düşmanı yakıp-yıkmanın yol ve yöntemlerini fazla aramıyoruz. Mesele bile değildir, neredeyse kendimizi yakıp-yıkma öncelik hale geliyor. Bu biçimde doğru katılım olmaz. Önderlik özelliklerini özümsemek olmaz. Dolayısıyla başarılı militan haline gelinmez.

Eğitim yapacaksak buralardan tutup kendimizi sorgulayalım. Neden zamanımızı bu kadar öldürüyoruz, kendimizi yoruyoruz. Madem kendimizi bu kadar yoruyoruz, o zaman bir şeylerin ortaya çıkması gerekiyor. Bazı sonuçlar almamız, boşa gitmemelidir. Demek ki, ihtiyacımız var. Bazı değişikliklerin ortaya çıkması gerekiyor ki, o nedenle bu kadar imkan ve enerji tüketiyoruz, kendimizi yoruyoruz, zaman ayırıyoruz. O halde sonuçları olmalıdır. Sonuç alalım, bizde bazı değişikliklere yol açsın, kendimizi biraz farklılaştıralım.

Amacını göremezsek, neden yaptığımızı bilemezsek o halde nasıl yapacağımızı da bilemeyiz. Tarz, üslup, tempo geliştiremeyiz. Bu durumları zamanında sorgulayıp çareler bulup, işleri başarıyla yapacak

noktaya kendimizi getireceğimize, işler olumsuz olunca da ‘neden böyle oldu’ diyerek karamsarlığa düşerek negatif bir duruş içerisine gerilmemelidir. Böyle olmazsa kaçıp düşmana gitmeler bile olabilir. Bu durum insan olamamanın sonucunda ortaya çıkıyor. İnsanlık, bu durumların düzeltilmesi, aşılması olması gerekiyor. Önderlik “insan olmakta ısrar” dedi. Bunun için söyledi. Bu bakımdan sorgulayıcı olalım. Hep negatif değil, dışımızdakini sorgulamayalım. Ne durumdayız diye biraz kendimize bakıp sorgulayalım. Bu kadar kendini beğenmişlik ya da donmuşluk, katılaşıma, kemikleşme iyi değildir. Önderlik, toplumsal doğanın esnekliğinden, insan zihninin esnekliğinden bahsetti. Biz ne kadar esneğiz, uzlaşmacılık gerektiği kadar esneğiz, o kadardır. Yaratıcı olma, sorgulayıcı olma yönünde bizim semtimize bile uğramıyor. Ama böyle doğru değil, değişim-dönüşüm böyle gerçekleşmez, kendimizi böyle değiştiremeyiz. Önümüzü göremedikçe, kendimizi aydınlatamadıkça, doğru, başarılı, örgütlü iş yapamayız. Dışa karşı etkili olamayız, ne yapacağımızın yol-yöntemini doğru bulamayız.

Bunların hepsi düşünce gücüyle oluyor. Bunlar olmazsa, ‘ben en doğrusunu biliyorum’ diyerek kendini dayatma ortaya çıkıyor. En olmayacak şeyleri ortama dayatmayı ifade ediyor. Kendisi donmuş ortamı da dondurmak istiyor. Bunların hepsi birde iyi niyet, devrimcilik adına oluyor. Cesaretlilik, fedakarlık adına oluyor. Böyle çelişkilerimiz var. Kendi çelişkilerimizi daha iyi daha derin görelim, sorgulayalım, çözmeye çalışalım. Kendimizde çelişki görmezsek, onları nasıl çözeceğimizi kendimize sorun yapmazsak kendimizi nasıl eğiteceğiz? Biraz sorgulayıcı, düşünücü olalım. Düşünce tarzımızı da gözden geçirelim, düşünce sistemi üzerinde duralım. Savunmaları biraz anlayarak okuyalım, anlamaya ihtiyaç var. Anlamaya çalışalım, kavramları ve kuramları özülle anlamaya çalışalım, ezberleyerek olmamalıdır. Bu noktada düzeltme yapmak gerekiyor.

Bunların konumuz ile bağlantısı nedir? Parti bir düşünce gücüdür. Zihniyet olayıdır. Düşüncede güç oldukça, zihniyet oldukça örgüte ve

eyleme dönüşüyor. Her şeyden önce Önderliksel doğuştan söz etmemiz buradan ileri geliyor. Önderlik oluşumu demek, zihniyet oluşumu demektir. Dikkat edelim, Kürdistan’da önce eylem ve örgüt olmadı. Öyle olacak bir hali kalmamıştı, bir de zihniyet olmadan bunlar olmuyor. Sömürgeci sistem toplumun düşünce gücünü, zihin gücünü yok etmişti. O halde yeniden zihniyet oluşumuna, düşünce gücü haline gelmeye ihtiyaç vardı. Ancak o olduğu oranda örgüt ve eylem gelişebilirdi. İşin Önderliksel çıkışla başlanması, Önderliğin düşünce gücüne, eğitime bu kadar önem vermesi buradan ileri geliyor. Ne kadar uygulanıyor? Önderlik “yüzde bir bile beni uygulayamıyorsunuz” dedi. O halde ne yapıyoruz? Demek ki, kendi kendimizi uyguluyoruz. Demek ki, Önderliğe o kadar yabancıyız. Arkadaşlar hep makas aralığını gözettiler. Öyle değil, “yüzde bir bile uygulama yapamıyorsunuz” dedi. ‘Yüzde bir’ sıfır demektir bu da ‘hiçlik’ oluyor. Öyle makas aralığıyla bir alakası yoktur. Yine de kendine pay çıkartmak oluyor. Makas aralığını ne kadar açarsın belli değil, ama ‘yüzde bir’ bellidir. ‘Yüzde bir’ bir var oluş değildir. Sıfıra özdeştir. Normal bırakırsan da dereceler ‘yüzde beşi’ gösteriyor. Önderlik şimdi değil, komplodan önce de “düşüncelerimi ancak yüzde beş uygulatabiliyorum” diyordu. Bu kadar cesur ve fedakarız, ama Önderliğin söylediklerine de dikkat etmemiz lazım. Bunu gözetlememiz gerekiyor.

Peki neden böyle oluyor? Neden Önderlik, uygulanan pratiği kendi dışında görüyor? Neden bu kadar Önderliğin öngördüğü pratiğin uzağındayız? Demek ki, Önderliğin dışındayız. Bu terslik zihniyet farklılığından ileri geliyor. Bilinçli ya da iyi niyetlilikten değildir. Öyle olsaydı onu değiştirmek daha kolaydı. Zor olan zihniyet değişimini, farklılığını gidermektir. Çünkü kendini farklı görmüyor, kendisinde ısrar ediyor. O açıdan Önderliksel doğuş, çıkış, metropolde olmak, bazı çevreler “neden Kürdistan’da değil de metropolde örgütlendi” dediler. Önderlik gerçeğinin gücü olmazsa, bu biçimde de Önderliği reddetmeye dönük eğilimler var.

Halbuki 19. yüzyıl geçti, 20. yüzyıl geçti, tarihi okuyoruz, Süleymaniye'den başlayıp Sine ve Mahabat'ta kadar, oradan Dersim'e, Afrin'e kadar her yerde bir şeyler oldu, ama sonuç vermedi. Önderlik onların sonrasında ortaya çıktı, onların bir devamı, tekrarı biçiminde olsaydı sonu da öyle olurdu. Sömürgecilik artık öyle bir çıkışın zeminini kurutmuştu, onun için kendisinden o kadar emindi ve Kürdistan'ı dünyaya açmaktan çekinmedi.

PKK olayının bir zihniyet değişimi, devrimi olduğunu bilmek lazım. Önderliksel çıkış bir zihniyet devrimini ifade ediyor. Bir bilinçlenme durumudur. Önderlik "Böyle yaşam olmaz dedim" çünkü farklı bir yaşam arıyor. Bu bir ideolojik değişimdir, yeni bir yaşam tarzı arama, yeni bir ideolojik çizgi aramadır ve ulaştığı noktada da örgüt olmaya adım atıyor. Örgüt olmaya karar vermek bir güç kazanma durumudur. Bu gücü bilinçte ulaştığı çözüm ile kazanıyor. Yeni yaşam özelliklerini anladığı, bulduğu ölçüde o gücü kazanıyor ve örgüt olmaya karar veriyor. Önderliksel çıkış böyle bir düzeye gelmeyi ifade ediyor. Gerisi bunun örgüte ve eyleme dönüşmesidir, yani başka güçlere taşınmasıdır. Bir kişi olur, üç kişi olur, beş kişi olur, elli kişi olur, 5 bin kişi olur. İşte partileşme süreci de böyle bir yeni yaşam tarzının, arayışının çevreye yayılarak büyümesini ifade ediyor. Başka güçlere taşınılarak büyümesini ifade ediyor. Bu doğru ve yeterli olarak ne kadar taşınılabiliyor? Ne kadar anlaşılıyor, benimseniyor? Bu belli değildir. O da tartışmalı bir durumdur. Zorluklar, sorunlar engeller çıkıyor. Parti içindeki bu kadar zayıflıklar, farklılıklar, sorunlar esas olarak buradan açığa çıkıyor. Böyle bilinmesi lazım.

"Partisel sorunlar, eğitim sorunları, ideolojik-örgütsel mücadele sorunları" diyoruz. İdeolojik çıkış böyle anlamak gereklidir. Bu bir kopuş durumudur. "Ben böyle yaşamayacam" demek yeni yaşam aramak demek, mevcut düzenden kopmak, sistemden kopmak, verili ideolojiden kopmak yeni bir ideoloji aramaktır. PKK böyle bir kopuş olayı oldu. Önderlik bir kopuştur. Yalnız başına ayrı bir sistem ve

ideolojik duruştur, ayrı bir yaşamdır. Örgütlenme ise bunun başkalarına taşırılmasıdır.

Adı üzerinde “ideolojik grup” diyoruz. Peki ideoloji nedir? İdeolojiyle donanmış yeni bir ideolojik duruş kazanmış, yaşam tarzına ulaşmış bir grup anlamına geliyor. Bunun mevcut yaşam düzeninden, ideolojiden kopup alternatif bir yaşam tarzı, ideoloji olduğunu bilmemiz gerekiyor. PKK böyle bir kopuş olayıdır. Önderlik düzenden böyle bir kopuş ayrı bir ideoloji olma olayıdır. Diğer örgütlerden temel farkı burasıdır.

Kürt ya da Türkiye solu olur, hepsinin temel karakteri her ne kadar çok ideoloji üzerinde dursalar da, düzenin bir ucu olma, onun içinde var olmayı, bazı bakımlardan mevcut yaşam tarzını, ideolojiyi eleştirip değiştirmek isteler de, ondan kopma, alternatif bir yaşam tarzı olmayı çok göze alamama durumunu ifade ediyor. İkilidir, hem düzeni yaşa hem de biraz itiraz ederek değiştirmek iste, böyle bir durum devrimcilik değil reformizmdir. 12 Mart faşizmine karşı direnenler devrimciliği temsil ettiler. Onlar da ideolojik boyutun önüne askeri eylemi geçirdiler. Çünkü savaş geldi ve dayattı, zamanında bunu yeterince yapamamışlardı, sonunda kendi tutumlarını öyle ortaya koydular. Daha sonrakiler ne öyle bir eylemsel tutum ortaya koyabildiler ne de o tutumun ideolojik anlamını görebildiler. Dolayısıyla ona uygun bir ideolojik duruş gösteremediler. Tersine tasfiye olma yaşandı. Bu tasfiye sistem içileşmek olarak yaşandı.

12 Mart faşist askeri darbesi sürecinde sol hareketin yaşadığı bu oldu. Sistemin sol ucu haline geldiler. Sistem içinde sisteme karşı bir düzeltme muhalefeti, bir eleştiri gücü olarak bazı hususlarını beğenmiyorlar değiştirmek istiyorlar. Bu kadardır. Sistemden kopma yoktur. Hem memur hem de işçi olursun düzenin içerisinde olduğu gibi yaşarsın, devlet görevlisi olursun, aile düzenini kurarsın, sistemin ve devletin tüm özelliklerini yaşarsın, ama biraz da değiştireceksin. Bazı hoş olmayan yanlar var, onları da düzeltin mi, iş biter. Türkiye solunun

yaklaşımı böyleydi. Diğer Kürt örgütleri DDKD ile ortaya çıkan örgütlenmeler de böyleydi. Zaten KDP böyle kurulmuştu, özellikle Başur'daki KDP ve onun etkisi öyle Kürt sorununu çözmek için değil, aslında kültürel soykırım altında yok edilirken, çırpınmaya çalışan Kürtleri denetim altına almak için kurulmuş bir kontrgerilla örgütüdür.

Şöyle demek lazım: Sömürgeci-soykırımcı sistemin olası Kürt direnişçiliğini kontrol altında tutmak için oluşturduğu bir sistemin kontrol örgütü, toplum üzerindeki onun zihniyeti, duygusu, düşüncesi, örgüt ve eylemi üzerinde kontrol örgütüdür. Çok fazla karşı çıkmasının işi tam tersine çevirmesin, onun için bütün Kürdistan'ı kontrol etmek istiyorlar. Önderliği de kontrol altına almak için bir sürü vaatte bulundular, çaba harcadılar. Önderlik tüm bunları reddetti. Bildiği ve anladığı için öyle bir oyuna düşmedi ve denetimlerine girmede. Hala bir çoğu eleştiriyor, o zaman da eleştiriyorlardı. "Güney Kürdistan'da da bu kadar şey var, neden oraya değil de Lübnan'a gidilmiş" denildi. Bunlar söylendi. Bu söylemler KDP kaynaklıydı. Çünkü denetimden kaçırdığı için böyle söylemler de vardı. Denetime almak için KDP çalıştı, NATO denetimi almak için bazılarını Avrupa'dan gönderdi. Bunlar birer gerçektir.

PKK sistemden ideolojik olarak kopuşu ifade ediyor. Dolayısıyla yeni bir ideolojik duruş, yeni bir yaşam tarzını içeriyor. Buraya girebilmek için sistemin tüm yaşam özelliklerinden kopmak gerekiyor. Bu da bir mücadele istiyor. Aslında kişilik devrimi buradan başladı. Bir defa düzenle olan bağları kırmak gerekiyor. Bunu kırmaya en başta aile karşı çıkıyor. Dolayısıyla ailenin etkisini kırmak, aileden kopmak ve buna karşı mücadele yürütmek gereklidir. Bu kopuş öyle gelişti, durduk yerde gelişmedi. Kopamayanlar düzenin içerisinde kaldılar. Kopabilmek için de büyük bir mücadele gerekti. Öyle dağa çıkmak ayrı bir yere gitmek yoktu, hem içinde olacaksın, ama hem de tutum alacaksın. Bunların hepsi kavga ile mücadeleyle oldu. Bir çok yerde silahlı çatışmaya kadar gitti. Çok değişik kavgalar oldu.

Düzenden kopamayan PKK sistemine katılamadı. Hz. İsa'nın çok güzel bir tanımlaması var. "İki şey bir arada yaşanmaz" diyor. PKK için de böyleydi. İki ideolojiyi bir arada yaşayamazsın. Hem düzeni yaşa hem de özgür Kürt olarak yaşa! Hem faşist-soykırımcı sistemden ol hem de özgür Kürt ol! Bu mümkün değildir. Ya birini ya da diğerini kabul edilmek zorundaydı. PKK burada yeni bir yaşam, özgür var oluşu, özür Kürt yaşamını yaratmayı ve sürdürmeyi temsil etti. PKK'ye katılanlar böylece bütün düzen ilişkilerinden koptular. Kopabilenler PKK'li olabildiler. Kopmaya çalışıp kopamayanlar tekrar düzene döndüler. PKK içerisinde böyle bir elenme hep oldu. Bu bakımdan PKK'nin ideolojik grup oluşumunun merkezinde bu var.

İkincisi, böyle bir kopuş sağlıyorsan, yeni bir ideolojiyi benimsiyorsa, yeni bir ideolojik alana girmek istiyorsan o zaman onu öğreneceksin. Yaşam tarzının ilke ve ölçülerini öğreneceksin ve bilinçli gireceksin. Bu da eğitim ile oldu. PKK'ye katılmak 'katıldım' denilerek olmuyor. Yeni bir yaşam alanına giriyorsun, o halde kendini eğiteceksin. Girdiğin yaşam alanının özelliklerini öğreneceksin, eski özelliklerini kıracaksın, o yeni özellikleri özümseyeceksin, kendini değiştirip dönüştüreceksin, eğiteceksin. Küçükken içinde büyüdüğü çevre seni eğitti ve kişiliğin inşa oldu. Ama şimdi sen kendini örgütlüyorsun, bilinçli olarak yeni bir yaşama ve yola giriyorsun, o halde kendi kendini yeniden yaratacaksın. Kişilik devrimi kendini yeniden yaratmak demektir. Kendini eğitmek, kendini yeniden yaratmak ve değiştirmek demektir. Bunu derinlikli ve radikal yapabilmeliyiz. PKK bu konuda çok derinlikli ve radikal oldu, düzenden koptu. Bir kişiyle, küçük bir grupla bile alternatif bir duruş gösterebildi. O halde bu işler devrimci ve radikalce yürüyor. Uzlaşmacılık yoktur. İdeolojik alanda uzlaşma yoktur. İkili ya da birlikte yaşama yoktur.

Bunları 73-75 yılları arasında Ankara'da Önderlik öncülüğünde çok etkili bir biçimde grup yaşadı. Önderlik öncelikle bir çekirdek olarak bir ev oluşturdu. Ondan sonra iki ev oldu. Haki arkadaş bir ev kiraladı,

Önderlik kendisini iki eve taşıdı. Sonra daha fazla çoğaldı ve yeni bir yaşam oluştu. ‘Evden’ kastım komünal yaşam tarzıdır. Yaşam alanı, eğitim alanı, çalışma alanı oldu. Tarz olarak da komünal yaşam ve kolektif çalışma düzenini gizli ve illegalite olarak geliştirmek zorundaydı, çünkü başka türlü yoktu.

Dönem teorik çalışma ve propaganda dönemi idi. Bütün kütüphaneleri araştırdı, bütün kitapları okudu. Hiçbir bilgi yoktu. Bütün kütüphanelerden Kürt’e ait olan her şey silinip atılmıştı ya da daha önemlisi değiştirilmişti. Kürt’ün yerine başka şeyler konmuştu, tüm bunları arayıp bulmak gerekiyordu. Çok büyük bir çabaydı. Öyle kolay ve rahat bulunabilen bir durum değildi. Teori-düşünce Önder Apo’nun değişimiyle *“iğne ucuyla kuyu kazarcasına yürütülen bir çalışmayla ortaya çıkartıldı”* dedi. Önderlik tarzını böyle ifade etti. İşleri öyle bir imkan ile yürütüyor, elindeki araç sadece o kadardı. Düzendan kopuş komünal yaşam ve kolektif çalışma düzenine girme, alternatif bir yaşam oluşturma, PKK’de bunlar başından itibaren var. Bütün bunların hepsi birer devrimdir. Düzendan kopmak, kendini değiştirebildiğin ölçüde devrimdir. Bir kişide devrim, üç kişide devrim, bir grupta devrim, gençlikte devrim, kadında devrim, toplumda devrim. Ulusal Diriliş Devrimine böyle gelindi. Düzendan her kopuş, yeni yaşam tarzına her giriş bir devrimdi. Kişilik devrimi dendi. PKK devriminin özü, değişimin de özü budur.

Dolayısıyla mevcut yaşam özelliklerini önemsemek lazım. Böyle günlük gerçekleşen bir şeymiş gibi görülüyor. Oysa çok önemlidir. Zaten oradan kaybediyoruz. Yaşam tarzımızı özelliklerimizi kontrol altına almıyoruz, denetlemiyoruz, sorgulamıyoruz, bildiklerimiz ve yaptıklarımız doğrudur diyoruz. Böyle oldu mu bir ideolojide kemikleşme oluyor. Kemikleşen, donan kişiden söz edildiğinde bu ortaya çıkıyor. Kişiliğimizi değişim-dönüşüm temelinde ele alacağız.

İdeolojik grup açısından şunlar da belirtilebilir: Çizgi oluşumu, Siyasi-örgütsel farklılıkları, çalışma tarzı nasıl şekillendi? THKP-C ve

benzeri örgütler, silahlı direniş düzeyine gelmişlerdi, 12 Mart darbesi vurunca onlar daha geriye düştüler. Daha çok gençlik örgütüne, toplumsal örgüte dönüştüler. O özelliklerini 1970'lerin ikinci yarısında MHP gençlik kollarına, faşist paramiliter güçlere karşı yürütülen silahlı mücadelede kullandılar. Mahir, Deniz, İbrahimlerin devlete karşı koydukları tutumu onlar ancak devletin paramiliten gücü olan faşist MHP güçlerine karşı koydular. Orada da bittiler. Ondan sonra 12 Eylül darbesi olunca yeniden devletle karşı karşıya gelince teslimiyet yolunu seçtiler, direnişi terk ettiler. Bu açık bir durumdur. Tasfiye oldular. Neden? Çünkü bir çok anlayışları vardı. Devlet, ordu anlayışları, devrim anlayışları, topluma bakışları, en önemlisi de Kürdistan'a, Kürt sorununa bakışları yanlıştı. Kürt-Kürdistan gerçeğini inkar ediyor ve görmüyorlardı.

70'lerin başındaki devrimcilerin ortaya koydukları görüşü derinleştirip esas almadılar. Sosyal şovenizm hakim oldu. PKK'nin, Önder Apo'nun siyaset gündemine getirmesi ve bir anlamda dayatmasına rağmen, böyle dar, tutucu, inkarcı, sosyal şoven bir çizgi izlediler. İçerisinde çok az bir kesimi değişti. Kurtuluş Sosyalist Dergi vb. bazı gruplar oldu, ama esası temsil etmediler. Sonra giderek "Kürdü reddetmiyoruz, ama Kürt sorunu devrimcilerin sorunu değil, ağaların sorunudur" dediler. Melih Pekdemir vardı. İskenderun'da bir konferans veriyordu. "Ağalar örgütlenir mücadele yürütülürse ve bu mücadele devlet kurma noktasına gelirse, işte o zaman sosyalistler müdahale etmelidir" diyordu. Zihniyetleri bu kadardı. Bir düşünce değil, söyledigine kendisi de inanmıyordu. Kandırma hareketiydi. Esas olarak Kürdistan'da gelişen özgürlükçü eğilimi, Kürt gençliğinin, halkının örgütlenip özgürlük mücadelesine girme yaklaşımını engelleme eğilimiydi. Böyle olunca Türkiye'yi de doğru tahlil edemediler. Böyle bir zihniyet devrimci olamadı. Direnişten teslimiyete gittilerse bunun sonucunda gittiler. Kürdistan'daki direnişin zıddını geliştirmek istediler. Ona destek olmamak için yaptılar. Öyle kendiliğinden direnişten vaz geçmediler, direnişten Kürt özgürlüğü faydalanacak diye vaz geçtiler.

Faydalanmasın diye direnmediler. Esas olan budur. Bu devrimci bir zihniyet olmadı, darbeci bir zihniyet oldu. PKK bunu eleştirdi ve bu zihniyet ile bir olamazdı. PKK onlardan koptu ve mücadele yürüterek sosyal şovenizmi eleştirerek var oldu. Türkiye solundan öyle bir kopuş yaşadı. Çizgisini ona göre oluşturdu.

Kürt örgütleri, KDP'ler, diğer akımlar ise, onların arasındaki çelişkinin esası da ideoloji, strateji ve taktiktir. İdeolojik olanın merkezinde Kürdistan'a giren kapitalizmin niteliğinin tartışılması vardı. Bu çok önemliydi hem programı, ideolojik çizgiyi hem de felsefeyi belirliyordu. Onlar reel sosyalist teorinin formülasyonlarını ezberleyerek çok ezberci somut durumdan uzak bir düşünceyi savunuyorlardı. Pratik ve maddi duruşları ona imkan veriyordu. "Kapitalizm uluslaştırır, her yerde ulusal birliği geliştiriyor, ulusal hareketleri geliştirdi, şimdi Kürdistan'a da kapitalizm giriyor, dolayısıyla kapitalizm ulusallığı geliştirecek, o halde ileridir, çünkü her yerde ilerici rol oynamıştır, Kürdistan'da da rol oynayacak ve yeni sömürgecilik temelinde gelişen kapitalizme sahip çıkmalıyız, karşı çıkmamalıyız. Daha fazla gelişmesi için çaba harcamalıyız. Bunun için daha çok okul, daha çok yol, daha çok su-elektrik" isteniyor. Bu da Kürdistan'ın sömürgecilik altında daha çok talan edilmesinden biraz da bize pay verilsin, iyi yaşayalım anlamına da geliyordu. Bu temel de sömürgeciler ile pazarlık yapmak istiyorlardı. Milliyetçilikleri o kadardı. Özgürlük ya da Kürtlük ile bir alakası yoktur. Programlarını tamamen bu çerçevede oluşturmuşlardı. DDKO'nun daha sonrakilerinin anlayışı böyledi. Mücadele tarzları da buna göre oluşuyordu. O halde mevcut düzeni Türk solunun yaptığı gibi Kürtlere biraz daha pay versinler diye eleştireceksin, onun için de derneğini kuracaksın, gazete çıkaracaksın, dergi çıkaracaksın, tartışma yürüteceksin. Önderlik bunu reddetti ve bu noktalarda ayrıştı.

Reel sosyalizmden etkilenme çoktu, zaten Kürt aydın gençliği devrimci mücadelenin olmadığı, örgütün olmadığı bir yerde doğruları

bulamazdı. Ancak dünyada var olanı öğrenip onu Kürdistan’a taşıyarak o temelde tutarlı, etkili bir mücadele geliştirebilirlerdi. Onu yaptılar, olabilecek buydu ve yanlış değildi. O zaman neden doğruları bulmadılar! Diye Kürt aydın gençliği eleştirilemez. Gerçekleşmesi gereken buydu, ötesi olamazdı. Daha sonra yapamasaıdı o zaman eleştirilmesi gerekirdi. Devrimci pratik geliştikçe buna dayalı düşünce üretimini yapamasaıdı eleştirilebilirdi. Önder Apo bunu yaptı.

Bu dönemde Önderliğin yaratıcı yaklaşımının özünde bu oldu. Evet genel olarak söylenenler doğru “Marksist teori böyledir” dedi, ama Kürdistan’daki durum farklıdır. Kürdistan’a giren kapitalist ilişkilerin özelliğı ve karakteri farklıdır. Bu sömürgeci kapitalizmdir. Farklı biçimde girmiyor. Daha doğrusu soykırımcı kapitalizmdir. Bir uluslaşma geliştiriyor, ama soykırım temelinde giriyor. Geliştirdiğı uluslaşma dil, kültür, tarih bilinci Kürt’e ait değildir. Türk’e ait oluyor. Kürt’ü yok etmeyi hedefliyor. Dolayısıyla soykırımcıdır reddedilmesi ve mücadele edilmesi gerekiyor. Bu önemli bir düşünce farklılığıydı. Her şeyin farkı biraz buradan oluştu. Kapitalizmi sahipleneler onun daha çok Kürdistan’a gelmesini istediler, kapitalizmin soykırımcı olduğunu düşünenler de ona karşı cepheden şiddetli mücadele edilmesi gerektiğini kabul ettiler. PKK’nin programı buna göre oluştu. Diğer örgütlerin ise kendilerine göre oluştu. Burada temel bir düşünce ve amaç farklılığı ortaya çıktı. PKK bunları eleştirdi. “Özümsenmiş küçük burjuvalık, sömürden pay almak için milliyetçiliğı ve toplumu kullanıyor” dedi. Bunların hepsi doğrudu ve hala öyledir. Bunu görmek ve anlamak lazım. Bazı güzel söylenen sözlere inanmamak gerekiyor. Söylenenlerin özüne içeriğine bakmak lazım.

Diğer yandan ideolojik duruş ve amaca göre de, strateji ve taktik gelişti. O güçler kendi amaçlarına göre örgüt ve eylem çizgisini dernek ve dergicilik olarak tanımladılar. PKK buradan da koptu. Onlardan stratejik ve taktik olarak da koptu, dernekçilik ve dergicilikle oluşturulacak örgüt Kürdistan’ın özgürlüğü ve kurtuluşu için mücadele

edemez, sömürgeciliğe fiske bile vuramaz dedi. O halde örgütlenme daha ciddi olmalı, gizli olmalı, savaşa göre hazırlanmalı diyerek dergiciliği ve dernekçiliği reddetti. Gizli çalıştı, komün evlerinde örgütlendi, evleri bir eğitim yaşam ve çalışma alanı haline getirdi. Bir evden başladı, Ankara'da 3-5 eve çıktı, Kürdistan'a taşındı, yüzlercesine ulaştı. Bunlar örgütlenme düzeyine göre her komitenin veya birimin çalışma merkezi olarak rol oynadı.

Propaganda tarzında gazete ve dergiciliği değil, sözlü propagandacılığı kullandı. Her kadro bir gazete gibi, bir dergi gibi hareket etti. Bu düzeyde teoriyi ve çizgiyi bilmesi gerekiyordu. Örgütlenmede, gizli örgütlenmeyi esas aldı, dernekçiliği reddetti, illegal çalıştı. Başta öğrenci evleri olmak üzere giderek ev sistemi içerisinde örgütlenerek kendisini geliştirdi. Bu tarz doğru bir tarz oldu. PKK'yi eyleme yöneltir ve kendini korurken, diğerleri bunu yapamadılar.

Böyle bir örgütlenme içerisinde de deşifre olduğu zaman, yine Şahin Dönmez'in verdiği bilgiler temelinde tutuklamalar oldu. Yoksa PKK o kadar tutuklanamazdı. Diğer örgütler ise devlet istediği zaman bir günde hepsini tutukladı. Sadece önceden başka yere çıkmış olanlar kurtulabildiler. 12 Eylül saldırıları sürecinde diğer bütün örgütler yakalanırken PKK'nin yine de onları kat-kat aşacak düzeyde devletin istihbarat gücünün saldırmasına rağmen kendisini koruyabilmesi ve mücadeleyi devam ettirebilmesi buradan kaynaklandı. Örgütlenme ve mücadele tarzında da farklılaşma oldu. Mevcut çizgiyi reformist, uzlaşmacılık, teslimiyetçilik olarak tanımladı. Bu zihniyeti ve çalışma tarzını küçük burjuva milliyetçiliği olarak ifade etti. Bu eğilime reformist küçük burjuva milliyetçiliği ya da reformist teslimiyetçi çizgi dedi, bir orta sınıf eğilimi olarak gördü.

KDP milliyetçiliğini ise ilkel milliyetçilik olarak tanımladı. PKK, bu her iki milliyetçi duruştan ve çizgiden koparak bir çizgi olarak var oldu. Önderlik durup dururken diğerleriyle aynı düşündüğü halde ayrı bir grup ya da örgüt olmaya yönelmedi. Ayrı görüşler olduğu için ayrı örgüt

oldu. Buna rağmen yine de ittifak yaparak Türkiye soluyla da Kürt örgütleriyle de cephe ortaklığı içerisinde birlikte çalışmak istedi, fakat o güçler buna girmediler kabul etmediler.

Bunun sonunda 76 yılı başından itibaren kendi örgütlenmesini geliştirmek üzere ideolojik grup birikimini Kürdistan’a taşıma süreci gelişti. Zaten belli bir ilişki, çalışma düzeni vardı. Ondan sonra değişen esas çalışma merkezinin neresi olduğuydu. Üç yıllık bir çaba içerisinde çok planlı, örgütlü olmayan çaba içerisinde Kürdistan’da devrimci çalışma yürütmek için yeterli bir kadro ya da kadro adayı gücü ortaya çıkartılmış oldu. Bir bilinç ortaya çıkartılmış oldu. PKK kendisini bir kimlik olarak tanımladı. Diğer güçler “Apocular” dediler. PKK buna itiraz etti. İtirazı, Önderliği deşifre ediyor olmasındandı. Dolayısıyla düşman saldırılarını daha çok yöneltebilirdi. Yoksa başka bir itirazı yoktu. Buradan zorlanınca bu dönemde kendisini “Kürdistan Devrimcileri” olarak adlandırdı, tanımladı. Ulusal Kurtuluş Ordusundan söz ettiği için bazıları “UKO’cular” dediler. Çeşitli isimler takıldı, ama “İdeolojik Grup” resmi olarak kendisini “Kürdistan Devrimcileri” olarak tanımladı. Kürdistan’a da öyle taşındı. O temelde açıklamalar yaptı, bildiriler yayınladı. Diğer örgütlerden, gruplardan kimlik olarak da farkını böyle bir adlandırma temelinde koydu.

PKK'nin Resmi Kuruluşundan Önceki Sürek (1975-1978)

75 yılından sonraki süreç Türkiye’de bir iç savaş süreci oldu. MHP kullanıldı. 73 yılı sonunda seçim ile kurulan Ecevit-Erbakan iktidarı, 74 yılı yazında dağıldı. Kıbrıs savaşını başlattılar. Kıbrıs savaşından sonra aralarında çelişki gelişti. Genel af, Kıbrıs savaşı ile biraz etkinlik göstermişlerdi. Sonuçlarını CHP’mi yoksa MSP’mi alacak? hesapları yapıldı. Ecevit bir tarafa, Erbakan bir tarafa çekti. CHP içerisinde bir eğilim, erken seçimin Kıbrıs’taki savaşın sonuçlarını CHP’ye oy oranına dönüştürüp oyunu artırabileceğini hesapladı. Ecevit hükümeti istifa etti. Hükümet kurulamaz seçime gidilir beklentisi vardı, fakat öyle olmadı. Demirel usta bir siyasetçiydi. CHP-MHP koalisyonunu görünce kendisinin dışlandığını eğer bu durumu bozmazsa hep dışlanabileceğini, yönetimden düşebileceğini değerlendirerek esnek bir politikaya yöneldi. Bu sefer MSP ve MHP ile görüşmeler yaparak üç partili bir koalisyon oluşturmayı kararlaştırdı, bu konuda tavizler verdi. Bir tane milletvekili vardı, o da genel başkan olan Alpaslan Türkeş’ti. Ona başbakan yardımcılığı verildi. Böylece CHP dışlandı. Diğer üç parti hükümeti kurdular. “Milliyetçi Cephe Hükümeti” olarak (MC Hükümeti) dendi. Türkeş başbakan yardımcısı oldu. Bakanlık elde etti. Kadastro işlerini daha bir çok şeyi oraya bağladılar. Böylece MHP’lilere

maddi imkan doğdu. Maaşa bağlananlar oldu, büyük bir etkinlik kazandı. “Ülkücüler” denen bir gençlik hareketi vardı, MHP’nin gençlik kollarından biraz ayırdı, ama o da MHP eğilimliydi. İçinde kontrgerilla örgütlüydü. Hem Kontrgerillanın solu engelleme çabası, hem de hükümette MHP’nin bakanlık elde edip imkan elde etmesi ve 75’ten sonra sağ-sol çatışması adı altında Türkiye bir iç savaşa sürüklendi. Ülkücüler adı altında aydınlara, sanatçılara, yazarlara, özellikle de devrimci gençlik güçlerine dönük her gün her alanda giderek artan yoğun bir saldırı yürütüldü. Buna karşı da devrimci örgütler, gruplar kendilerini örgütleyerek, planlayarak direniş içerisine girdiler. Her biri farklı düzeyde de olsa mücadele içerisine girdiler. Ama bazıları silahlı saldırılara karşı, silahlı direnişle karşılık verdiler. DEV-YOL o direnişi yürüttü, “Anti-faşist Direniş Birlikleri” vardı. Bazıları öyle bir mücadele içerisine giremediler, ama faşizm hepsini hedefledi. 70’lerin ikinci yarısı, Türkiye’de böyle bir iç savaş konumunu ifade etti. Önemliydi, sert bir çatışmaydı. Günlük bilanço gerçekten de yüksekti. Çünkü hiçbir ölçü yoktu, karşılıklı eylemler ve saldırılar oluyordu. Bazı şeyleri kimlerin yaptığı belli bile olmuyordu.

Bu durumun önemli bir zemini Kürdistan’dı. Kürdistan’a bu durum polis ile faşistlerin, yerel gericiğin, ajan yapının ittifakı biçiminde yansdı. Kürdistan’da da bu güçler polis, MHP güçleri ve yerli gerici ajan-muhbir ağı giderek artan bir biçimde saldırıya geçti. Bunlar toplum üzerinde bir etkinlik kurmuşlardı. Toplumun dinamik kesimlerine ulaşabilmek için yürütülecek propaganda ve örgütleme çalışmalarında bu kesimin etkisiz kılınması gerekiyordu. Bunlarla giderek çatışmalar oldu. 18 Mayıs 1977’de Antep’te ajan provokatör “Beş Parçacılar” Sterka Sor ajan grup tarafından Haki Karer arkadaş katledildi.

19 Mayıs 1978’de Hilvan’da polisin, ajanların, muhbir ağın ittifakıyla Halil Çavgun yoldaş katledildi. Hem bu saldırıları kırmak hem de topluma ulaşp onları eğitebilmek için bu ağı dağıtmak gerekiyordu. Onun için bu kesimlere karşı giderek artan oranda mücadele gelişti.

PKK'nin devrimci şiddet uygulaması bunlara dönük oldu. Böylece partileşme sürecine ilişkin taktiği Önderlik, manifestoda "Ajanlaşmış yapı kurum ve kişilere karşı devrimci şiddet temelinde mücadele taktiği" olarak tanımladı. Hedefler böyle belirleniyordu ve bireysel devrimci eylemler, eylem olarak geliştii.

-İdeolojik Grubun Kürdistan'a Dönüşü

Bunun için öncelikle örgütlülük gerekiyordu. Ülkeye dönüş grup inisiyatifi ve örgütlülüğü temelinde oldu. Gönüllülük esastı. Ortada bir örgüt yoktu, ama Önderlik etrafında oluşan bir gruptu ve dolayısıyla da örgütlü bir gruptu. Adı yoktu, resmiyeti yoktu, ama fiiliyatta en disiplinli grup Apocu gruptu. Dışarıdan bakıldığında müthiş bir örgütlülük var diye değerlendiriyorlardı. Hareket tarzında o disiplin vardı. Önderlik böyle bir disiplini oluşturuyordu. Çünkü örgüt kuruyordu, amatörlük dönemi olsa da, katılım gönüllü olsa da reformist milliyetçi çizginin örgüt anlayışını eleştirmişti, onu gevşek, disiplinsiz, legal buluyordu. Bunları tümünden aşan çelik disiplinli, savaşmaya hazırlanan bir örgüt kurmayı öngörüyordu. Ülkeye dönüş böyle bir örgütlülük içerisinde oldu. İsteyen, düzenden kopabilen döndü. Dönüş gönüllü oldu, ama Kürdistan'daki her çalışma Önderliğin bilgisi dahilinde oldu. Kısmi planlı oldu, sonuçları Önderliğe hep rapor edildi. Yazılı materyal yoktu, tüm bunlar sözlü olarak aktarılıyordu. Sözlü bir biçimde rapor edildi.

Ülkeye dönüşte PKK ikinci bir elenme daha yaşadı. Ankara'dayken KAWACILAR'a katılanlar, aslında gruptan çıkarılmışlardı. Gruba değişik biçimlerde katılmış herkes dönemedi. Düzenden kopamayanlar, giderek düzen ilişkileri içerisinde kalanlar da çıktı. Böyle bazıları kaldılar. Profesyonel devrimci olarak düzenden kopan, bunda karar kılanlar Kürdistan'a dönüş yaptılar. Bu da bilinmelidir. Herkes rahat bir şekilde dönüş yapmış aynı tutumu duruşu göstermiş sanılmamalıdır.

Ülkeye dönüşte hedef, ortaöğrenim gençliği, esas olarak lise okuyan gençlik, kısmi olarak eğitim enstitüleri, bazı fakülteler Türkiye'deki üniversitelere bağlı olarak açılıyordu. Liseli gençlik esastı ve yaygındı. Çeşitli öğretmenler ve memurlar biraz aydınlanmış çeşitli işler yapan topluluklar vardı. Doktorlar, avukatlar vardı. Biraz

aydınlanmış küçük burjuvalaşan bir kesim vardı. Hedef kitle bunlar oldu. Böyle bir hedef kitlenin yoğunlaştığı alan kentlerdi. Dikkat edilirse saydığımız kesimler kentlerdeydi. Kasabalarda lise yoktu. Böyle bir şehirleşme de daha çok Kuzey Kürdistan ve Türkiye arasındaki orta bölgede oluştu. Şimdi Güney Kürdistan ile Irak arasında Önderlik “orta bölge” olarak tanımlıyor, Şengal’den Germiyan’a kadarki bir bölgedir. Kuzeyinde orta bölgesi var. Antep’ten, Adıyaman, Malatya, Dersim, Serhat hattına kadar uzanan alandır. Daha çok şehirleşmenin olduğu, aydın kesimin, öğrenci gençliğin biriktiği yerler buralardı. Dolayısıyla çalışma alanları buralar oldu. PKK bu zeminde oluştu ve doğdu.

Bu zeminler devrimci zeminlerdi. Antep her gün eylemin olduğu devrimci bir şehirdi. Karadeniz’de öyleydi. Karadeniz’i de bu hale getiren özel savaş oldu. Dikkat edilirse Kürdistan’da da örneği var. Antep en devrimci ve PKK’nin en çok örgütlendiği alandı. Şimdi neredeyse en çok zayıf olduğu yer oluyor. Oralarda örgüt çalışması olmazmış gibi sanılıyor, oysa PKK bu alanlarda kuruldu. Çalışılır, ısrar edilir, alanın özelliğine göre yaklaşırsa demek ki gelişme olabilir. Ama çalışma olmazsa gelişme olmaz, bir de özel savaş çalışırsa onlar kazanabilir. Nasıl Türkiye’nin bir çok alanını kazandılarsa Kürdistan’da da kazandıkları yerler vardır. Bu kadar etkili ve PKK’nin varlığına rağmen bunlar oldu. Dolayısıyla Türkiye’de ortaya çıkan durum buna bakılarak daha iyi anlaşılabilir. Bu alanı da böyle bilmek gerekiyor.

Ülkeye dönüşte ‘hiç ilişki yoktu öyle dönüş oldu’ biçiminde de değildi. Elbette Kürdistan’dan üniversitelere gitmiş gençler vardı, herkes yaz tatillerinde kendi yöresine dönüyordu. Dolayısıyla tanıştığı ilişki kurduğu bir çevre vardı. 3-4 yıl içerisinde öyle bir çevre oluşmuştu. Özellikle Önderliğin Antep, Urfa hatta Adıyaman, Amed’e kadar uzanan alanda geniş bir ilişki ağı vardı. Tartışmalar yapmıştı, devrimci insanları tanımıştı biraz tanınıyordu. Çünkü bir düşüncesi vardı tartışıyordu.

Diğer yandan grup Ankara’da oluştu. Ankara da devlet işlerinin döndüğü yerdir. Kürtlerin de devletle sorunları çoktur. Devlet ile işlerini

yürütmeleri Ankara'ya geliş-gidiş sıklığı. İşlerini çözmek için geliniyordu, öğrenci olarak sınavlar için değişik yerlere girmek amacıyla sınavlara girmek için geliniyordu. Ankara'ya sürekli geliş-gidişler vardı. Ankara'daki çalışmalarda o gelen-gidenlerle de ilişki kuruluyordu. 76 Haziran ayında üniversite sınavı vardı, o zaman üniversite sınavına girmek için Ankara'ya gelmiş yüzlerce genç ile grubun ilişkisi vardı. Onlarla ilişki kurdu, yönlendirdi, toplantılar yaptı. Grup, öğrencilerin sınavlara girişine yardımcı oldu, Ankara'da kalmaları için yer buldu. Böyle bir ilişki düzeni de vardı. Bu temelde de oluşmuş ilişkiler vardı.

Birde grubun çalışma tarzı illegaldi. Derneği, dergisi, ismi yoktu. Cisim olmak istiyor, her şeyi sözlü tartışma ile propaganda ile yürütüyor. Gizli ilişki ve çalışmayla yürütüyor. O halde insan ilişkisine önem vermesi gerekiyordu. İlişki bulmak, ilişki kurmak, bunu takip etmek, küçük ilişkileri değerlendirmek önemliydi. Başarı sağlamak ve gelişme sağlamak için tutunulacak dal bunlardı. Dolayısıyla böyle bir yaklaşımı da vardı. İnsan ilişkilerine önem veriyordu. İlişki arayışçısıydı. Ufak bir ilişki buldu mu, onu hemen önemsiyordu. Reddedip 'bir şey olmaz' diyerek geçiştirmiyordu. Bir de böyle bir duyarlılık vardı. Kısmi bir ilişki ve tanınmanın olduğu bir ortamda profesyonel devrimci çalışmalar daha çok Ankara'da grubun oluşturduğu düşünceleri Kürdistan'daki aydın gençliğe taşıyarak orada grup olma, Kürdistan'da Kürdistan şehirlerinde, kasaba ve mahallelerinde grup olma, örgüt olma amaçlı bir çalışmaya yöneldi.

76 yılı boyunca bir çok alanda böyle çalışmalar yapıldı. En ufak bir ilişki bile değerlendirildi. Her yerden böyle ilişki arandı, bir ilişki duyuluyorsa peşine gidildi ve böyle çalışıldı. Kemal Pir yoldaş mahkemede "gerekirse üç saat, gerekirse üç yüz saat konuştuk, ama mutlaka tanıdığımız bir kişiyi örgüte kazanmak için çalıştık" dedi. Mazlum arkadaş Batman'da bahçelerde yattığını, sokakta kaldığını, günlerce aç-susuz olduğunu, bir yaşam ortamı yaratabilmek için çalışıp direnerek ilişki ve imkan yarattığını söyledi. Çalışma tarzı böyledir. Bir

direngenliği gerektiriyordu. Bir ilişkinin peşine gidilip sempatizan haline getirilirse ona dayanarak orada var olan gençlik potansiyeli ile tanışma tartışma, taraftar kazanma biçiminde bir çalışma yürüyordu.

Türkiye’de de gruplar yeni oluşuyordu. Ortam hareketliydi. Faşistler ile ideolojik, siyasi hatta askeri çatışmalar vardı. Yoğun bir mücadele ortamıydı. 73 Ekim ayındaki seçim ile sivil yaşama dönüldü, ama Türkiye’de mücadele bitmedi. 71 direnişçiliğinin mirası üzerinde onlarca yeni örgüt, grup ortaya çıktı. Bunlar bir biçimde ideolojik-pratik mücadeleyi sürdürdüler. Giderek kitle mücadelesi derinleşti. İşçi, öğrenci, memurların mücadelesi sürdü. Düzenin de 12 Mart darbesi temelinde yaptığı faşist değişikliklere dayanarak topluma dönük baskı ve saldırıları attı, bu giderek çelişki ve çatışmaları derinleştirdi. Bunun da Kürdistan üzerinde etkisi vardı. Kürdistan’da da aynı durum sürüyordu. Bir toplumsal hareketlilik, duyarlılık vardı. Gençlik ve diğer gruplar örgütlenmeye çalışıyordu. Gençlikte bir arayış bir duyarlılık vardı, ama böyle bir ortamda doğru düşünceyi götürebilmek ve kazanabilmek önemliydi. Bu temelde bir çalışma yürütüldü. Böyle bir ortam üzerine gitmek, biraz ısrar edince, bazı doğruları söyleyince taraftar bulma, grup oluşturma, örgüt kurma imkanı verdi. Daha çok öğrenci gençliğe dayanıldı. Öğrenci evleri üzerinden çalışılarak örgütlenme faaliyetleri sürdürüldü. Öğrenci gençlik, işçi gençlik işçiler arasında Antep’te Kürdistan’dan Urfa’dan ve diğer yerlerden gelmiş çalışan önemli bir işçi gençlik vardı. Bunlar küçük işletmelerde çalışıyorlardı. Onlar da önemli bir potansiyeldi. Adana o zamanda bir işçi merkeziydi. Orada ilişki kurmak mümkündü. Haki arkadaş 76 yılında Adana’da da çalıştı. Oradan Antep çalışmalarına geçti, daha önce Batman’a gitmişti. Orada dil sorun olunca değişiklik oldu, Mazlum arkadaş gitti. Böyle değişiklikler de oluyordu.

Biraz bilgi, propaganda ve ikna gücü önemliydi. Daha çok ısrar ve iddia önemliydi. Tutarlılık önemliydi. Tutarlılık ise söylenene göre yaşamak ve bir de söylenenleri yapmak, mücadelecilik olmak. Gençliğin

yeni arayışı bu temeldeydi. Yeni düşüncelere ve yaşam tarzına ihtiyacı vardı. Mücadele yürütölmek isteniyordu. Grup dinamikti, saldırılar, baskılar vardı. Bu saldırı ve baskıya karşı aktif mücadele etmek istiyordu. Böylece çalışma ağırlıklı olarak orta bölge olmak üzere Amed, Mardin, Serhat'a kadar uzadı. O çalışma süreci içerisinde Botan'a geçilemedi. Grubun Mardin üzerinden geçişini sömürgecilik planlı olarak engelledi. Serhat-Van üzerinden de çok etkili olamadı. "PKK, Botan'a girememeli, Mardin'i aşamamalı" biçiminde bir karar vardı. Bu bir sömürgeci karardı, etkin, aktif bir biçimde o kararı uygulamaya çalıştılar.

Bu dönemin çalışmaları açısından iki şey belirtilebilir: Birincisi, çalışmalar neyin üzerinde yürüdü? Bilinç, irade, emek ve iddia üzerinden yürüdü. Bunu vurgulamak gereklidir. İmkanlar üzerinden yürümedi. Eğer maddi imkan, kadro, silah, para, ilişki, bunlar ile örgüt olunuyor olsaydı PKK olmazdı. Çünkü bunlar yoktu. Önderlik *"biz sıfırdan başlayarak örgütü ve mücadeleyi geliştirdik"* dedi. Musa Anter *"sıfırın altı eksi otuzdan, sıfıra getirdikten sonra oldu"* dedi. Yani sıfır da yoktu. Daha da aşağı düşölmüştü. Sömürgeci-soykırımcı sistem gerçekten de Kürdistan'daki durumu yok oluş noktasına getirmişti. Önderlik *"kendine ihanet ettirilmemiş bir Kürt ferdi kalmamıştır, örgütlölüğü dağıtılmış, bilinci parçalanmış, iradesi kırılmış, temel değerlerinden koparılmış, toplumsallıktan uzaklaşmış, öyle ki bir tavuk için komşusunu vurur, ama vatan için, ülke için, halk için, özgürlük için kılını kıpırdatmaz onu görmez"* dedi. Bu kadar saptırılmış yaşam gerçeğı vardı. Katliamlar, faşist-soykırımcı saldırılar birey ve toplum üzerinde çok etkili oldu. Tekrar etmekte bir sakınca yoktur. Düzen başardığına inanmıştı ve bu öyle çok düşük bir yanılgı da değildi. Öyle sanılmamalıdır. Dayanakları vardı, maddi temelleri vardı.

O nedenle PKK çalışmasında maddi imkan yoktur. Herkes düzen yaşamını elinin tersi ile iterek yenisini aradı. O bakımdan bu bir felsefedir, bir de ideolojik yaklaşımdır. Kadro olmak, örgütün var olan

imkanlarını yiyip bitirmek değildir. Tersine örgüte imkan yaratmaktır. Önder Apo *“yoldaş yoldaşın anlını yıldızlara değdirendir, yoldaşın imkanını tüketen değildir”* dedi. Bu durum sadece o zamana özgü değildi. Ondan sonra da hep öyle oldu. Gerilla da öyle görevlendirildi, insanlar kuryesiz alanlara gittiler. Bir pusula ile Kürdistan’ın bir ucundan girip öbür ucundan çıktılar. Hiçbir imkana ve ilişkiye dayanmadan kendileri yarattılar. Devrimcilik imkan yaratma işiydi. Devrime güç-imkan yaratma, örgüt yaratma işi, devrime imkan, örgüt yaratan hayli hayli kendisini besleyebilir.

Maddi imkanı paralı devrimcilik PKK’de yoktur. Bu, ilkel milliyetçiliğin, reformist milliyetçiliğin anlayışıydı. KDP ve YNK’de böyleydi. Maaşlı oluyorlardı. Partiye katılıp kadro oluyorsun, peşmerge oluyorsun ve maaş alıyorsun. Bir çoğu zaten onun için katılıyorlardı. Onlar da para bulup maaş vererek insanları etraflarında tutuyorlardı. Gerektiğinde de savaştırıyorlardı. PKK öyle değil, PKK ayırdır ve bu ayrı olma durumunu görmek ve anlamak gerekiyor. Bunu kabul etmek lazım. Başaran çizgi bu çizgi oldu. Bunun doğruluğuna da inanmak lazım. Çünkü pratik bunu kanıtladı. Eskiden böyle bir kanıt yoktu zorlanma vardı, ama şimdi kanıtlandı.

Arkadaşlar nasıl çalıştıklarını mahkemelerde söylediler. Karasu arkadaş *“Antep’e indik, ağız, cebimizdeki parayla ancak bir seferliğine yemek yiyebiliriz. Yiyelim mi, yoksa aç mı duralım diye düşündük. Yemek yedik, ondan sonrası yaşayabilmek bize aittir. Çalışırsak yaşarız, artık kendini nasıl yaşatacaksan o senin yaratıcılığına ve marifetine bağlıdır”* diyor. İşler böyle yürüdü, görev böyle alındı. İş yapmaya bu temelde gidildi. Görev alınırken rütbe alınmıyor, görev alınırken aslında çalışma hakkı almaktır. Bir yerde çalışma hakkı alıyor. Önderlik *“PKK içerisinde eşitlik var”* dedi. PKK’de öyle bir rütbecilik, yetkicilik yoktur. Hiyerarşidir, bunlar bir topluluk için geçerli değildir. Mazlum arkadaş birinci kongrede Merkez Komite olmakla, üye olmayı eşit saydı. Önderlik o çizgiyi esas aldı. Ha üye olmuşsun, ha merkez olmuşsun.

Merkez olmak bir iş bölümüdür, görev üstlenmişsin demektir. İş yapmadır, yetki üstlenmemişsin demektir. Bir iş bölümü oluyor. Bazı işleri yapmak üzere görev üstlenmiş olmak oluyor. Yoksa öyle onun bir ayrıcalığı yoktur. Merkez Komite olursun, Bölge Komitesi olursun, Eylem Hücresi olursun. Bunların hepsi iş bölümüdür. 24 saat çalışacaksın. Kimin ne iş yapacağını belirlenmesini ifade ediyor. Yoksa öyle birbirinden bir farkı yoktur. Olmaması gerekiyor. Parti öyle bir farklılığı içermiyor. Bu, PKK'de yoktur.

Parti içerisinde de karşılaştığımız güncel sorunlara çözüm arayacaksak, o zaman parti tarihine bakacağız. Tarihte çözüm arayacağız ve Önderlik “PKK’nin resmi tarihi önemlidir, ama kuruluştan önceki tarih daha önemlidir” dedi. O halde ideolojik grup dönemi, Ankara’daki çalışmalar, Kürdistan’a dönüş, Kürdistan’da gençlik grubu dönemi, partileşme sürecinin temel özellikleri önemlidir.

PKK’yi belirleyen aslında bunlardır. O halde o dönemin ölçüleri önemli ve belirleyicidir. PKK’yi oluşturan özellikler bu dönemde ortaya çıktı ve şekillendi. Bu gün de bunlar geçerli ve yol göstericidir. Bu gerçeklik bilinmelidir. Buradan ders çıkartacağız, ama nasıl uyarlayacağız, ona göre bir yaratıcı yaklaşım doğru yaklaşım gereklidir. Çözüm isteyen sorunlar çoktur, ama çözüm yöntemi nedir, denildiğinde gündeme bu dönemin bu çalışması ve yaşam tarzı geliyor. Görev nasıl üstlenildi, sorumluluklar nasıl üstlenildi, ülkeye nasıl dönüldü? 76 yılı dönüşü nasıldı? 82-83 dönüşü nasıldı? Gerilla olarak ülkeye nasıl dönüldü? Bir sefer dönmedik, bir çok kez dönüldü. Mesela gerilla birlikleri nereye döndüler, nasıl döndüler? Nelerle karşılaştılar? Hangi imkanlar vardı? Bunları doğru anlamalıyız. Hiçbir imkanı yoktu, Şahin Kılavuz yoldaşlar şehit düştüklerinde önlerinde araziye bilen bir kişi bile yoktu. Kuryeleri yoktu, kendilerini gece karanlığında Hezil çayında sel sularına attılar. İşler böyle yürüdü. Bir uçtan girip diğer uca bir pusula ile gidenler oldu. Başur’a gidiyoruz diye Rojhilat’tan çıkan gruplar oldu.

PKK'nin çalışma tarzı, ölçüsü böyle oluştu. İmkana dayalı çalışma PKK çalışması değildir. Önder Apo *“Benim için önemli olan imkanı yaratmaktır, ben onun arayışısıyım, imkan ortaya çıktı mı başkalarına devrederim, benim için hiçbir değeri kalmaz”* dedi. Demek ki, Önderlik imkanlar ile çalışmıyor. PKK imkanlar ile kurulmadı, öyle yürümedi. İmkanlar aslında PKK için bir yüküdür ve tehlikedir. Maddiyatçılık öyle oluşuyor. PKK ise *“Bir lokma bir hırka”* felsefesiyle yaşayan ve çalışan, bunu kendi emeği ile yaratan bir topluluktur. Topluma bir şey verisen o da seni besler. Aç kalabilirsin, açlık var diye amaçtan, çalışmadan vaz geçilmez, öyle olsa PKK ölüm orucu yapmazdı. Zindan direnişi olmazdı. Zindanda PKK'liler de direnmeyebilirlerdi, dayatsalardı belki dışarıda başka şeyler de gelişebilir. Fiziki yaşamlarını sürdürebilirlerdi, ama öyle davranmadılar. Sorumluluk üstlendiler. Başkaları yapsın, biz onların ortaya çıkardığı değerler üzerinde yaşayıp çalışalım demediler. *“Biz yapalım, öncülük edelim, bizim yaptıklarımız değer yaratsın başkalarına imkan versin”* dediler. Apocu felsefe budur. Yaşam anlayışı, yaşama yaklaşımı, dolayısıyla devrimci çalışmaya yaklaşımı da budur.

Bu ne kadar özümseir, ne kadar doğru görülür? Bunlar tartışmalıdır. Çünkü bunlar bilinmiyor değildir. Biliniyor da bunlar yanlış ve geri görülüyor. İdeolojik-örgütsel çizgi mücadelesi güçlendirilmedikçe de bunlar olacaktır. Bir düzeltme yapılacaksa bunlar görülmeli ve bunlar üzerinde durmalıdır. Bu temelde düzeltme yaratmalıdır. Düzeltme burada olur, yoksa yanlışla daha fazla gitmek düzeltmek değildir. Bazıları partide 'düzeltme' diye daha fazla çizgi dışılığı, parti ölçülerinden uzaklaşmayı dayatıyorlar.

Bildiğimiz PKK bazılarının bildiği, sandığı, olmasını istediği gibi değildir. Bizim dışımızda bir olgu, kendi ilkeleri var, ölçüleri var, hükmünü icra ediyor. Onları doğru anlar katılırsak doğru katılmış oluruz, PKK işlerini yürütürüz, öyle olmazsa PKK'ye katılamayız, PKK'yi kendimize katmaya çalışırız.

‘Peki bütün bunlar neden dayatılıyor? Öyle olmak zorunda mıyız!’ denilebilir. Evet, başarı kazanmış çizgi budur. Onun dışındaki bütün çizgiler diğer örgütlerin çizgileriydi hepsi sıfırı tüketti. Kürdistan’da 75 yılında gruplar şekillendiğinde diğer örgütlerin büyük güçleri vardı. ‘Kotanlar’ denildiğinde Serhat onların elindeydi. 1977 seçiminde Kemal Burkay’ın partisi Diyarbakır belediye başkanlığını kazandı. Mehdi Zana onların kadrosuydu. DDKD bütün gençliği elinde tutuyordu. Amed ve bütün ilçelerin gençliği DDKD’liydi.

PKK kimdi? Önderlik etrafında oluşmuş “ipini koparmışların grubu” diyorlardı. “Yandım Allah çetesi” diyenler vardı. Hiçbir imkanı olmayan sadece bazı iddialarda bulunan bir topluluktur.

Maddi güce çok fazla bel bağlamamak gerekiyor, sıkı durursan doğru çalışırsan o seninle olur yürütebilirsin, öyle olmazsan her an gidebilir, zayıflama da yaşanabilir. Maddi varlık, imkanlar, güç öyle çok bel bağlanacak, her zaman var olacak şeyler değildir. Bazen var olur, bazen yok da olabilir. Bu bir mücadele işidir. Sürekli var olan nedir? Bilinçtir, ideolojidir, iradedir, fedai duruştur.

İşin esası budur. Tarihi inceleyeceksek bu günü aydınlatmak açısından o zamana bakmak gerekiyor. Doğrulanan PKK çizgisi odur. Bugün de PKK olaksa o çizgide olmak durumundadır. Değişmedi. Önderlik savunmalarda özel olarak da vurgu da yaptı, maddiyatçılığa karşı çıktı. “*Bir lokma bir hırka felsefesi*” dedi. Kadro için “*Örgütlü ve eylemli kılınmış hakikat*” dedi. Öyle ‘başkan’ ya da başka bir tanımlama yapmadı. “*Bana başkan demeyin, seçime girilir herkes başkan olabilir. Barzani’de başkan oluyor, ben ayırıyorum*” dedi. PKK ayırıdır. Parti, siyaset ve askerlik yapıyor, ama diğer siyaset ve askeri kurumlar ile karıştırmamak lazım. Onların siyaset ve askerlik yapışı ayrı, PKK’nin ki ayırıdır. PKK’nin kendi parti öncülüğü, ideolojik öncülüğüne dayalıdır. Dolayısıyla belirleyici olan parti öncülüğüdür. Diğerleri parti öncülüğüne bağlı oldukları oranda başarı kazanırlar. Olmazlarsa kaybederler. 10 binlerce ordun da olur, ama bir çırpıda yenilir sıfırı

tüketirsin. Savaş öyledir, askerlik öyle bir iştir. Önemli olan, kalıcı olan öncülüktür, öncü çizgisidir, parti çizgisidir.

Bugün de bazı sorunlar varsa, çözüm arayacaksak buradan aramalıyız. Buradaki örneklerle ve ölçülere bakmalıyız. PKK'yi, PKK yapan değerlere bakmalıyız. Her sorun orada çözüldü. En zor ve zayıf ortamda o ölçüler sorunu çözdü, oraya bakarak çözümü öyle bulmalıyız. Diğer türlü değildir. Bir boyut budur, bunu önemsiyoruz.

Diğeri ise, eylemsel bakımdan da 76'da Suruç'ta Mayıs ortasında bir miting oldu. Hacettepe üniversitesinde öğrenci olan Fevzi Aslansoy'u faşistler vurdu. Halkın Kurtuluşundan, THKO grubundandı. Fakat Apocular gelişince, arkadaşlarla tartışmalar yürüten biriydi, Suruçluydu. Suruçlular, Önderliği Suruçlu olarak sayarlardı. Önderlik o süreçlerde Suruç'a çok gidip gelen, bir çoğunu tanıyan konumdaydı. Kendisiyle ilişkide olan arkadaşlar Fevzi Aslansoy'un gruba katılmaya yakın olduğunu belirtmişlerdi. PKK'nin görüşlerini doğru buluyor, Halkın Kurtuluşu grubunu doğru bulmuyordu. "Ben sorunlarımı çözeyim gelip katılayım" diyor. Gruptan bu temelde biraz zaman istemişti. O süreçlerde vuruldu. Öyle olunca Önderlik *"Suruç'ta biz varız, başka kimse yoktur, bunlar sahip çıkamazlar. Birde bize katılmış sayarak arkadaşla sahip çıkmalıyız"* dedi. Dolayısıyla doğrudan kendisi sahip çıktı, cenazesini aldı, hazırlattı ve Suruç'a götürdü.

Bir çok grup gitti. *"Kürdistan Devrimcileri"* adına bir bildiri hazırlandı, Hayri arkadaş bir kısmını cenazeye götürdü, bir kısmını yolda yakalattı, kendisi de yakalandı. Cenaze törenine 10 binden fazla katılım olmuştu. İlk PKK sloganları o törende atıldı. *"Kahrolsun Sömürgecilik Yaşasın Bağımsızlık"* PKK'nin temel sloganları buydu. İdeolojik-siyasi çizgisini ifade eden sloganları bunlardı. PKK, Kürdistan'ın bağımsızlık ve özgürlük çizgisiydi. Esas olarak bağımsızlık çizgisidir. Dergisinin adı *"Serxwbûn"* dur. Hala o ad korunuyor. Değiştirmek için çaba harcayanlar oldu, ama engelledik. Onun da formatını değiştirdiler, yeniden bir süre sonra eski formatına geri döndü, ama adını

koruyabildik. Birde değişmeyen HPG'nin bayrağıdır. Bir ERNK'nin bayrağıdır, bir de Serxwebûn'un adıdır.

O mitingde atılan sloganlar, kitle katılımı çok önemli oldu. Jandarma saldırdı, çatışma oldu, bu önemli bir durumdu. Arkasından Hayri arkadaş, Kemal Pir arkadaşlar tutuklandı. Amed cezaevine kondular. Böyle bir eylemde tutuklanmışlar, cezaevi bir ziyaretgaha dönüştü. Apocuların adı duyuldu ve her yere yayıldı. Herkesin dergisi var, derneği var, geçmişten mirası var, bazı örgütlere dayandıklarını söylüyorlardı. Ama Apocuların ne derneği, ne dergisi, ne de mirası vardı. Sadece bazı doğruları söyleyen bir genç topluluktur. Dolayısıyla etkileme gücü azdı, kimliğinin duyulması zayıftı. Suruç mitingi grubu tanıttı, her tarafa yayıldı. “Apocular Suruç'ta miting yapmışlar, şu sloganları atmışlar, şöyle çatışma olmuş, tutuklanmışlar, bu kadar insan katılmış” biçiminde bir etki yarattı. Bucak eylemi partinin ilanında neydiyse, Suruç mitingi de aslında grubun ilanında, grubun Kürdistan'a girişinde Kürdistan'da tanınmasında o düzeyde rol oynadı ve etki yaptı. Propaganda ve örgütlenme çalışmalarını kolaylaştırdı. Genlik, halkın geneli tüm bu yaşananları duydu. Kim olunduğunu, ne yapmak istediğini bilindir kıldı. Bu anlamda önemliydi.

Aynı zamanda ilk serhildan da oluyor. PKK'nin Kürdistan'da yaptığı ilk mitingdir. Ankara'da gençlik eylemlerine katılıyordu, ama Kürdistan'da kendisinin düzenlediği ilk miting bu cenaze töreni oldu. Demek ki, cenaze törenleri önemlidir. 90'larda da serhildanlar Nusaybin'den cenaze töreniyle başladı. Böyle bir süreklilik ve çağrışım da var. Daha sonra Amed'deki tutukluluk durumu da bir etki yaptı. Ziyaret edildiler, cezaevleri o zaman açıldı, çok kapalı değildi. Amed üzerinde, çevredeki aydınlar üzerinde ziyaretlerin etkisi oldu. Propaganda ve örgütlenme çalışmalarının geliştirilmesine etki yaptı.

76 yılı çalışmalarının sonucu, 76 sonu 77 yılı başında, Aralık sonu Ocak başında Ankara'da Pilot'un evinde yapılan bir toplantıda değerlendiriliyor. Ankara'dan katılanlar var, Kürdistan'da çalışıp

katılanlar da var. Toplantı, bir değerlendirme toplantısıdır. Önderlik çözümlemelerde Pilot'un davranışlarından dolayı bu toplantıya çok yer veriyor. Toplantının önemli bir bölümü de ülkeye dönüş ve 76 yılında yapılan çalışmaların değerlendirilmesi toplantısı oluyor. 76 pratiğinden önemli bir sonuç zaten ortaya çıkıyor. O bakımdan toplantıyı önemli olarak değerlendiriyor. Hemen hemen orta bölgenin bütün alanlarında az ya da çok gençlik grupları oluşmuş oluyor. Eğitim grupları, propaganda grupları, böylelikle eğitim ve propagandayı iç içe yürütüyorlar. Henüz çok fazla bir eylemlilik yoktur. Eylemlilik propaganda biçiminde yürütülüyor. Tartışmalar yapılıyor, bunları yapan gruplar oluşmuş durumdadır. Bir yıl da ulaşılan düzey önemli bir sonuç oluyor. Bu işin Kürdistan'da yürüyebileceğini gösterecek ve kanıtlayacak düzeydedir. Umut ve güç veriyor. Sonuçlar değerlendiriliyor. Böylece çalışmaların bu temelde daha fazla derinleştirilmesi ve geliştirilmesi sonucuna gidiliyor.

Toplantıda ortaya çıkan diğer bazı sonuçlar şöyledir: 77 yılı için yeni bir planlama yapmasıdır. Önderliğe yardımcı olarak iki arkadaş görevlendiriliyor. Haki arkadaş ile TİKKO'dan ayrılan biri vardı. İbrahim Kaypakkaya yakalandığında nöbetçi olan birisiydi. Sonra TİKKO'cular ile arası açılınca ayrıldı, bize katılmak istedi. Arkadaşlar da devrimcilerin anısına saygı gereği kabul ettiler. PKK içerisinde çok fazla çalışmışlığı zaten yoktu, ama daha önceki devrimciliğe değer vermek açısından arkadaşlar öyle bir görevlendirme yapıyorlar. Önderlik "arkadaşlar sorumluluk üstlenmede geri çekiliyorlar" diye eleştirdi. Başka bazı arkadaşlar da herhalde tartışılmış, ama geri çekilme eğilimleri olunca görev üstlenmek ona kalıyor. Böylece çok bir değişiklik yok, ama en azından Önderliğe yardımcı görevlendirmek, örgüt olma yönünde merkezi yönetimi oluşturma anlamında adım atmak biçiminde bir gelişmeyi de ifade ediyor.

Toplantı ardından bir süre sonra Pilot'un ajan olduğu yönünde şüpheler artıyor. Şüpheler üzerine örgüt tedbir aldı. Örgüt içerisinde

yayıldı, herkes dikkat etsin diye bazı tedbirlere gidildi. Uzun bir süre 7-8 ay daha kaldı ve çalıştı. Sonrasında Önderlik ilişkilerini kesti.

Pilot, Ağrılıydı. Abdurrahman adında biri vardı Ankara’da öğrenciydi, o getirip katmıştı. ‘Türk Kuşu’ sulama işinde pilot olduğunu söylüyordu. Dışarıdan üniversite sınavlarına girmişti, aynı zamanda üniversite okuyordu. Biraz maddi imkanları olan, onu kendi etkinliği konusunda değerlendiren bir kişiydi. Daha çok para bulmakla, parası olmakla tanınıyordu. Evi vardı, evinde toplantı yapmışlardı. Herhalde evi de bu tür toplantılar için bir yer olsun, böylece denetim sağlansın diye tutmuşta olabilir. Ankara’ya öğrenci olarak da onun için girdirmiş olabilirler. Belki de her şey planlıydı. Bunu çok ayrıntılı bilemiyoruz.

-Önderliğin Kürdistan Toplantıları “Kürdistan Seferi”

Toplantı sonrasında 77’nin önemli olayı, Önderliğin Kürdistan’daki toplantılarıdır. Bu toplantıları “Kürdistan Seferi” olarak tanımladı. Hem Kürdistan’da gençlik hareketi içinde ortaya çıkan gelişmeler, bunların yılbaşındaki değerlendirmesi ardından, grubun bir tür denetlenmesi kapsamında Önderlik 12 Mart tarihinden başlayıp Mayıs’ın ilk haftasına kadar devam eden iki aylık toplantılar serisini Kürdistan’da yaptı. Önce Ankara’da Mimar Mühendisler Odasından başladı, oranın yönetimi “Kurtuluş Sosyalist Dergi” grubunun elindeydi. Onlar da toplantıya katılıyorlar, bir tür konferans veriyor. Ondan sonra Elazığ, Dersim, Serhat’a, Bingöl, Amed en son toplantı Antep’te oldu. Ankara’daki toplantı da sayılırsa 6-7 toplantı yapıldı. Yapılan toplantıya çevredeki oluşmuş sempatizan grubunun temsilcileri katılıyordu. Her yerden bazı temsilciler geliyordu. Hepsi birden katılamıyordu, ama önemli bir kesimi toplantılara katılıyordu. 30-40-50 kişilik kadro adayları toplantıları biçimindeydiler. Bir konferans gibi de değerlendirilebilir. En büyük toplantı Antep’te olmuştu. Ondan sonra tekrar Ankara’ya dönüyor. Antep’teki toplantıya 80 kişiye yakın bir katılım oluyor.

Toplantılar Önderliğin konferansları biçimindeydi. Tanışıyor, denetliyordu bir de ulaşılan teorik-ideolojik düzeyi sistemli bir biçimde

aktarıyordu. Konferans veriyordu. Örgütün görüşlerini aktarıyordu. Çünkü o zamana kadar yayınlanmış herhangi bir yazılı belgesi yoktu, programı, manifestosu, dergisi de yoktu. Her şey sözlü görüş olarak vardı. Yoğun bir ideolojik mücadele yaşıyordu. Propaganda yapılıyordu. Bunları güçlendirmek için örgütün teorik gücünün sürekli artırılması gerekiyordu. Birde mümkün olduğu kadar görüş birliğinin oluşturulması hedefleniyordu. Önderlik ulaştığı teorik düzeyi eğitim ve propaganda yapan kadrolara aktarıyordu. Hem görüş derinliği hem de görüş birliği yaratmak üzere bunu yapıyordu. Bu oldukça yararlı da oluyordu. Bir de ilk defa bu düzeyde bir toplantı oluyordu. Bölge toplantıları gibi sayılabilir. Zaten toplantıya katılanlar yeni ve kadro adaylarıdır. Çalışma yapıyorlar, örgütü ve Önderliği tanımları onların çalışmalarını güçlendirmek açısından da önem arz ediyordu.

Esasta bir günlük toplantılar, çünkü çevreden geliniyordu. Amed’de toplantıya katıldık, Amed’de öyle oldu. Batman’dan, Hilvan’dan gelip katılanlar oldu. Mardin’den katılım olmadı. Bağlar girişinde Deriklilerin evleri vardı biz toplantıyı orada yaptık. 40-50 civarında katılım vardı. Gece herkes toplandı yerine gelmişti, iki gün önce hazırlık yapmak üzere Kemal Pir arkadaş gelmişti, Önderlik kendisini göndermişti. Önderlik sabah geldi, 7-8 saate yakın konuşma yaptı, zaten çok dışarı çıkma imkanı da yoktu, az ara veriyordu. Akşamda toplantı sonuçlanınca dağıldı. Önderliğin konuşmaları teybe kaydediliyordu. Düzenli konuşuyordu. Dünyanın durumu, tarihsel olarak Ortadoğu’nun durumu, Türkiye’deki durum, Kürdistan’ın özellikleri, Kürdistan üzerindeki sömürgeciliğin özellikleri, bunları anlatıyordu. Önderliğin ulaştığı teorik düzeyi sistemli bir biçimde veriyordu. Böyle bir sistemli düşünce aktarımı vardı. Daha 74’te bile Mamak cezaevinde bütün solun dinlediği konuşmalar yaptığını belirttik. Çalışma tarzı itibarıyla de o konumu gelişmişti. Düşüncelerini konferans biçiminde görüş olarak aktarma yanı gelişmişti.

Sonunda Kürdistan'daki durumu, sömürgeciliğin özelliklerini, uygulanan soykırımı, Kürt toplumunun özelliklerini değerlendirdi. Tüm bunların çözümü için "Uzun süreli Ulusal Kurtuluş Savaşı vermektir, başka çözüm olmaz" dedi ve teybi kapattı. Bu toplantıların önemli bir sonucu oldu. Kadrolarda görüş birliği ve derinliği yarattı. Örgüt denetimi oldu, örgüt denetlendiğini hissetti. Ciddi bir katkı yaptı.

Toplantının sonucu, pratiğe nasıl yansıyor? Sorusuna cevap Antep'teki katliam oldu. Önderliğin Antep'te yaptığı toplantıdan on gün sonra 18 Mayıs 1977'de Antep Düztepe'de Sterka Sor grubu tarafından planlı bir pusuyla Haki Karer yoldaş katledildi. Önderlik bunu devletin Kürdistan'daki çalışmalara, örgütlenmeye ve en son toplantılara verdiği cevap olarak değerlendirdi. Tehdit açıktı, devam ederseniz sonunuz böyle olacak, demeye getiriyorlar ve her kese bu işten vaz geçilmeyi dayatıyorlardı. PKK o zamana kadar henüz propaganda yapıyordu. Kürdistan'ın, Kürt halkının, sömürge olduğu sömürgecilikten kurtulmak gerektiği, bunun için ulusal kurtuluş savaşının gerekli olduğu, konularını propaganda ediyordu. Tarihsel olarak, toplumsal olarak öğrendiği, açığa çıkardığı bazı bilgileri ve değerlendirmeleri aydın gençlik kesimine aktararak onları o düşünceye kazanmaya çalışıyordu. Herhangi bir resmi örgütü ve eylemi de yoktu. Propagandaya düşman-devlet katliamı dayattı. Aslında saldırının sadece Haki arkadaşlara yönelik bir saldırın olmadığını, örgütün önde gelen kadrolarını etkisizleştirerek örgütü tasfiye etmeyi hedefleyen bir planlı saldırı olduğunu Önderlik değerlendirdi. Hatta bir darbe girişimi ihtimaliyle de bağlantılandırdı. Kara Kuvvetleri komutanı Namık Kemal Ersun, MHP yanlısıydı. MHP darbesi orduda olacak ve bu darbe kendini etkili olarak Kürdistan'daki savaşı gösterecek, Kürtleri gösterecek, PKK'ye karşı savaş açarak kendi darbesini yapacaktı, diye Önderlik değerlendirdi.

Ankara'da tutuklanan arkadaşlar oldu. Önderliğe dönük bir planlı komplo da orada da benzer biçimde vardı. Bir evde toplantı yapmak için hazırlanıyor, evde çeşitli olaylarda kullanılmış silahlar var. Orada

tutuklama planının olduğunu değerlendirdi. Önderlik sabah gitmeden önce bir arkadaşı ihtiyat olarak “Evde durum nedir, git bak” diyor. Oraya gidildiğinde evin çevresinde sivil polis yoğunluğunun olduğu fark ediliyor. Haber verilince Önderlik toplantıya gitmiyor. Öylece düşmanın hazırlığı boşa çıktı. Tutuklansa en az 30 yıl ceza verebilirlerdi. 77 yılının başında Önderlik ceza alıp hapse girseydi kuşkusuz gelişmeler bu yönlü olmazdı. PKK hareketinin gelişimi, doğuşu böyle olmayabilirdi. Farklı bir gelişme olur muydu, bu ayrı, ama yaşananlar olmazdı. Bu tür saldırıları planlı bir saldırı ve darbe girişimi olarak değerlendirdi. Darbe hazırlığının bir parçası olarak değerlendirdi. Pratikleşen Haki arkadaşına dönük katliam planı olmuştu.

Planlı bir saldırı oluyor. Sonra açığa çıktı ki, katliam MİT’in planlamasıdır. Sterka Sor bir MİT ajan örgütüdür. İçimize sızdırdıklarıyla birlikte MİT’in özel planladığı bir olay oldu. Bu netleşti. Çünkü ertesi yıl “Tekoşin” adında bir oluşumla Antep’te örgütü bölmeyi geliştirdiler. Pratik olay olarak, bütün bunlar içerisinde örgüt için açık bir tehditti. Örgütte ikinci bir netleşme orada oldu. Herkes için bir tehditti, bu yolda yürüyenlerin sonu bu olur denilmek istendi.

Devam etmek yeniden karar vermeyi getirdi. Herkes sonucu göze alarak mücadeleyi devam etmeye karar verdi, devam böyle oldu. Haki Karer yoldaşın katledilmesine yönelik Önderlik “kafamızdan kaynar sular dökülmüş gibi hissettik” dedi. Bu olay üzerine Önderlik iki temel karara ulaştı. Birincisi, partileşme kararıdır. Başka yerlerden gelip bu kadar mücadele yürütüp yaşamını veriyor. Onu yaşatmak, anısına sahip çıkmanın gereğı olarak parti olmaya karar vermesidir. Partileşme süreci bu karar temelinde başlıyor.

Daha sonra Ağustos ayı sonunda Antep’te ‘Parti Program Taslağı’nı hazırladı. 78 Kasım ayında parti kuruluşuna gidilen süreç böylece başlamış oldu. Olayın önemli bir sonucu buydu. İkincisi, silahlı direniştir. ‘Propaganda yapmaya sömürgecilik silah sıkıyor o halde kadroların güvenliği yoktur, güvenli çalışma olarak kendi öz

savunmalarını almalılar' biçiminde karara gidildi. Mazlum arkadaş bu kararlaşımaya "bir elde kitap bir elde silah" biçiminde tanımladı. Böylece PKK'nin silahlı direniş süreci başladı.

Silahlı direniş, Haki arkadaşın anısına sahip çıkma, bu temelde meşru savunmayı oluşturma ile başlatılabilir. PKK'nin resmen silahlanması, silah alması, silah kullanması bu olaydan sonra başladı. Ondan önce de silahlar bireysel olarak vardı, genel kullanılan vardı, çok sayıda değildi az bir sayıda vardı. Fiili bir durumdu, bazı arkadaşlar daha çok tabanca ile hareket ediyorlardı. Gençlik çatışmalarında bazı olaylarda plansız, hedefsiz kullanılıyordu. Bir sistemi yoktu. Esas olarak PKK bir propaganda grubu olarak hareket ediyordu, bir eylem grubu değildi.

Önderlik savunmada "PKK'nin daha sonraki gelişim sürecini bu katliam belirledi. Öyle olmasaydı PKK nasıl bir gelişim seyri izlerdi bu belli değildi" dedi. Netlik yoktu, netleşmeyi bu katliam getirdi. Bu da bir öz savunma temelinde çalışma anlamına geliyordu. Kadronun kendi güvenliğini alması anlamına geliyordu. Hareket tarzına dikkat etmesi, mümkünse silahlı olması biçiminde oldu. Çünkü her an benzer saldırıyla karşı karşıya gelebilir, fakat daha önemlisi bir devrimci intikam görevi oluyor. Haki arkadaş katledenlerden intikamının alınmasına örgüt karar verdi. Bu temelde görevlendirmeler yaptı. Altı ay boyunca takibe alındılar, araştırıldılar ve en son İskenderun'da MİT'in onları sakladıkları ortaya çıktı. Bulundular ve cezalandırıldılar. PKK'nin bir örgüt cezalandırması olarak ilk silahlı eylemi odur denebilir. Devrimci intikam görevi olarak yapılmıştır, belli bir karar düzeyine dayanıyor diye değerlendirilebilir.

Alaattin Kapan diye birisi örgütlüyordu. 1 Mayıs 1997'de Taksim'de katliam olmuştu. 1 Mayıs kutlamalarına kendi içinde çatışma süsü verilerek dışarıdan saldırı yapılmıştı. 34 kişi yaşamını yitirdi. Dıştan silahlarla saldırıldığı yönünde bilgiler oldu. Uğur Mumcu gibi bazı kişiler bu olayı araştırıyorlardı. Uğur Mumcu'nun değerlendirmelerinde Uzun

silahlı Alaattin diye birisinin beyaz Reno ile kaçtığını yazıyordu. Onu tespit etmişti. “Bu Alaattin kimdir?” diye soruyordu. Bu doğru olabilir. Orada da gerçekleştirilen bu provokasyon içerisinde yer almış olabilir. Arkasından 18 Mayıs’ta Antep’teki katliamı düzenledi. Böyle bir ajan-provokatör, MİT tarafından yönlendirilen bir gruptu. PKK böyle bir gruba karşı bir intikam mücadelesi olarak silah kullandı. “Ajanlaşmış yapı kurum ve kişilere karşı devrimci şiddet” temelinde taktiğini belirlemişti. Önderlik daha sonra manifestoda yazdı. Bu önemli bir yöndü. Bu direniş sürecinin 41. yılına girdik, 40 yıllık bir silahlı direniş gerçeği vardır, işin esası budur. Oradan başlatılabilir. Savunmada da Önderlik bunu ifade etti.

Haki arkadaş 77 başındaki toplantıda Önderliğin resmi yardımcısı olarak da görevlendirilmişti. 72 Kasım ayında Önderlik cezaevinden çıktıktan sonra evlerine giderek tanışmıştı. Ondan sonra hep Önderlikle birlikte oldular. Ordu’nun Ulubey kasabasındandı. Orada köyler çok dağınıktır, toplu değildirler. Evleri Ulubey’e yakın bir yerdedi. Lisedeyken devrimci düşüncelerle tanışmıştı, 71’e giden direnme süreciydi. Sonra Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi matematik bölümüne 71-72 öğretim yılında kaydolmuştu. Bir grup Karadenizli gençle Bahçeli ve Emek arasında bir yerde ev tutmuşlardı, birlikte kalıyorlardı. Onlardan biri de Kemal Pir arkadaştır. Kemal Pir arkadaş ile nerede ve nasıl tanıştığını bilmiyoruz. Lisede birlikte okumuş olabilirler. Başkaları tanıştırmış olabilir, çünkü Kemal arkadaş da Gümüşhaneliydi. Memleketleri biraz birbirinden uzaktır, aynı bölgede ama öyle çok yakın ve iç içe değildir. Aynı memleketli değiller. Lise de öğrenci de olsalar, devrimci düşüncelerden dolayı arkadaş olmuş birlikte ev tutmuşlardı ya da devrimci ilişkiler temelinde tanışmış evi tutmuşlardı. Öyle bir duruşları, pozisyonları vardı. Önderlik birlikte tuttıkları evde onları tanıdı.

Ankara’daki çalışmalar içerisinde grubun örgütleyicisiydi. Önderlik nasıl düşünce gücünü geliştiriyor, okuyor-inceliyor yön veriyorduysa,

grubun örgütsel işlerini Haki arkadaş yapıyordu. Evlerin, eğitim gruplarının düzenlenmesi, kitapların okutulması ve dağıtılması, ev yaşamlarının düzenlenmesi, örgütsel işleyiş yaşam düzenini ortaya çıkarıyordu. Böylece Önderlik ile ilişkileri örgüt çalışmalarının ölçülerini, ilkelerini belirleyen ilişkilerdi. O düzeyde bir ilişki düzeyi geliştirmişlerdi. Önderliğin düşünce gücünü, dehasını görüp tanıyan kişiler olmuşlardı. Önderlik zaten öyle tanımladı. “Biz arkadaşlar ile tartışmıyorduk, bir birimizin gözüne baktık mı ne söylemek istediğimizi bir birimize anlatabiliyorduk” dedi. Gerçekten de öyle Önderlik ile çok tartışan uzun süre böyle toplantılar yapma durumu yortu. Kısa ifadelerle işler yapılıyordu. Bir örgüt sorumlusu gibi çalışmaları fiilen düzenliyor ve yürütüyordu, bir aksaklık olmuyordu. Önderlik Haki arkadaşın katıldığı işi takip etmezdi, nasıl olsa Haki arkadaş ne yapmak gerekiyorsa onları yapar diye o denli güven duyuyordu. Birbirini tanıma düzeyi o noktaya gelmişti. İşe böyle yaklaşıyordu, ciddiye. Özellikle 72’den sonra okuma ve tartışmalarla birlikte birikimini de arttırmıştı. Önderliği de iyi tanımıştı. Sol çevrede de önemli ölçüde tanınır düzeydeydi. ADYÖD yönetimine seçildi, o düzeyde diğer çevrelerde tanınıyordu.

Zamanını iyi değerlendiren bir kişiliğe sahipti, okurdu, tartışırdı. Öyle zamanı boş geçiren ortalıkta gereksiz yere dolaşan, gereksiz sohbetler yapan bir kişi değildi. Önemli bir yaşam ve çalışma disiplini, örgütlülüğü vardı. Arkadaşlar ile tartışmalar yürütürdü, sohbet ettiği zaman çeşitli sorunları ve konuları gündemleştirir tartışırdı. İnsanlar ile ilişkileri çok çekiciydi, etkileyiciydi. Hem düşünce gücü olarak Önderlik düşüncelerini özümseme ve uygulama hem de yaşama geçirmedeki özelliği öndeydi. Herkes saygı, güven duyuyordu. Haki arkadaşın söyledikleri bir talimat, emir gibi algılanıyor ve yerine getiriliyordu. Öyle bir şey yoktu, ama birisine “şunu şöyle yap” dediğinde tartışma yoktu. Bir talimat gibi algılanıyor ve yapılıyordu. O düzeyde kadrolar ve grup üzerinde etkisi vardı. Dikkatli ve ölçülüydü, yöre özelliklerini kaybetmiş değildi, çok akışkan konuşkan değildi, ama düşünce gücü gelişmişti,

birikimi vardı, ifadesi zor da olsa doğru düşünceleri aktarabiliyordu. Daha önemlisi insan ilişkilerine dikkat ediyordu. Hizmet ediyordu. Önderlik “yemedi başkasına yedirdi, giymedi başkasına giydirdi” evet böyleydi. Gerçekten de, Ankara’da iki sene tuttuğu ev aslında örgütün merkez bürosu olmuştu. Bazen yüzlerce insanda geliyordu. 76 yılında üniversite sınav sürecinde kahvaltı için 5 torba ekmek götürmüştük. İki odalı küçük bir evde o kadar insan kalabiliyordu. Böyle bir örgütsel düzen, çalışma ve yaşam düzeni oturdu. Bunları yaptı, yaptırdı. Kendisi yapıyordu, öncülüğü başkalarına yaptıırıyordu. Kendisi pratikte yaptığı için eğiticiydi, ölçü kazandırıcıydı, insanlara şekil verebiliyordu. Yaşam ölçüsünü verebiliyordu. Doğal pratik duruşuyla, öncülüğü ile bunu yapabiliyordu. Mazlum arkadaş “Haki arkadaş 4 saat oturdu bana örgütün görüşlerini anlatıp bitirdi. Hepsine katılıyorum devim ve Apocu oldum” dedi. Bu düzeyde Önderlik görüşlerini aktarabilen, ifade edebilen, karşıdakini etkileyip ikna edebilen bir birikim gücü vardı.

Antep üzerinden genel pratiği yönlendiriyordu. 76 güzünden itibaren Antep bir merkez gibiydi, eylemler gelişti, örgütsel yönlendirme ora üzerinden oluyordu. Bildiriler oradan hazırlanıp dağıtılıyordu. En son Newroz’da öyle bir bildiri dağıtımı olmuştu. Biz de Amed’de hazırladık, ama daha sonra baktık Antep’ten bildiri gelince o bildiri esas alınarak dağıtıldı. Böylece hem taktik çizgiyi geliştiren hem de Kürdistan’daki örgütsel ilişkileri bir biçimde yönlendiren düzeydeydi. O zaman yönetim yönlendirmesi inisiyatif esaslıydı, PKK’de öyle bir yönetim yoktu, ayda bir bilgi aktarımı gerektiğinde rapor-talimat gibi bir sistem hala yoktu, her şey sözlü oluyordu. Arada bir görüşme olduğunda o temelde yapılabilirdi. Bunlar da önemliydi. Çünkü insanlar inisiyatif kullandıkları için çok fazla ilişkiye ihtiyaç duymuyorlardı. Ne yapılması gerekiyorsa kendileri değerlendiriyor karar verip yapıyorlardı. Yanlışlık varsa düzeltiliyordu. Günümüzdeki gibi merkezi düzen yoktu. Elbette düşünce gücü vardı, ortak görüş vardı, disiplinli, örgütlü çalışılıyordu, ama emirler ile olmuyordu. Ama şimdi emir ile yürüyen bir örgüte gelinmiş gibidir. İçimizde bazılarımız

var, emir gelmezse hiç bir şey yapmıyorlar. Memur ya da bürokrat hale gelinmiş gibi bir durum söz konusudur. Devrimci militan duruş değildir. Militan duruş çizgiden emir alan duruştur, çizginin emrinin gereklerini yapmadır. O zaman da öyle yapılıyordu.

Bu çerçevede örgüt içerisinde Haki arkadaş en çok tanındı. Uluslararası Komploya kadarki süreçte PKK'nin grup ve örgüt olarak yediği en ağır darbe Antep katliamıydı. Haki arkadaşın katledilmesi idi. Örgüte en çok zarar veren, ağır gelen olay Antep olayıdır. Komplo onu aştı. İnsan böyle formüle edilebilir. Böyle formüle edilirse daha iyi anlaşılabilir. Katliamdan sonra örgüt açısından bir yeniden kendini değerlendirme konusu oldu. Önderlik değerlendirdi, kadrolar değerlendirdi. Durum çok daha ciddileşmiş, yük daha fazla ağırlaşmıştı.

İlk yazılı belge olarak Ağustos sonunda Eylül ayı başında "Program Taslağı" hazırlandı. Önderlik 11 daktilo sayfasını hazırlamıştı. Örgütün teorik görüşleri olarak savunduğu bütün görüşler çok sistemli bir biçimde özetlenmişti, bu temelde amaçlar konulmuştu. Çok etkileyici bir belgeydi. Ondan önce yazılı belge 76'da Hayri arkadaş ve Önderlik "Sömürgecilik" üzerine yazmışlardı. Fakat o öyle taslak olarak kalmıştı, çok fazla dağıtılıp okutulmamıştı, kimse bilmedi. O zamana kadar her şey sözlü propaganda ile yapılıyordu. "Program Taslağı" ilk yazılı belge oldu. Daktilo edilerek çoğaltıldı, kadrolar okusun diye bölgelere elden dağıtıldı. Çok etkileyiciydi, oldukça sistemli, anlaşılır bir belgeydi. Oldukça moral verdi. Özellikle Antep katliamından sonra kadronun ihtiyaç duyduğu moral gücü ortaya çıkarmıştı. Buna katillerden hesap sorulma eklenince, kadro örgüte güven duydu, geleceğini gördü. Örgütün kendisine sahip çıktığını gördü, bu da daha aktif daha yoğun çalışmayı getirdi.

"Program Taslağı" üzerine 77 Kasım ayında Amed'de bir tartışma toplantısı oldu. Orada nasıl örgütlenelim, konusu tartışıldı. 77 güzünde "Kürdistan Devrimci Gençlik Birliği" diye gizli olarak oluşturulmuştu. Bütün kadroları içine almazsa da öyle bir örgütsel model adımı

atılıyordu. Böyle mi olmayı, yoksa parti örgütlenmesi nasıl olacak? Bu temelde program üzerinden bir tartışma yürütüldü. Önderlik ‘partileşmeyi’ önemsiyordu. Mazlum arkadaşlar bu görüşe destek verdiler. Bir tartışma toplantısı olduğu için her hangi bir karara gidilmedi. Benzer toplantılara devam edilmesi kararı çıktı. Ardından 78 Nisan ayında Elazığ’da bir toplantı yapıldı, o da ilk toplantı gibi bir tartışma toplantısıydı. Onun sonucunda iki yönetim biçiminde bir iş bölümü ortaya çıktı. Bir, örgütlenme ve eylem alanını, pratik işleri yürüten pratik yönetim, birde Merkez Yayın Komitesi planlamasına gidildi. Bir dergi çıkartılmasına karar verilmişti. Bunu yapacak bir Merkez Yayın Komitesi görevlendirilmişti, o da teorik çalışmaları yürütmekle sorumlu bir yönetim oluyordu. 78 Nisan ayında Elazığ’daki toplantı böyle bir iş bölümünü geliştirdi.

Bu aynı zamanda partileşme sürecinin gelişmesi oluyordu. Partileşmeye doğru gidişi hızlandırıyordu. Bunun sonucunda Önderlik 78 Temmuz ayında Amed’de “Kürdistan Devriminin Yolu” başlıklı manifestoyu yazdı. Programın daha geniş izahı oluyordu. Daha bir çok konuyu çok daha geniş ele alıyordu ve daha anlaşılırdı. Manifesto Serxwebûn dergisinin ilk sayısı olarak hazırlandı. Amed’de bir basım evi kuruldu. Orada 78 Eylül-Ekim başında basımı yapıldı. Bingöl’de tamamlandı. Kapak Amed’de basılmıştı. “Çıkarken” yazısının Önderlik hazırlamıştı. O da önemli bir yazıydı. “Kürdistan’ın düşürüldüğü durumdan duyduğumuz utanç duygusu görevlerimizi başarmada gerçek güç kaynağımız olacaktır. Bu utanç duygusu her şeyi başarmamızı sağlayacak, bizim enerji gücümüz olacak” diyordu. Böylece Serxwebûn’da illegal olarak çıkartıldı. 78 Ekim ayında basıncılık başlamış oldu.

Kadroların toplantı yaparak, tartışarak görüş ve önerilerini sunmaları için “Program Taslağı” dağıtıldı. Bu da kongre hazırlık sürecini ifade etti. Diğer yandan ise, Haki arkadaşın katledilmesi ardından, Haki arkadaşın tanıtılması biçiminde fazla bir şey

yapılmamıştı, tehlikeli bulunmuştu. Daha sonra katilleri cezalandıran askeri eylem düzenlendi, ama Haki arkadaşın tanıtılması gerekiyordu. Şehadetinin birinci yıl dönümünde böyle kapsamlı bir propaganda çalışması yapılması uygun görüldü ve planlandı. Bir hafta boyunca 18 Mayıs öncesi ve sonrası günleri içerecek şekilde bir hafta boyunca her alanda propaganda çalışması yapıldı. Bunun için bildiriler, afişler ve pullar hazırlandı her yere dağıtıldı. Hafta boyu Serhat'tan, İstanbul'a kadar bir hafta boyunca yoğun bir propaganda çalışması oldu. Her yere Haki arkadaşın bildirileri dağıtıldı, afişleri asıldı. Pullamalar yapıldı, bildiriler dağıtıldı.

Önderlik, Haki arkadaşın anısına duygu ve düşüncelerini kaleme aldı. Bunlar "Kürdistan'da Halk Kahramanlığı" kitabının birinci yazısıdır. Şehadetinin yıl dönümünde o da dağıtıldı. Kadrolar okudu, tartışılar. Etkili bir propaganda oldu. Çünkü 78 baharına gelindiğinde önemli bir örgüt gücü ortaya çıkmıştı. Dolayısıyla bütün Kürdistan'da tanınır konuma geldi. Bu propaganda çalışmalarının ortasında 19 Mayıs günü Hilvan'da afiş asarken polis ve Süleymanlar denen kabileden bazıları –ki o kabile MHP'nin etkisi altındaydı- akşam afiş asan gruba silahlı saldırıda bulundular Halil Çavgun arkadaş o saldırıda şehit düştü. MHP, devlet, yerel gericiliğin işbirliği vardı. Türkiye'de iç çatışma çok yoğundu, polis de ikiye ayrılmıştı. İki ayrı dernek kurmuşlardı. POL bir dernek, POLDER bir dernekti. Solcular bir dernekte, faşistler bir dernekteydiler. Faşist polisler, devrimcilere saldırıyorlardı, solcu polisler faşistlere saldırıyorlardı. Devletin emniyet birliği kalmamıştı.

Diğer yandan 77'de yeniden seçim oldu. CHP birinci parti olsa da diğer partiler yeniden bir koalisyon kurdular. 70'li yıllarda üç sefer milliyetçi cephe hükümeti kuruldu. Demirel öncülüğünde MHP ve MSP'nin içinde olduğu koalisyonlar oldu. MHP hükümetteydi. Tabu Kadastro müdürlüğü Alpaslan Türkeş bakanlığına bağlaydı. Pilot bölge olarak Urfa'yı belirlediler. Bütün ülkücüleri, MHP'li işçileri doldurmuşlardı. Hiçbiri çalışmıyordu, ama aylık maaşlarını alıyorlardı.

Böylelikle Urfa'yı ele geçirmeye çalışıyorlardı. Her tarafta sol-devrimci gençlere saldırıyorlar, Urfa'ya denetim kurmak istiyorlardı. MHP'nin Urfa il başkanı, Urfalı Süleymanlar kabilesindendi. Onlarda MHP ile bu düzeyde ilişki kurmuşlardı. Urfa'yı ele geçiren MHP'de etkili olmayı hedefliyorlardı. Böylece polis, MHP, yerel gericilik işbirliği ortaya çıktı.

Hilvan direnişi buna karşı gelişti. Önderlik bunun tıpkı 18 Mayıs Antep katliamı gibi yeni bir planlı saldırı olduğunu değerlendirdi. Yerelde örgütlenmemiz, yerel güç haline gelmemiz engellenmek isteniyor, o halde tıpkı Haki arkadaşın anısına olduğu gibi, Halil Çavgun arkadaşın anısına da sahip çıkan bir mücadelenin mutlaka yürütülmesi gerektiğini, gelişmenin buna bağlı olduğunu değerlendirdi ve bu temelde görevlendirmeler oldu. Önderlik kendisi de bir dönem Hilvan'a gitti. Kemal arkadaş onlar gidip sorumluluk üstlendiler. Hilvan'da katillerden hesap soracak bir mücadelenin örgütlenmesine girişildi. Önce dar yaklaşıldı, sadece suçluları vuralım diye Hilvan içerisinde kalındı. Onlar daha örgütlüydüler, imkanları daha çoktu, büyük silah kullanıyorlardı. Bizde tabanca vardı. Tehlikeli oldu. Daha sonra Kemal Pir arkadaş tutuklandı. Mehmet Karasungur arkadaş sorumluluğu üstlendi. Fakat bir süreçten sonra darlık görülünce biraz planlar değiştirildi. Sadece Hilvan çerçevesinde değil de Amed'ten, Antep'e kadar ve Urfa'nın bütününe içine alan geniş bir bölgede planlı mücadele öngörüldü. Çünkü bu alanı onlar kullanıyordu.

İkincisi, bir kaç devrimciye dayalı değil, Hilvan toplumunu eğitip örgütleyerek bir toplumsal direniş haline getirilmesi daha doğru görüldü. Bu temelde dış koordine örgütlendi. İçeride Hilvan halkı örgütlendi, kabile dışında Hilvan toplumu genç, ihtiyar, çocuk, kadın-erkek her kes örgütlendi. İş bölümü oluştu, her kese görev düştü, toplumsal örgütlülüğü de vesile oldu, iyi bir çalışma oldu. Bu durum içeride ve dışarda bizi güçlendirdi, onları daralttı. Önce biz dar kalıyorduk onlar genişti mücadele de etkili olamamıştık, örgütlülük gelişince onlar Hilvan'da adım atamaz hale geldiler. Nerede olduklarına

dair hemen bilgi alınabiliyordu, çocuklar bile çalışıyorlardı. Hiçbir şey gözlerinden kaçmıyordu. Hemen bilgi getiriyorlardı ve bu bilgiler üzerine de eylemler oluyordu. Ciddi bir sıkışmışlık yaşadılar. Dış alanda da nereye gittilerse orada takip edildiler, bazı yaralıları oldu Antep cezaevine koydular, arkadaşlar cezaevinde vurdular. Onu görünce atım atamaz hale geldiler.

Hesap yaptıkları gibi değil, karşılarında gerçekten de örgütlü bir güç var, öyle basit bir durum değil ve başa çıkmaları mümkün değildir. Onun üzerine Kasım ayı sonunda teslim oldular. Bir anlaşma yapıldı. O çerçevede onlar teslim oldular. Ama onlar teslim olup etkisiz hale gelince Hilvan'ın tüm yönetimi PKK'nin yaptığı örgütlenmenin eline geçti. Hilvan komitesi oluşturuldu. Devlet kurumlarının hepsi, memurlar Hilvan komitesine bağlandı. Geriye sadece on kişilik bir jandarma grubu kaldı, onlarda Amed-Urfa asfaltı üzerinde kulübelerinde kalıyorlardı, şehre de girmiyorlardı. Şehrin tüm yönetimi PKK'nin eline geçti. Devlete ait karşı bir irade kalmadı. Yeni bir durum ortaya çıktı.

Antep olayında olduğu gibi sadece suçluları cezalandırma değil, aynı zamanda bir ilçeyi örgütleyip onun yönetimini yeniden oluşturma durumu ortaya çıktı. Toplumun tüm kesimleri mücadeleye katıldı, o zamana kadar gençlik ile sınırlıydı, tüm halk kadın-erkek Hilvan direnişinde yer aldı ve direniş ardından da örgütlü bir yaşama girdi. Bu yeni bir durumu ortaya çıkardı. Bir çok alandan Urfa'nın diğer yerlerinden Dersim'e, Serhat'a kadar faşistlerle, polisle, ajan muhbir yapıyla bir çatışmalı durum vardı. Aslında silahlı direniş her tarafa yayılmıştı. Bireysel direniş anlamında, silahlı propaganda anlamında yayılmıştı. Bu etkili de oluyordu, ajan yapı vuruldukça topluma güven geliyor partiye destek veriyorlardı. Önleri açılıyordu, çünkü o ihbarcı yapı çok kötüydü. Devletin gözü ve kulağıydı. Toplumu sindiren, bastıran güçtü. Onları silah ile korkutup tehdit edince ya da vurup etkisiz kılınca toplum açıldı ve yurtseverlik duyguları bilinci ortaya çıktı,

kendilerine, örgüte güven gelişti. Partiye ve mücadeleye katılır destek verir hale geldiler. Hareket toplumsallaştı, halklaştı. Ajan kurum ve kişilere karşı devrimci şiddet temelinde mücadele gelişti. Kongreye böyle gidildi. 77-78 sürecinde hem teorik alanda hem de pratik-askeri olarak askeri alanda böyle bir mücadele oldu. Sonuç her alanda kadro gruplarının, sempatizan grupların, halk ilişkilerinin oluşması oldu. Botan dışında Kürdistan'ın her yerinde var olan aktif eylem yapan, birinci derecede güç sahibi olan bir örgüt haline geldi.

Parti kuruluşuna giden sürecin bazı temel olaylarına kısa kısa değindik, ama daha fazla ders çıkartıcı olabilmek önemlidir. Genel siyasi durumla da biraz bağlantılıdır. Aslında o dönemde sadece Kürdistan ile sınırlı değildi. O bir avantajdı. Darbeden sonra aynı durum sürmedi. Hilvan tecrübesi önemli bir tecrübeydi. Öyle önceden çok öngörölmüş, planlanmış olan bir durum değildi. Ama bazı temel değerlere sahip çıkıp mücadele içerisine girilince, ne tür gelişmelerin olabileceğini bize gösteren somut bir örnek oldu. Önemli bir örnekti. Benzer durumlar aynı biçimde olmasa da Kürdistan'ın başka şehirlerinde, kasabalarında da kısmen gelişti. Kitlesele düzeyde oldu. Ceylanpınar, Batman 79 sonunda parti buralarda belediye bakanlığı da kazandı. O kadar kitleleselleşti.

Türkiye'de de Karadeniz'de Fatsa'da vardı. Benzer bir pratiğı DEV-YOL'cular da önemli bir etkinlik ortaya çıkarmışlardı. Belediyeyi ele geçirmişlerdi, devleti sınırlandıran, toplumu örgütleyip yerel yönetimi geliştiren bir sistem oluyordu. Hilvan daha küçüktü, devletin diğeri bazı kurumları da yoktu. Küçük memurlukları vardı, onlar zaten olduğı gibi tabi oldular. Polis gücü yoktu, jandarma gücü dışında kaldı biraz daha özgündü, yerelde yönetimi ele getirme, demokratik toplum yönetimini kurma önemli bir örnektir. Bundan önemli dersler çıkartılabilir. Hilvan pratiğinin incelenmesi gerekiyor. Toplumla birlikte savaş nasıl yürütölür, o bakımdan da önemli bir örnektir.

Hilvan deneyimi daha o dönemde PKK mücadelesini açısından önemliydi. Taktik ve tarz bakımından, mücadelenin halklaşması bakımından önemliydi. Zor da olsa mücadele görevlerini toplumun üstleneceği net bir biçimde açığa çıkmış oluyordu, Halil arkadaş Hilvan gençliği içerisinde liseyi okumuştur. Hilvan küçük bir yerdir. Bir de yoksul bir toplumdur, işçi bir toplumdur, topraklar ağalarındır. Her hangi bir toprağı yoktur. Oralarda çalışan işçilerden emekçilerden oluşuyordu. Büyük bir köy gibidir. Dolayısıyla Hilvan gençliğinin bir kısmı emekçi bir kısmı ise işçilik yapıyordu, hem de oldukça yurtsever birbirlerini de tanıyan bir köy gençliği gibiydi, bir mahalle gençliği gibi birbirini tanıyan doğal bir örgütlülük içerisinde olan bir konumdaydılar. 12 Mart'tan sonra Doğu Perinçek grubu "Kürt Milli Meselesi" başlıklı bir broşür yayınlayıp dağıtmışlardı. Bir çok yerde etkili olmuştu. Hilvan'da da gençler bu broşürü görüp okuyunca o gruba katılmışlardı. Bu da sadece Milli Mesele üzerinde duruyor diye olmuştu. Daha sonra Önderlik Hilvan'a gidip tartışmıştı onun üzerine Doğu Perinçek grubundan ayrılıp Apocu grubu katıldılar. Toplu ayrılan konumdaydılar. Böyle toplu hareket etmelerinde, katılmalarında Halil Çavgun arkadaşın belirleyici etkisi vardı. Bir yerel köy gençliği olarak bir araya gelmiş topluluğun doğal önderi yöneticisi gibiydi. Olgundu, sakindi, ciddi, samimi düşünerek karar veren, çevrede hep saygınlık uyandıran, çok mütevazı bir kişilikti. Lise okumuştur, önemli bir birikimi vardı. Genel hareket için Haki arkadaşın pozisyonu neydiyse, Hilvan'da da Halil arkadaşın pozisyonu öyleydi. Öyle doğal bir yönetim, önder konumundaydı. Şehadeti her kesi çok etkiledi. Bütün Hilvan yakından tanıyordu, dolayısıyla anısına yürütülen mücadeleye herkes katıldı. Önemli bir gelişmenin söz konusu mücadelede önemli tarihi bir gelişmenin yaratıcısı oldu ve Önderlik partileşme kararını verirken, temel bir gerekçe olarak hatta Hilvan'daki gelişmeleri değerlendirdi. Hareketin halklaştığını, silahlı direniş hareketi haline geldiğini, toplumu yönetir düzeye geldiğini söyledi ve Hilvan'ı örnek gösterdi. "Böyle bir hareketi bir kişi ya da bir grup yönetemez ancak bir parti öncülüğü yürütebilir" dedi. Onun için parti olmalıyız, parti kurmalıyız diye gerekçelendirdi.

Hilvan'daki durumun parti olmada, parti kurmada böyle bir etkisi vardır.

-PKK'nin Resmi Kuruluş Kongresi 26-27 Kasım 1978

Kongre, Lice'nin Fis köyünde yapılan iki günlük toplantı ile gerçekleştirildi. Önderlik *"daha önce de biz benzer toplantılar yapıyorduk"* dedi. Yıllık toplantılar, kadro toplantıları yapılıyordu. Sürekli toplantı düzeni içerisinde çalışıyordu. Öyle toplantısız sürekli bir gücün organize ettiği, yönettiği bir hareket değildi. Fakat 26-27 toplantısı daha resmi, daha düzenli kuruluş amaçlı gerçekleştirilmiş bir toplantıydı.

78 yılı boyunca iki yönden hazırlık olmuştu. Antep katliamıyla içerisine girilen parti sürecinde önemli bir noktaya gelinmişti. Teorik boyutta yürütülen çalışmalar program-manifesto, tüzük hazırlığı yapılmıştı. Pratik boyutta yürütülen çalışmalar Hilvan etrafında tüm Kuzey Kürdistan'da sürdürülen "Ajanlaşmış yapı kurum ve kişilere karşı devrimci şiddet temelinde mücadele" ile hareket Botan dışında Kuzey Kürdistan'ın hemen bütün alanlarında şu ya da bu düzeyde örgütlü olan, günlük mücadele yürüten, etkinlik sürdüren bir hareket haline gelmişti. Kongre bu gelişmeler üzerinden toplandı. Öyle hazırlıksız, örgütsüz, temelsiz değildi. Örgütün ulaştığı bir düzeyde daha da öteye gidebilmesi için gerçekleştirilen bir toplantı ve bir yeniden yapılanmayı ifade ediyor. O zamana kadar ki, çalışma düzeninden farklılıkları içeriyor.

Kongreye ilişkin güvenlik konusu önemliydi. Çünkü PKK artık savaş yürüten bir hareketti, devlet ve bir çok çevre de biliyordu, takip de ediyorlardı. Dolayısıyla güvenli bir toplantı yapmak büyük önem taşıyordu. O açıdan yer önemliydi, uygundu. Disiplinli ve uygun bir planlamayla da oldu. Katılacak delegeler önce Amed'e çağrıldılar, Amed'ten özel bir minibüsle kongre alanına taşındılar. Yabancı kimse bilmedi, her hangi bir takip olursa işte Amed'e gidiliyordu. Fis köyüne gidileceğini de bilinmiyordu. Diğer yandan Kasım sonu çok sisli yağışlı

bir mevsimdi, çok bir hareket olmuyordu. Ev uygundu. Özel bir araçtı, kendimiz kullanıyorduk, kimsenin bilgisi olmadı. Gruplar gece boyu taşındılar. Çok fazla bilinmedi, gören olmadı.

Seyfettin Zoğurlu arkadaşların eviydi. Evi yeni yapıyorlardı. İki oda bir salonu yapılmıştı, bir bölüm daha yapılma durumundaydı. Aile olarak, yurtsever bir aileydi. Şeyh Sait direnişinde şehitler vermişlerdi. Seyfettin arkadaş Dersim’de öğretmen okulundayken tanışmış, katılmıştı. Büyük abisi Alettin arkadaş askere gidip kaçmıştı, asker kaçağıydı. Daha katılmamıştı sempatzan düzeyindeydi. Babası, anneleri yurtseverlerdi. Çocukları vardı. Aile sorumluluğu üstlendi.

Ev, asfalt üzerinde olan bir evdi. Lice ayırımına ulaşmadan Diyarbakır-Bingöl yolu üzerindeydi. O yolun bir kısmı asfalttı, bir kısmı değildi. İki ilçenin yol ayırımına ulaşmadan, asfaltın kıyısında bir lokanta ve çayhaneydi. Seyfettin arkadaşın ailesi lokanta ve çayhaneyi işletiyorlardı. Araçların mola verdiği bir yerdi. Suyun bol olduğu bir yerdi. Kahvehane vardı. Araçlar çoğunlukla orada duruyordu. Evi de onun yanında yapıyorlardı. Orada başka kimse de yoktu. Köy biraz sırtın arkadaşındaydı. Oradan köy evleri görünmüyordu. Dolayısıyla köylüler göremeyebiliyorlardı. Böylece asfalt üzerinde olması, dikkat edilirse öyle bir yer olması gizli olunursa bir avantajdı. Araç gece gittiğinde hemen evin hizasında duruyordu, arabanın farlarını söndürmeden inenler iniyordu, araç devam ediyordu. Uzaktan bakan çok durduğunu bile fark etmiyordu. Saniyeler içerisinde eve giriliyordu. Öyle gece boyu toplanıldı. Çok kimse görmedi, sabah erkenden Önderlik, Cuma arkadaş, Sara arkadaş ve Fatma geldiler. Onlarda hızla eve girdiler.

Gündüz hiç dışarı çıkılmadı. Seyfettin arkadaşın babası iki gün boyunca çayhanenin önünde iki gün boyunca oturdu, kimsenin gelmesine izin vermedi. Gelmek isteyenleri bırakmadı, geri gönderdi. Aileler evdeki işleri yapıyorlardı. Alaattin arkadaş asfaltın bir yerinde gözcülük yapıyordu. İçeriden de gündüz hiç kimse dışarı çıkmadı. Gündüz çalışma oldu, bir akşam kalında. Ertesi gün 27 akşamı yine aynı

biçimde araçla Amed merkeze taşınıldı. Böyle gizli ve disiplinli bir toplantı oldu. Güvenlik açısından sorun olmadı. Bu tarzda örgütlendirilmiş bir yerdi. Önderlik, Mazlum arkadaş karar vermişlerdi. Biz de sormuşlardı biliyorduk, uygun olabileceğini söyledik. Dikkatli olunursa fazla dikkat çekmeyen bir yerdi, ancak görüntü verilirse tehlikeli bir yerdi. Ama belirtilen özellikleriyle çok dikkat edildiğinde dikkat çekmeyen bir yerdi.

İki günlük bir toplantı bu şekilde planlanmıştı. Önceden hazırlıklar vardı. Zaman yeterli görülmüştü. Bölgelerde resmi bir örgüt yoktu, ama Kürdistan'ın belirgin bölgeleri, kent merkezleri vardı. 76'dan itibaren çalışmalar yürütüldükçe bazı yerlerde merkezileşti doğal bölgeler oluştu. O bölgelerde çalışan sorumlular oluştu. En aktif çalışan başarılı olanlar bölgelerin sorumlusu oldular. Serhat, Bingöl, Dersim, Amed, Antep, Hilvan ve Batman'dı. Böyle bölgelerdi. Önderlik o bölgelerde sorumluluk yapan arkadaşlara sadece gelmeleri için bilgi vermişti. Bir de kaç kişi getireceklerine dair kotalar belirlenmişti. Sorumlular kendilerine verilen kotalar çerçevesinde getirdiler. Bir toplantı için geldiklerini biliyorlardı, ama kongre tam ne kadar biliniyordu bu belli değildi. Yalnız program ve manifesto dağıtılmıştı. Okuyup bütün bölgelerin görüşlerini alarak delegeler gelecekti ve öyle de yaptılar.

Bu çerçevede 25 kişi olacaktı. Hilvan'dan üç kişi gelmediği için 22 kişi ile toplantı oldu. Bütün alanlardan belirttiğimiz söz konusu bölgelerden temsilciler geldiler. İkişer, üçer, dörder temsilcilerdi. Genel koordine olarak bazı arkadaşlar geldiler. Beleşimin bir bölümü biliniyor. Bir bölümü şehit düştü. İhanet edenler oldu. Bir bölümü mücadele içerisinde. 22 kişilik bileşim içerisinde iki kadın vardı. Sara arkadaş ve Fatma'ydı. Fatma, ideolojik grup döneminde Ankara'dan katılmıştı. Basın-yayın yüksek okulunda öğrenciydi. Siyasal Bilgiler Fakültesinin yanındaydı. ADYÖD kuruluşuna basın-yayının delegesi olarak katılmıştı. ADYÖD mücadelesini aktif katılanlardan birisiydi. Karakoçanlı, aslen

Muxindili-Mazgirtliydi. O dönemde DEV-YOL ile ilişkiliydi. DEV-YOL gençlik grubu içerisinde en büyük gruptu.

Sara arkadaş, Kürdistan'dan katıldı. 76'da Kürdistan'da çalışmaya yöneldiğinde, Dersim sahasından ilk katılanlardandı. Daha önce Halkın Kurtuluşu grubu ile bir ilişkisi olmuştu. Sonra hareket ile tanışıp tartışınca onlardan koparak örgüte katıldı. Dersim'den başka katılanlarda oldu. Zaten kadın gücü nasıl katıldı. Yeri gelmişken belirtiriz. "Az katılmış " deniliyor. Öyle değildir. Az katılmış da, ama neden öyledir? DDKO, Kürt egemen sınıflarının gençlerinin örgütüydü. Çünkü o zaman üniversiteye ancak böyle ağaların-beylerin çocukları gidebiliyordu. Halk çocukları o düzeyde okumuyorlardı. Daha sonraki kuşak sömürgecilik-soykırım nedeniyle halkın çocuklarına da açıldı, o diğer örgütlerde mücadeleye katılan kişiler, THKP-C'de, THKO'da ve daha sonra da PKK bu yoksul halkın zeki, üniversiteye gitmiş gençlerinin örgütü oldu. Bunların çoğu da erkekler. Kız yok denecek kadar azdı. Biraz Dersim, Sivas hattından, biraz da Maraş, Adıyaman, Malatya hattından sınırlı sayıda kadın vardı. Çünkü o süreçlerde değil üniversite, diğer okullara da gidemiyorlardı. Oldukları yerde orta ve lise okullarına bile gidemiyorlardı. Ankara'da öyle bir Kürt kız öğrenci topluluğu, üniversiteliler yoktu. Olanlar azdı. Onlar içerisinde Fatma, Elbistanlı birisi vardı, PKK'nin böyle küçük bir grubu vardı. İlişki çerçevesinde çok sayıda kişi vardı. Mücadelenin Kürdistan'a taşınma sürecinde kopanlar da oldu.

Kürdistan'a gelindiğinde lise okumuş gençler vardı. Yine aynı yörelerden katılım oldu. Botan'a PKK hiçbir şeyi ile giremedi. Mardin'de bazı genç grupları vardı, uzun süre arada kaldılar, karar vermediler. Genel olarak PKK orta bölgede gelişti. Onun içerisinde böyle lise okumuş kızlar daha çok Alevi toplumu içerisindeydi. Alevi toplumunun öyle bir açıklığı vardı. Onun için hep ilerici toplum olarak sayılıyordu. Aslında ne kadar öyle olduğu tartışılır bir durumdur. Onun için Dersim'den katılımlar oldu. Dersimle bağlantılı olarak Alevi toplumu

içerisinden Elazığ'dan katılımlar oldu. Maraş-Adıyaman hattından katılım oldu. Daha sonra Amed, Urfa, Mardin hattına, Orta Kürdistan'a kaydı. O da kadro katılımı geç oldu. Önce yurtsever katılım oldu, kadın yurtseverliği kapılarını özgürlük mücadelesine açtı, ama yurtsever çizgide profesyonel kadro çizgisinde daha çok mücadelenin ilerlediği süreçlerde katılım gösterdiler.

Sara arkadaş aktif katılan, değişik alanlarda çalışmış olan bir arkadaştı, katıldı. Başka arkadaşlar da vardı. O süreçte PKK'nin sadece kadrosu yoktu, öyle sanılmamalıdır. Sara arkadaş Dersim-Elazığ grubundan gelmişti. Diğer yerlerden katılım olmadı, katılım durumunda olan arkadaşlar vardı. Temsil o düzeyde oldu. Diğer örgütlenmelere göre yine de fazla kadın katılımı PKK'deydi. Onu da söylemekte fayda var. Diğer söz konusu örgütler, PKK gibi de değillerdi. Daha azdı ya da bazılarında yok denecek kadar azdı.

Kongreye, diğer katılımlar bölgelerden gelen temsilcilerdi. Şehit düşen arkadaşlar, Mazlum arkadaş, Hayri arkadaş. Kemal Pir arkadaş cezaevinde olduğu için katılamadı. Sonradan ihanet edenler oldu. Cibilî Abdullah Kumral, Lübnan'da şehit düştü. Seyfettin arkadaş katılmıştı, şehit düştü. Serhat'tan katılanlar vardı. Cuma ve Fuat arkadaşlar vardı.

Toplantıda Hayri arkadaş divan oldu. Önderlik "ben tartışmalara katılacağım için bir arkadaş yürütse daha iyidir. Hem konuş hem divanı yönet bu zor olabilir" dedi. Arkadaşlar Hayri arkadaş uygun gördüler. Hayri arkadaş divan oldu, ama aktif olarak zaten kongreyi Önderlik konuşarak yürüttü.

Toplantının gündemi açısından şimdiki gündemlerimiz gibiydi. Fakat siyasi durum değerlendirmesi vardı. Pratik faaliyetlerin, çalışmaların değerlendirilmesi, örgütlenme, partileşme konusu vardı. Nasıl örgütlenmeliyiz? Bu gündemlerde Önderlik konuştu. O

konuşmalar, “ilk konuşmalar” biçiminde kitaplaştırıldı. Önderliğin konuşmalarıdır.

Parti olma, örgütlenmenin gerekçesi olarak hareketin, bir halk hareketi ve silahlı direniş hareketi haline gelmesini gösteriyordu Önderlik, böyle bir hareketi ancak bir parti yönetebilir diyordu. Başka bir örgüt yönetemez. Şimdiye kadar yürüten kişi olarak buraya kadar yalnız başına getirdim. Şimdiye kadar bir gruptu, ama şimdi bir silahlı halk hareketi var, onu bir kişi yönetemez. Ancak parti yönetir, dolayısıyla parti olmak lazım. Temel gerekçesi buydu. Bunda da en somut örnek, genel Kürdistan’daki örneklerin yanı sıra Hilvan çok daha belirgin bir örnekti.

Onun dışında, bölgeler tartışmışlardı, program-manifestoya ilişkin görüşlerini getirmışlerdi. Herkes görüş ve önerilerini söyledi. Ne tür değişiklikler olacak? Değişiklik önerileri tartışıldı. Sonunda “Program Taslağı”, “Kürdistan Devriminin Yolu” kabul edildi, manifesto oldu. Önderlik, 9 maddelik el yazısı ile “Tüzük Taslağı” hazırlamıştı. Reel sosyalist komünist partilerin tüzük çerçevesiydi, o kabul edildi. Böylece program, manifesto ve tüzüğü resmileştirerek bir örgüt haline geldi.

Yapılacak çalışmalar üzerine tartışmalar oldu. Nasıl bir hat izlenmelidir? Son olarak önemli bir husus da yönetim seğimiydi. Önderlik parti olmayı önemsiyordu. Mevcut kadro duruşunu çok yeterli görmüyordu. Parti olmazsa da olmaz diyordu, ama bu kadro ne kadar parti olur, isim takarız ‘parti’ ama fiiliyatta partinin gereklerini yerine getiremezsek durumumuz ne olur, bundan endişeliydi. Esas endişe duyduğu nokta burasıydı.

Yönetim için bir çok arkadaş önerilince, hepsiyle tek tek tartışıldı. “Hazırlık düzeyin nedir? Yapabilir misin? Kendini nasıl görüyorsun?” biçiminde hazırlık düzeylerini anlamak için diyalog yaptı. Sonuçta 7 kişilik Merkez Komitenin seğilmesi kararlaştırılmıştı. Bu tartışmalar sonucunda çok uzayınca sonuca gidilemedi. Yetki Önderliğe verildi.

Önderliğe yardımcı olarak iki kişi seçildi. Üç kişilik bir yürütme komitesi dendi. Önderlik Genel Sekreter ve iki yardımcısı oluyorlardı. Yürütme oluyorlardı. Geriye kalan dört kişinin netleştirilmesi de toplantı tarafından Önderliğe bırakıldı. Kiminle çalışmak istiyorsa Önderlik belirlesin ve çalışsın dendi. Yönetim böyle seçildi.

Kararlar alındı, parti programı, tüzük netleşti, ama partinin ismi belirlenmedi. Kongre bunları kararlaştırdı ve dağıldı. Daha sonra Önderlik 78-79 kışında Amed’de “Kuruluş Bildirisini” yazdı. Programdı, manifestoydu bir de kuruluş ilan bildirisi bu da 25-30 kitap sayfasıyla bir broşür oluyordu. Kış boyu böyle çalıştı. Kuruluş bildirisini hazırladı. Bir grup bu bildiriye redakte etti. Sonra basılması için mumlu kağıda geçirildi. Basım işleriyle biz uğraşıyorduk. Önderliğin yazdığı isim farklıydı. “Mücadele Birliği” ismini koymuştu, ama tartışmalıydı. Biz basıma göndereceğimiz zaman ‘acele edilmesin’ diye haber gönderilmişti. O zaman Merkez Komite, 1979’da Nisan ayında ilk toplantısını yaptı. Kış boyu Önderlik 78-79 kışı boyunca Amed’de çalıştı. Kuruluş bildirisini hazırladı. Yönetim toplantıda olduğu için hazır olan şeyi basıma vermedik, PKK (Kürdistan İşçi Partisi) olarak yazılacak diye bilgi geldi. Biz bir önce yazdığımız ismi silerek yerine (Partiya Karkeren Kürdistan) PKK (Kürdistan İşçi Partisi) ismini yazdık. İsim böyle kondu. Merkez Komite toplantısı belirledi. Onu böyle değiştirdiğimiz için iyi hatırlıyorum.

Kongre sonrası Önderlik 78-79 kışında Amed’de çalıştı. Herkes dağıldı, parti yeniden örgütlenecekti, ama önce bir “Kuruluş Bildirisi” hazırlanmasını öngördü. Herhalde biraz da düşünmek ve hazırlanmak istedi. Partiyi yeniden örgütlemeye acele etmedi. Amed’de bazı kadro toplantıları yaptı. İdeolojiyi ve politikanın önemi üzerine bir konferans verdi. O konferansın konuşmaları broşür yapıldı Serxwebûn’da basıldı. Maraş Katliamı üzerine bir konferans verildi, o bir broşür yapıldı, Serxwebûn’da basıldı.

Sonunda Nisan’da Merkez Komite toplantısı oldu, o toplantı partinin ismini belirledi, Merkez Komite’nin planlamasını yaptı, görevlendirmesini yaptı, taktik uygulamaya karar verdi. Taktik uygulama olarak belirlenen “Siverek Direnişi” oldu. Mehmet Celal Bucak’a karşı Siverek’te direnişi geliştirmek bitimindeydi. Evet, Bucak bize saldırmamıştı, ama halka saldırıyordu. Hilvan arkasındaydı, Hilvan’daki gelişmelere dayanarak, Siverek’te Bucak’a karşı mücadele edilebilir diye öngörülmüştü. Bucak denetimi altında Siverek gençliğini PKK’ye katamamıştık. Bu reformist milliyetçi eğilimler daha fazla etkili oluyordu. Geniş bir gençlik potansiyeli vardı. O potansiyeli direnişe katma gerekiyordu. Siverek biraz öyle belirlendi.

Parti ismi için belirttiğim gibidir. Partinin yeniden örgütlenmesine karar verdi. Merkez Komiteyi planlayarak bölge komitelerini yeniden alanlarda örgütleyip yürütmek üzere üç eyalete böldü. Kuzey Kürdistan, Elazığ’dan Serhat’a kadar olan alandır. Fırat’ın batısı, Urfa, Antep, Maraş hattı Batı Kürdistan’dır. Amed, Batman, Mardin, Botan hattını Orta Kürdistan olarak tanımlıyordu. Güney Kürdistan ve Doğu Kürdistan, PKK’nin Kürdistan tanımlaması böyleydi. Dolayısıyla TC sınırları içerisindeki Kürdistan üç parçayı oluşturuyordu. Üç parçaya göre, üç eyalet oluşturdu, eyalet temelinde bölge örgütlenme çalışmalarını öngördü.

Merkez Komite düzenlemesi düzenlemesi olmuştu. Genel Sekreterlik, yürütme ve Merkez Komite. Bunun iş bölümünde bir bölüm, Merkez Yayın Komitesiydi. Şimdi ideolojik merkeze denk düşen üç kişilik Merkez Yayın Komitesi oluşturuldu. Mazlum arkadaş yürütüyordu. İkincisi, üç kişilik, Merkezi Askeri Komitesi oluşturuldu. Askeri alan biraz özerk olduğu için Karasungur arkadaş Merkez Komitede kaldı, ama yürütmeden çıktı, ikisini birden yürütmek zor olabilirdi. Karasungur arkadaş bu komitenin sorumlusu ve komutanıydı. Yerine Cuma arkadaş yürütmeye dahil oldu. Üçüncü ise, Örgütlenme Komitesiydi. İlk Merkez Komitenin düzenlenişi bu şekilde oldu.

“Adı üzerinde “İdeolojik Grup’ diyoruz.

**Yeni bir ideolojiyle donanmış
yeni bir ideolojik duruş kazanmış,
yaşam tarzına ulaşmış bir grup anlamına geliyor.**

**Bunun mevcut yaşam düzeninden,
ideolojisinden kopup
alternatif bir yaşam tarzı,
ideoloji olduğunu bilmemiz gerekiyor.
PKK böyle bir kopuş olayıdır.”**